

RELACION

PËR

PROJEKTLIGJIN

“PËR BUXHETIN E VITIT 2022”

HYRJE

Projektbuxheti 2022 synon konsolidimin e rimëkëmbjes ekonomike të vendit pas dy fatkeqësive natyrore, si tërmeti i 26 nëntorit 2019 dhe pandemia e shkaktuar nga COVID-19. Njëkohësisht, nëpërmjet politikave fiskale të kujdesshme që do të ndërmerren si nga krahu i të ardhurave dhe atyre të shpenzimeve

buxhetore, synohet të sigurohet një ulje e pandalshme dhe e qëndrueshme e stokut të borxhit publik në periudhën afatmesme 2022-2024.

Projektbuxheti 2022 dhe ai afatmesëm bazohen në një kuadër makroekonomik të kujdesshëm dhe realist. Pas recesionit të fortë në vitin 2020, aktualisht i parashikuar në **-4 për qind**, ekonomia pritet të rikuperohet ndjeshëm në vitin 2021. Vlerësimet më të fundit për rritjen ekonomike gjatë vitit 2021 kapin vlerën e **7.6 për qind**, duke vijuar këtë trend pozitiv dhe në periudhën afatmesme 2022-2024 me një mesatare prej **4 për qind** në vit. Më specifikisht, rritja ekonomike për vitin 2022 parashikohet në nivelin **4.1 për qind** e shoqëruar me një ulje të normës së papunësisë nga **11.4%** në 2021 në nivelin **10.3%** të parashikuar për vitin 2022. Rritja ekonomike dhe punësimi do të mbështeten edhe nga objektivi tjetër i planifikuar në këtë buxhet, ai i sigurimit të një niveli të lartë të investimeve publike prej **6.4% e PBB-së**.

Deficiti buxhetor për vitin 2021 planifikohet të jetë në nivelin **5.4% të PBB-së**. Pavarësisht nivelit relativisht të lartë që vjen si pasojë e efekteve negative të tërmetit të 26 nëntorit 2019 dhe pandemisë së shkaktuar nga COVID-19, deficiti buxhetor vijon të mbështesë ekskluzivisht financimin e investimeve publike. Në fund të vitit 2024, niveli i deficitit buxhetor parashikohet të ulet në **2.8% të PBB-së** duke përbushur kështu objektivin madhor të qeverisë për uljen graduale të stokut të borxhit publik.

Në projektbuxhetin e vitit 2022, programimi i të ardhurave buxhetore mbështet synimet e qeverisë për rimëkëmbjen ekonomike, si dhe mbajtjen nën kontroll të deficitit buxhetor dhe borxhit publik. Ky programim bazohet në përmirësimin e administrimit fiskal dhe minimizimin e informalitetit në ekonomi, duke mbështetur në këtë mënyrë rimëkëmbjen ekonomike, si dhe duke nxitur prodhimin dhe eksportet.

Të ardhurat buxhetore në raport me PBB-në pësojnë një rritje në terma realë në periudhën 2022-2024 **nga 28.7% e PBB-së në vitin 2022 në 29.1% e PBB-së në vitin 2024**. Kjo rritje vjen dhe si pasojë e jetësimit të Strategjisë Afatmesme të Mbledhjes të të Ardhurave (MTRS) e cila synon të përmirësojë politikat tatimore për forcimin e mbledhjes së tatimeve, përputhshmërisë dhe sistemeve të monitorimit. Implementimi me sukses i parashikimeve të strategjisë afatmesme të të ardhurave parashikohet të ketë impakt pozitiv në rritjen e të ardhurat tatimore.

Shpenzimet buxhetore për periudhën 2022-2024 do të mbështesin një nivel të lartë investimesh publike duke u përqendruar në procesin e rindërtimit si dhe financimin e projekteve të rëndësishme strategjike. Shpenzimet e planifikuara synojnë finalizimin e projekteve të rrugëve nacionale, mbështetjen e sektorit të ujit, shëndetësisë, arsimit dhe sektorit të bujqësisë dhe zhvillimit rural. Një vëmendje e veçantë do t'i kushtohet dhe kujdesit ndaj brezave, duke filluar me programet specifike për mirërritjen dhe shkollimin e fëmijëve, aftësimin dhe punësimin e të rinjve, si dhe një mbështetje më të madhe financiare për shtresat në nevojë dhe moshën e tretë.

Decentralizimi dhe fuqizimi i qeverisjes vendore vazhdon të mbetet një ndër prioritetet e qeverisë dhe reformat e ndërmarra deri më tani pritet të kenë impaktin më të madh në organizimin e administratës publike vendore në funksion të rritjes së cilësisë në ofrimin e shërbimeve publike vendore. Në vijim të reformës administrativo-territoriale janë bërë reforma të thella në drejtim të menaxhimit financiar në nivel vendor. Qeveria shqiptare ka miratuar dhe po zbaton një program ambicioz decentralizimi. Mbështetja që ka dhënë qeveria për njësitë e vetëqeverisjes vendore nëpërmjet reformave të ndërmarra, por edhe rritja e konsiderueshme e nivelit të të ardhurave nga taksat dhe tarifatat vendore ka bërë të mundur që të rriten mbi tre herë investimet dhe shërbimet publike dhe njëkohësisht pesha e buxhetit vendor të rritet nga 2.1% e PBB-së në vitin 2013 në 3.2% të PBB-së në vitin 2022.

1. SITUATA EKONOMIKE

1.1 ZHVILLIMET E FUNDIT DHE PERSPEKTIVA MAKROEKONOMIKE

Viti 2020 ka qenë, në aspektin ekonomik dhe të financave publike, një ndër vitet më të vështira në tri dekada. Shqipëria, përveç tronditjes nga pandemia e COVID-19 që u përhap në të gjithë botën, pak përpara saj u godit edhe nga tërmeti, e sigurisht efekti negativ në ekonomi është i amplifikuar. Sidoqoftë, megjithë ndikimin e rëndë që të dyja goditjet kanë pasur, në saje të përgjigjeve relativisht mjaft të mira të politikave ekonomike (fiskale e monetare), të dhënat statistikore të disponueshme dëshmojnë se situata e përgjithshme në mbyllje të vitit 2020 ishte konsiderueshëm më pak e rëndë nga sa pritej në fillim të pandemisë, si dhe përgjatë vitit 2021 rimarrja e ritmit të ekonomisë është konsiderueshëm më e shpejtë se sa pritshmëritë fillestare. Deri më tani, duket se fondamentet kryesore ekonomike e financiare dhe stabiliteti i përgjithshëm makroekonomik i vendit ka rezistuar relativisht mjaft mirë ndaj këtyre goditjeve.

Ekonomia shqiptare përgjatë vitit 2020 regjistroi një recesion prej 4 për qind, e cila për shkak të pandemisë arriti kulmin e tkurrjes së PBB-së në tremujorin e dytë në rreth -11.3 për qind, por duke shfaqur shenja rimëkëmbjeje e duke u rikthyer përsëri në terren pozitiv në tremujorin e fundit të vitit. Ndonëse i gjithë viti 2020 regjistroi një recesion të fortë për historikun tonë ekonomik (në tri dekada ka pasur recesion vetëm në vitin 1997 në nivelin 11 për qind, madje edhe gjatë krizës globale financiare të vitit 2008-2009 ekonomia shqiptare arriti të shmangë recesionin), vlen të theksohet se ky recesion ishte shumë më i përmbajtur sesa parashikimet tona fillestare që varionin nga rreth -6 për qind (projeksioni i MFE) deri në rreth -8 për qind nga institucione të tjera vendase dhe ndërkombëtare.

Gjatë gjysmës së parë të vitit 2021, ekonomia shqiptare shfaqti shenja mjaft inkurajuese duke shënuar rikuperim të shpejtë të aktivitetit ekonomik. Produkti i Brendshëm Bruto (PBB) për gjashtëmujorin e parë të vitit 2021 ka shënuar rritje prej rreth 11.9 për qind krahasuar me gjashtëmujorin e parë të vitit 2020 sipas vlerësimit më të fundit të disponueshëm nga INSTAT-i. Ky rikuperim mbështetet në një gamë të gjerë faktorësh dhe është prezent në thuajse të gjithë sektorët e ekonomisë. Reduktimi (pothuajse heqja fare) e kufizimeve pas rënies së infektiveve ku një rol kyç ka pasur edhe procesi vaksinimit, rritja e besimit të biznesit e konsumatorit, përmirësimi i ekonomive partnere, si dhe politikat mbështetëse fiskale e monetare kanë sjellë rritje të konsumit të familjeve, të investimeve publike e private, si dhe të eksporteve. Nga këto zhvillime kanë përfituar si sektori prodhues dhe ai i shërbimeve, duke ofruar rimëkëmbje për biznesin dhe punësimin dhe duke krijuar premisa të mira në perspektivën afatmesme.

Sipas optikës së kërkesës agregate, në gjysmën e parë të vitit 2021 vlerësohet se të gjithë komponentët e kërkesës agregate kanë shënuar rritje të fortë duke reflektuar kështu rifillimin e aktivitetit normal ekonomik, pas bllokimit të fortë që përjetoi gjatë vitit 2020. Rritja përgjatë gjysmës së parë të vitit 2021 u gjenerua pothuajse e gjitha nga kërkesa e brendshme, si nga konsumi privat ashtu edhe nga investimet. Nërkohe, kërkesa e huaj neto vlerësohet të ketë pasur gjithashtu një kontribut pozitiv në rritjen totale, por mjaft më të moderuar. Kjo sepse kontributi i lartë pozitiv prej rritjes së fortë të eksporteve të mallrave dhe shërbimeve u kundërpeshua pothuajse tërësisht nga kontributi negativ nga rritja gjithashtu e fortë e importeve të mallrave e shërbimeve.

Në këtë kontekst, konsumi final total, i cili përbën peshën më të madhe në ekonomi, pësoi rënie me rreth 1.9 përqind në terma real vjetorë përgjatë vitit 2020, gjithashtu dhe konsumi final i popullatës u ul me rreth 2.3 përqind. Ndërkohë për gjysmën e parë të vitit 2021, konsumi final shënoi rritje të

konsiderueshme prej 6.1 për qind, ndërsa konsumi privat shënoi rritje prej 5.7 për qind krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë.

Formimi i Kapitalit Fiks Bruto (investimet totale) pati rënie me rreth 2 për qind në terma realë vjetorë përgjatë vitit 2020, ndërkohë për gjashtëmujorin e parë të vitit 2021 kjo normë shënoi rritje prej 29.7 për qind. Kjo rritje i atribuohet në një masë të konsiderueshme edhe rritjes së investimeve publike gjatë gjysmës së parë, përfshirë ato për rindërtimin pas tërmetit.

Zhvillimet në tregtinë e jashtme të mallrave treguan një rritje të ndjeshme në terma vjetorë, si në eksporte ashtu edhe në importe, në tremujorin e tretë të vitit 2021. Vijimi i trendit rritës që nga tremujorët e mëparshëm dhe fakti që vlerat kanë pësuar rritje të konsiderueshme janë tregues për rikuperimin e tregtisë së jashtme të mallrave në nivel të përgjithshëm. Eksportet e mallrave dhe shërbimeve për periudhën nëntëmujore 2021 shënuan rritje prej +36.5% krahasuar me një vit më parë. Ndërsa importet e mallrave dhe shërbimeve për periudhën nëntëmujore 2021 shënuan rritje prej +29.6% krahasuar me një vit më parë. Deficiti tregtar për periudhën janar-shtator 2021 është rritur me 23.9% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë. Norma e mbulimit të eksporteve ndaj importeve për këtë periudhë është 47.8%.

Në anën e ofertës agregate, kontribut pozitiv në gjashtëmujorin e parë të vitit 2021 dhanë të gjitha degët, përveç bujqësisë e cila regjistroi një rënie dhe kontribut të lehtë negativ. Kontretisht: Industria regjistroi rritje prej 31.7% dhe kontribut pozitiv prej 4.0 pikë përqindje në rritjen totale të PBB-së prej 11.9 për qind; Ndërtimi regjistroi rritje prej 31.9% dhe kontribut 2.46 pikë përqindje; Aktivitete financiare dhe të sigurimit regjistruan rritje prej 21.8% dhe kontribut prej 0.62 pikë përqindje; Arte, argëtim dhe çlodhje regjistruan rritje prej 18.3% dhe kontribut prej 0.39 pikë përqindje; Administrata publike dhe mbrojtja, arsimi e shëndetësia regjistruan rritje prej 10.6% dhe kontribut prej 1.3 pikë përqindje. Ndërsa “Bujqësia, pyjet dhe peshkimi”, e cila gjatë së njëjtës periudhë të vitit të shkuar ishte i vetmi sektor që regjistronte rritje pozitive, gjatë gjysmës së parë të këtij viti regjistroi një rënie të lehtë prej -0.3 për qind dhe kontribut negativ prej 0.1 pikë përqindje. Pra, është e evidente që në të gjithë sektorët, si ata me rritje pozitive të fortë, ashtu edhe në rastin “kontrast” të bujqësisë me rënie, “efekti i bazës” përbën peshën substanciale.

Gjithashtu, implikimet në tregun e punës deri më tani nuk duket të kenë qenë shqetësuese, veçanërisht në lidhje me implikimet strukturore afatgjata për këtë fundament të ekonomisë. Të dhënat më të fundit nga INSTAT sipas anketës tremujore të forcave të punës (LFS) në tremujorin e dytë të 2021, tregojnë se norma zyrtare e papunësisë për grupmoshat 15-64 vjeç është 12.1%, kundrejt 12.5% që ishte për të njëjtin tremujor të një viti më parë, në kulmin e pandemisë. Ndërsa për grup-moshën e punës 15 vjeç e lart, shkalla e papunësisë zyrtare në tremujorin e dytë të 2021 shënoi vlerën prej 11.6%. Numri i personave të papunë në moshë pune (15-64 vjeç) në tremujorin e dytë të vitit 2021 ishte 161,101 persona.

Në tremujorin e dytë të vitit 2021 numri të punësuarve në moshë pune (15-64 vjeç) ishte 1,171,868 persona. Krahasuar me të njëjtin tremujor të një viti më parë (T2-2020), numri i personave të punësuar u rrit me 11,234 persona ose +1.0%.

Pozicioni i jashtëm i ekonomisë, një tjetër fundament tejet i rëndësishëm dhe tipikisht vulnerabël përballë goditjeve të tilla, mbeti relativisht solid. Në vitin 2020 bilanci i pagesave u mbyll me një tepriçë të konsiderueshme pozitive, në të kundërt të pritshmërive fillestare. Në gjysmën e parë të vitit 2021, deficiti i llogarisë korrente shënon 243 milionë euro, i ngushtuar në terma vjetorë me rreth 134 milionë euro ose 36% kundrejt kundrejt së njëjtës periudhë të një viti më parë. Përmirësimi i deficitit korrent, në masën më të madhe është diktuar nga zgjerimi i suficitit tregtar në shërbime, në reflektim të rritjes së

konsiderueshme të të ardhurave nga “udhëtimet” pas lehtësimit të masave kufizuese në kuadër të pandemisë Covid-19. Në të njëjtën kohë, prurjet valutore të emigrantëve u rritën në terma vjetorë.

Në gjysmën e parë të vitit 2021, të hyrat nga shërbimet të lidhura përgjithësisht me turizmin pësuan rritje prej +68.2%, krahasuar me gjashtëmuajorin e parë 2020. Gjithashtu për këtë periudhë, remitancat shënuan rritje prej +24.4%.

Kontributi pozitiv i këtyre faktorëve ka kompensuar plotësisht thellimin e deficitit tregtar në mallra si dhe zgjerimin e balancës negative të të ardhurave parësore.

Në gjysmën e parë të vitit 2021, investimet e huaja direkte shënuan vlerën +480.2 milionë euro ose - 2.3%, krahasuar me +491.4 milionë euro në gjashtëmuajorin e parë 2020. Ndërsa vetëm për tremujorin e dytë të 2021, IHD regjistruan vlerën +243.4 milionë euro ose +1.8%, krahasuar me +239.0 milionë euro në tremujorin e dytë të 2020. Këtë tremujor, fluksi hyrës i investimeve të huaja direkte në formën e zgjerimit të kapitalit ishte i përqendruar kryesisht në sektorin e hidrokarbureve (në masën 23%), ndërmjetësimit financiar (në masën 16%), energjitikës (në masën 6%), si dhe sektorët e ndërtimit dhe komunikacionit (respektivisht në masën 5%).

Stoku i rezervës valutore, në fund të qershorit 2021 shënon 3,925 milionë euro, i mjaftueshëm për mbulimin e 8.4 muaj importe mesatare në mallra dhe shërbime.

Qëndrueshmëria e pozicionit të jashtëm të ekonomisë u reflektua edhe në tregun valutator, ku kursi i këmbimit të lekut kundrejt valutave kryesore mbeti relativisht mjaft stabil gjatë gjithë vitit 2020 dhe vijon të mbetet i tillë.

Qëndrueshmëria e sektorit financiar, në terma të kapitalizimit, likuiditetit dhe përfitueshmërisë, vazhdon të mbetet një fundament tjetër i fortë dhe vijueshmërisht i përmirësuar i ekonomisë. Kreditë me probleme (NPL) kanë vijuar të ulen duke shënuar në fund të muajit korrik nivelin prej rreth 7.05% nga 24% që kulmuan rreth dy vite më parë. Stoku total i kredive bankare në muajin gusht 2021 pati një rritje me 6.6% krahasuar me të njëjtin muaj të vitit 2020. Stoku i kredive në lekë shënoi një rritje prej 8.2%, ndërsa ai në valutë rritje prej 4.9%, krahasuar me një vit më parë. Gjithashtu, kreditimi i sektorit privat të ekonomisë, ka njohur tashmë një zgjerim të qenësishëm deri në fund të muajit gusht 2021, duke regjistruar një rritje prej mbi 7% kundrejt një viti më parë për kreditë ndaj bizneseve dhe mbi 8% për kreditë drejt konsumatorëve.

Sa i përket depozitave, referuar të dhënave të deritanishme, gjatë muajit gusht të vitit 2021 stoku total i depozitave bankare ka shënuar rritje me 9.8% krahasuar me të njëjtin muaj të vitit 2020. Stoku total i depozitave në lekë pësoi rritje me 7.1%, ndërsa ai në valutë është rritur me 12.2%. Në gusht 2021 rezultoi se rreth 44.8% e totalit të stokut të depozitave përbëhet nga depozitat në lekë, ndërsa pjesa tjetër prej 55.2% përbëhet nga depozitimet në valutë të huaj. Stoku total i depozitave vetëm për muajin gusht 2021 shënoi rritje me 20.7 miliardë lekë kundrejt muajit paraardhës (korrik 2021). Stoku total i depozitave të bizneseve në muajin gusht të vitit 2021 shënoi rritje prej 27.0% krahasuar me gushtin e vitit 2020, ndërsa stoku total i depozitave të individëve ka shënuar rritje prej 6.7% krahasuar me të njëjtin muaj të një viti më parë.

Në muajin shtator 2021 ndryshimi vjetor i indeksit të çmimeve të konsumit është +2.5%, ndërsa një vit më parë ky ndryshim ishte +1.5%. Inflacioni mesatar për periudhën janar – shtator 2021 është +1.7%. Ndryshimi mujor i indeksit të çmimeve të konsumit në muajin shtator 2021, krahasuar me gusht 2021, është 0.5%.

1.2 KRAHASIMI ME VENDET E RAJONIT

Raporti i Rregullt Ekonomik (RER) i Bankës Botërore – Vjeshtë 2021, tregon se rajoni i Ballkanit Perëndimor është përmirësuar në mënyrë të konsiderueshme, me një rritje të PBB-së që parashikohet të arrijë në 5.9% për vitin 2021, pas tkurrjes me 3.1% në vitin 2020. Rritja e rajonit parashikohet të arrijë në 4.1% për vitin 2022 dhe 3.8% për vitin 2023.

Norma e varfërisë për rajonin parashikohet të shkojë në nivelet para pandemisë dhe të ulet me rreth 1 pikë përqindje ose 20.3%, çka është afër niveleve të vitit 2019.

Rimëkëmbja në mbarë rajonin vjen falë forcimit të kërkesës vendase dhe asaj të huaj. Rritja e fortë e konsumit vendas dhe rinisja e udhëtimeve në Evropë ndihmuan në rritjen e dërgesave, si dhe flukseve hyrëse të turistëve gjatë kulmit të sezonit veror. Ringritja e fortë e ekonomive të përparuara siguroi, po kështu, rritje të kërkesës për eksporte nga rajoni.

Megjithatë, rimëkëmbja mbetet e brishtë. Sinjalet paralajmëruese nga tregu i punës kërkojnë vëmendje të madhe me politika. Humbja e vendeve të punës për shkak të krizës dhe periudhës pasuese ka prekur shpërpjesëtimisht gratë dhe të rinjtë, çka mund të sprapsë përpjekjet për rritjen e ulët, të pjesëmarrjes së forcës së punës në rajon. Në vitin 2021, papunësia te të rinjtë në rajon shkoi në 37.7%, duke u rritur me 5.4 pikë përqindje nga qershori i vitit 2020, çka përkeqësoi më tej perspektivat e punësimit të të rinjve.

Aktualisht, Ballkani Perëndimor e gjen veten në moment vendimmarrjeje kyçe lidhur me tranzicionin e gjelbër, që është i pashmangshëm, i karakterizuar ende nga një model zhvillimi që orientohet drejt industrive të njohura ndotëse, lëvizja në kahun e rritjes së gjelbër nuk është aspak e lehtë, sidomos në periudhën afatshkurtër. Megjithatë, tranzicioni i gjelbër ofron mundësi të tjera domethënëse për Ballkanin Perëndimor, përfshi integrim më të madh në zinxhirët globalë eurocentrikë të vlerës dhe qasjen në burimet e konsiderueshme të BE-së, që do të ndihmojnë për të financuar tranzicionin e gjelbër.

Tabela 1 Produkti i Brendshëm Bruto (rritja vjetore në %, në terma realë)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
	<i>Rritja reale ekonomike, në %</i>					
Shqipëria	3.3	3.8	4.1	2.2	-4.0	7.2
Bosnja dhe Hercegovina	3.1	3.2	3.7	2.8	-3.2	4.0
Kosova	5.6	4.8	3.4	4.8	-5.3	7.1
Maqedonia	2.8	1.1	2.9	3.2	-4.5	4.6
Mal i Zi	2.9	4.7	5.1	4.1	-15.3	10.8
Serbia	3.3	2.0	4.4	4.3	-0.9	6.0
Mesatarja e rajonit	3.4	2.7	4.0	3.6	-3.1	5.9

Burimi: Banka Botërore RER, Vjeshtë 2021

Shumica e vendeve të Ballkanit Perëndimor duket se e kanë përballuar mirë ndikimin e krizës COVID-19 kur bëhet fjalë për deficitet e llogarisë korrente. Mesatarisht, deficitet e llogarisë korrente nuk u përkeqësuan ndjeshëm në vitet 2020 dhe 2021, krahasuar me vitet e para krizës, pasi kompresimi i importeve tejkaloi rënien e eksporteve.

Tabela 1 Balanca Korrente (% të PBB)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
<i>Balanca e llogarisë korrente, (në % ndaj PBB)</i>						
Shqipëria	-7.6	-7.5	-6.8	-8.0	-8.8	-9.4
Bosnja dhe Hercegovina	-4.8	-4.8	-3.5	-3.2	-3.3	-2.0
Kosova	-8.0	-5.5	-7.6	-5.6	-7.0	-8.5
Maqedonia	-2.6	-0.9	-0.1	-3.3	-3.5	-3.6
Mal i Zi	-16.2	-16.1	-17.0	-14.3	-26.1	-15.2
Serbia	-2.9	-5.2	-4.8	-6.9	-4.1	-5.0
Mesatarja e rajonit	-4.8	-5.5	-5.1	-6.2	-5.7	-5.6

Burimi: Banka Botërore, RER- Vjeshtë 2021

Zhvillimet e jashtme në Ballkanin Perëndimor në gjysmën e parë të 2021 u nxitën nga një rimëkëmbje e fortë e eksporteve të mallrave dhe rritjes së remitancave në shumicën e vendeve të rajonit. Në të njëjtën kohë, importet e mallrave gjithashtu u rritën, por me ritëm më të ngadaltë, të cilat në shumicën e vendeve ndikuan në ulje të deficiteve tregtare të mallrave në raport me PBB-në.

Tabela 2. Bilanci tregtar i mallrave (% të PBB)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
<i>Balanca tregtare (në % ndaj PBB)</i>						
Shqipëria	-16.8	-15.1	-13.7	-13.8	-14.7	-15.7
Bosnja dhe Hercegovina	-16.6	-16.2	-14.7	-14.7	-14.5	-12.7
Kosova	-27.4	-25.8	-28.2	-27.1	-31.6	-32.7
Maqedonia	-15.2	-14.1	-12.7	-14.5	-12.8	-12.9
Mal i Zi	-22.5	-23.5	-23.8	-21.1	-35.0	-23.8
Serbia	-6.0	-7.8	-9.5	-9.9	-8.8	-8.9
Mesatarja e rajonit	-12.8	-13.1	-13.4	-13.6	-13.7	-13.3

Burimi: Banka Botërore, RER- Vjeshtë 2021

Pavarësisht rimëkëmbjes së aktivitetit ekonomik, situata e tregut të punës u përkeqësua në Ballkanin Perëndimor në tremujorin e parë të 2021. Rënia mesatare e punësimit në rajon u përshpejtua në terma vjetorë me 4.7 për qind, nga 2.1 për qind që ishte në tremujorin e mëparshëm. Kjo çoi në një rritje të normave të papunësisë që u kufizuan pjesërisht nga një rënie e njëkohshme në pjesëmarrjen e fuqisë punëtore.

Tabela 3. Norma e papunësisë (në %)

	2017	2018	2019	2020	T1-2021
Shqipëria	14.1	13.0	12.9	12.0	12.0
Bosnia dhe Hercegovina	20.5	18.4	15.7	15.9	n.a
Kosova	30.5	29.6	25.7	26.0	n.a
Maqedonia e Veriut	22.4	20.7	17.3	16.4	16.0
Mal i Zi	16.4	15.5	15.4	18.4	n.a
Serbia	13.5	12.7	10.4	9.0	12.8
Mesatarja e rajonit	19.6	18.3	16.2	16.3	n.a

Burimi: ECFIN, Pranverë 2021, MFE

Rimëkëmbja ekonomike mbështeti rritjen e të ardhurave buxhetore dhe deficitet fiskale u ngushtuan në të gjithë Ballkanin Perëndimor në pesë muajt e parë të 2021, ndërsa raporti i borxhit publik ndaj PBB-së në T1-2021 u ul në shumicën e vendeve të rajonit në krahasim me fundin e vitit 2020.

Tabela 4. Balanca e përgjithshme e qeverisë (Deficiti fiskal në % të PBB)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
<i>Balanca fiskale, (në % ndaj PBB)</i>						
Shqipëria	-1.8	-2.0	-1.7	-1.9	-6.8	-6.7
Bosnja dhe Hercegovina	1.2	2.4	2.5	1.9	-1.8	-3.1
Kosova	-1.4	-1.4	-2.9	-2.9	-7.6	-0.9
Maqedonia	-2.7	-2.8	-1.1	-2.2	-8.2	-5.9
Mal i Zi	-2.8	-5.7	-4.6	-2.7	-11.0	-4.0
Serbia	-1.2	1.1	0.6	-0.2	-8.0	-6.9
Mesatarja e rajonit	-1.4	-1.4	-1.2	-1.3	-7.3	-4.6

Burimi: Banka Botërore, RER - Vjeshtë 2021

Tabela 5. Borxhi publik total (% të PBB)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
<i>Borxhi publik dhe i garantuar (në % ndaj PBB)</i>						
Shqipëria	72.3	71.9	69.5	67.4	77.2	78.6
Bosnja dhe Hercegovina	43.8	37.7	35.6	34.5	38.8	38.0
Kosova	14.5	16.4	17.0	17.6	22.4	23.2
Maqedonia	48.8	47.7	48.4	49.4	60.2	62.7
Mal i Zi	70.4	69.1	74.1	80.0	108.7	90.7
Serbia	68.6	58.7	54.4	52.7	57.8	60.3
Mesatarja e rajonit	53.1	50.2	49.8	50.3	60.9	58.9

Burimi: Banka Botërore, RER - Vjeshtë 2021

1.3 PARASHIKIMET AFATMESME 2022-2024

Pas recesionit të fortë në vitin 2020, në normën prej -4 për qind, ekonomia pritet të rikuperohet në vitin 2021 dhe të vijojë trendin pozitiv në periudhën afatmesme. Rritja ekonomike parashikohet në 7.6 për qind në vitin 2021 dhe parashikohet të vijojë të qëndrojë afër nivelit prej 4 për qind përgjatë periudhës afatmesme në vijim. Më specifikisht, rritja ekonomike parashikohet në 4.1 dhe 4.2 për qind respektivisht për vitet 2022 dhe 2023.

Gjatë periudhës afatmesme rritja pritet të gjenerohet kryesisht nga kërkesa e brendshme, si nga konsumi privat ashtu edhe nga investimet. Ndërkohë, kërkesa e jashtme neto pritet të ketë efekt neto më të moderuar. Eksportet si të mallrave ashtu edhe të shërbimeve (veçanërisht turizmi) pritet të kenë një ecuri të mirë, por njëkohësisht pritet që edhe importet të kenë po ashtu një rritje (në reflektim të rritjes së kërkesës agregate, veçanërisht investimeve), e për rrjedhojë kontributi neto i kërkesës së huaj në afatmesëm pritet të jetë sërisht pozitiv, por ndjeshëm më i moderuar se ai i kërkesës së brendshme.

Specifikisht, konsumi final total për periudhën afatmesme (2022 – 2024) parashikohet të rritet në terma real me mesatarisht rreth 2.6 për qind në vit, duke kontribuar me mesatarisht rreth 2.4 pikë përqindje në

vit në rritjen e PBB-së. Ndërsa investimet totale në ekonomi parashikohen të rriten në terma real mbi nivelin 5.5 për qind në vitet 2022-2024, me një kontribut mesatar në rritjen totale prej rreth 1.2 pikë përqindje në vit.

Sa i takon më specifikisht komponentëve të kërkesës së huaj neto, eksportet e mallrave dhe shërbimeve për periudhën 2022-2024, parashikohen të rriten me mesatarisht rreth 5.7 për qind në vit në terma realë, me një kontribut mesatar pozitiv prej rreth 1.6 pikë përqindje në vit në rritjen e PBB-së. Ndërsa importet e mallrave dhe shërbimeve për këtë periudhë afatmesme parashikohen të zgjerohen me mesatarisht rreth 2.9 për qind në vit me një kontribut mesatar negativ në rritjen e PBB-së me rreth 1.2 pikë përqindje në vit. Rrjedhimisht, në terma neto kërkesa e huaj parashikohet të ketë një kontribut lehtësisht pozitiv, pothuajse neutral, në rritjen totale të PBB-së me mesatarisht rreth 0.4 pikë përqindje në vit.

Treguesit kryesorë makroekonomikë

Treguesit	Njësia	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
					Vler.	Para.	Para.	Para.
Popullsia	Milion	2.9	2.9	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
Inflacioni (mesatar)	%	2.0	1.4	1.6	2.2	2.8	3.0	3.0
Deflatori i PBB	%	1.4	1.2	-0.4	1.7	1.4	1.0	1.4
Kursi i këmbimit (mesatar)	Lek / USD	108.0	109.9	108.6	102.6	102.6	102.6	102.6
Kursi i këmbimit (mesatar)	Lek / Euro	127.6	123.0	123.8	122.7	122.7	122.7	122.7
Faktori i Konvertimit sipas Paritetit të Fuqisë Blerese (PPP)	Lek / USD	41.3	40.6	40.6	40.6	40.6	40.6	40.6
Faktori i Konvertimit sipas Paritetit të Fuqisë Blerese (PPP)	Lek / Euro	55.7	55.7	55.7	55.7	55.7	55.7	55.7
Rritja reale e PBB	%	4.1	2.1	-4.0	7.6	4.1	4.2	3.9
PBB	Lek miliardë	1,636.7	1,691.7	1,617.5	1,769.3	1,867.4	1,964.8	2,070.9
PBB	USD miliardë	15.2	15.4	14.9	17.2	18.2	19.1	20.2
PBB	Euro miliard	12.8	13.8	13.1	14.4	15.2	16.0	16.9
PBB për banor	Lek mijë	571.0	592.7	570.0	624.8	661.1	697.5	737.5
PBB për banor	USD	5,287.7	5,395.7	5,246.1	6,089.2	6,442.7	6,797.6	7,187.2
PBB për banor	Euro	4,475.4	4,818.3	4,605.4	5,093.2	5,388.8	5,685.7	6,011.6
PBB për banor	USD-PPP	13,842.6	14,611.0	14,050.7	15,402.3	16,296.3	17,194.1	18,179.5
PBB për banor	Euro-PPP	10,246.7	10,647.8	10,239.5	11,224.5	11,876.0	12,530.3	13,248.4
Norma e papunësisë	%	13.0	12.9	12.2	11.4	10.3	9.4	8.9
Të ardhurat totale	% të PBB	27.5	27.2	26.3	28.1	28.7	29.0	29.1
Shpenzimet totale	% të PBB	29.1	29.1	33.2	35.0	34.1	31.9	31.9
Bilanci i përgjithshëm	% të PBB	-1.6	-1.9	-6.8	-6.8	-5.4	-2.9	-2.8
Bilanci primar fiskal	% të PBB	0.6	0.2	-4.7	-4.6	-2.7	0.0	0.3
Bilanci korrent fiskal	% të PBB	3.2	2.6	-0.5	0.5	1.5	2.2	2.4
Borxhi publik NETO nga gjendja e likuiditetit në TSA (Neto)	% të PBB	64.6	64.8	75.2	75.7	77.5	76.5	75.0
Borxhi Publik (Bruto)	% të PBB	67.7	65.8	75.7	80.0	78.9	77.8	76.1
<i>Borxhi publik i qeverise se pergjithshme</i>	% të PBB	64.9	63.3	72.7	76.7	75.4	74.6	73.5
<i>Borxhi publik jashte treguesve fiskale</i>	% të PBB	2.8	2.5	3.0	3.3	3.4	3.2	2.6
Bilanci i llogarisë korrente	% të PBB	-6.8	-7.9	-8.8	-8.0	-7.3	-6.9	-6.2
Bilanci tregtar (Mallra & Shërbime)	% të PBB	-13.7	-13.7	-14.8	-13.7	-12.5	-11.9	-11.0
Mallra	% të PBB	-22.4	-22.9	-22.8	-24.3	-23.7	-23.4	-22.8
Eksporte	% të PBB	7.7	6.6	6.1	8.3	8.0	8.3	8.8
Importe	% të PBB	-30.1	-29.5	-28.9	-32.5	-31.7	-31.7	-31.6
Bilanci i pagesave	% të PBB	2.9	-0.6	5.0	0.6	2.3	3.3	3.0
Rezervat valutbre	Euro milion	3,399.0	3,359.6	4,014.3	4,096.0	4,446.9	4,981.2	5,484.6
Në muaj importi mallrash e shërbimesh	Muaj	7.0	6.5	9.7	8.2	8.6	9.2	9.7

Burimi: INSTAT, Banka e Shqipërisë, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Banka Botërore

2. TREGUESIT KRYESORË TË BUXHETIT PËR VITIN 2022

2.1 PARASHIKIMI I TË ARDHURAVE PËR VITIN 2022

Në programimin e të ardhurave nga tatimet dhe doganat për vitin 2022, janë marrë në konsideratë faktorët kryesorë me ndikim në buxhet, veçanërisht situata ekonomike krijuar nga pandemia Covid 19 përfshirë efektin e politikave të reja fiskale me qëllim rimëkëmbjen e ekonomisë si dhe performanca janar – gusht 2021 e realizimit të të ardhurave tatimore dhe doganore.

Programimi i të ardhurave për vitin 2022 mbështet synimet e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë për rritjen e të ardhurave, si dhe mbajtjen nën kontroll të deficitit buxhetor dhe borxhit publik. Ky program bazohet në përmirësimin e administrimit fiskal dhe minimizimin e informalitetit në ekonomi, duke mbështetur në këtë mënyrë rimëkëmbjen ekonomike, si dhe duke nxitur prodhimin dhe eksportet.

Metodologjia e programimit të të ardhurave është bazuar në modelet bashkëkohore të programimit, dhe në analizën e detajuar të faktorëve që ndikojnë në secilën taksë dhe tatim. Modeli i përdorur bazohet në parashikimet makroekonomike për periudhën 2022-2025 si rritja nominale, deflatori, analiza e importeve të grup produkteve kryesore, analiza e serive kohore si dhe modelet e bazuar në koeficientin e elasticitetit “Buoyancy” dhe “Effective Tax Rate” për çdo taksë.

Në planifikim janë harmonizuar faktorët makroekonomikë, me treguesit kryesorë që ndikojnë në taksa specifike. Në mënyrë të detajuar treguesit kryesorë për vlerësimin e të ardhurave janë:

- Rritja nominale të PBB-së, duke analizuar këtë efekt në mënyrë të integruar me faktorë të tjerë për çdo taksë në veçanti, të ndërlidhur me të dhënat historike dhe projeksionet e çmimeve në tregjeve ndërkombëtare tek taksat ad-valorem si Tatimi mbi Vlerën e Shtuar, Renta minerare dhe taksa doganore.
- Kursi i pritshëm i këmbimit të dy monedhave kryesore: USD dhe EURO me lekun;
- Çmimet në bursë që ndikojnë në të ardhurat nga TVSH-ja dhe Renta minerare;
- Sasitë e pritshme të importit të mallrave.

Në vitin 2022, të ardhurat totale të buxhetit të shtetit parashikohen të arrijnë 536.8 miliard lekë, nga këto, të ardhurat tatimore 500.2 miliardë lekë dhe brenda zërit të të ardhurave tatimore, të ardhurat që mbliidhen nga tatimet dhe doganat 360.5 miliardë lekë. Ndërkohë, të ardhurat nga kontributet planifikohen 111 miliardë lekë.

Krahasuar me të pritshmin e vitit 2021, të ardhurat gjithsej të buxheti të shtetit rriten 7.8 %, ndërkohë që të ardhurat tatimore nga tatimet dhe doganat programohen të rriten 9.9% ose +32.5 miliardë lekë.

Të ardhurat doganore janë parashikuar bazuar në analizën e trendit historik të 60 grup-produkteve kryesore, për një periudhë shumevjeçare. Ky parashikim është korriguar me efektet e faktorëve të tjerë të

jashtëm në secilën taksë. E njëjta procedurë është ndjekur edhe për të ardhurat nga tatimet, duke marrë për bazë modelin statistikor të projeksionit të të ardhurave të pritshme si dhe faktorët ekzogjenë me ndikim në çdo taksë.

Faktorët e jashtëm të marrë në konsideratë të cilët ndikojnë në rritjen e të ardhurave për vitin 2022 janë:

Kuadri Makroekonomik

Rritja nominale e Prodhimit të Brendshëm Bruto e skontuar me koeficientin e elasticitetit është aplikuar duke analizuar këtë efekt në mënyrë të integruar me faktorë të tjerë për çdo taksë në veçanti, të ndërlidhur me të dhënat historike dhe projeksionet e çmimeve në tregjeve ndërkombëtare tek taksat ad-valorem si Tatimi mbi Vlerën e Shtuar, Renta minerare dhe Taksa doganore. Në projeksion janë përfshirë, faktorë që lidhen me rritjen nominale e PBB-së, kursin mesatar të këmbimit EURO–Lek dhe USD-Lek, si dhe cmimet brent të naftës bruto dhe mineraleve të tjera.

Parashikimi i të ardhurave sipas zërave për vitin 2022

Të ardhurat nga TVSH-ja parashikohet të jenë 161.1 miliardë lekë, 14.6 miliardë lekë ose 9.6% më shumë se pritshmëria për vitin 2021. Burimet e rritjes së TVSH-së në vitin 2022 do të jenë:

- TVSH-së që do të gjenerohet si rezultat i rimëkëmbjes ekonomike;
- TVSH-ja nga rritja e volumit të importeve dhe konjuktura e çmimeve ndërkombëtare;
- TVSH-ja nga përmirësimi i administrimit, lufta ndaj informalitetit dhe kontrolli i zinxhirit të transaksioneve ndërmjet operatorëve;
- TVSH-ja si rezultat i efekteve të paketës fiskale 2022

Të ardhurat nga “Tatimi mbi fitimin” vlerësohen me rritje 6.5% ose 1.9 miliardë lekë më shumë se viti 2021, pra parashikohet të arkëtohen 35.6 miliardë lekë. Rritja e parashikuar në tatimin mbi fitimin bazohet:

- Në rikuperimin e ekonomisë dhe rritjen e saj, çka do të reflektohet edhe në deklaratat e tatimpaguesve;
- Në forcimin e kontrollit të deklaratave, bazuar në kriteret e riskut;
- Efektet e paketës fiskale 2022.

Të ardhurat nga “Akciza” vlerësohen të jenë 56.8 miliardë lekë, me një rritje prej 4.6 miliardë lekë ose 9% më shumë se pritshmëritë për vitin 2021. Faktorët kryesorë që do ndikojnë në rritjen e parashikuar të të ardhurave nga akciza lidhen me: rritjen e importit të mallrave të fortë si karburante dhe cigare, si dhe forcimin e luftës kundër informalitetit, nëpërmjet kontrollit rrigoroz të subjekteve të akcizës si dhe disiplinimit të mëtejshëm të procedurave të përfitimit të përjashtimeve dhe rimbursimeve nga kjo taksë.

Të ardhurat nga “Tatimi mbi të ardhurat personale” parashikohen 45.2 miliardë lekë, me një rritje prej 2.5 miliardë lekë ose 5.8% më shumë se pritshmëritë për vitin 2021. Në parashikimin e të ardhurave nga tatimi mbi të ardhurat personale janë marrë në konsideratë rimëkëmbja ekonomike ekonomike dhe impakti i saj në nivelin e pagës mesatare si dhe rritja e numrit të të punësuarve në sektorin privat, si dhe incentivat për nxitjen e punësimit.

Të ardhurat nga “Taksa nacionale dhe të tjera” vlerësohen të jenë 49.7 miliardë lekë. Parashikimet për këtë taksë për vitin 2022 janë 21.6% ose 8.8 miliardë lekë më shumë se i pritshmi 2021 dhe bazohen në rritjen e mbledhjes së taksës së qarkullimit të automjeteve si dhe rezultat i rritjes së sasive të karburantit që do të hidhen në treg.

Të ardhurat nga “Taksa doganore” në vitin 2022 vlerësohet të jenë 7.5 miliardë lekë, me rritje 8 milionë lekë krahasuar me vitin 2021. Në programimin e të ardhurave janë marrë në konsideratë efektet e rritjes së importeve të tatueshme, si dhe disa efekte minimale nga lëvizja e tarifave doganore.

Të ardhurat nga “Kontributet për sigurime shoqërore e shëndetësore” në vitin 2022 parashikohet të rriten me +6.7%, ose +7 miliardë lekë krahasuar me të pritshmin e vitit 2021. Të ardhurat gjithsej nga kontributet pritet të jenë në total, së bashku me të ardhurat që mbledhin ISSH-ja dhe ISKSH-ja 111 miliardë lekë, nga 104 miliardë lekë që do arkëtohen në vitin 2021. Të ardhurat totale 111 miliardë lekë parashikohet të mblidhen :

- 108.1 miliardë lekë nga DPT-ja dhe DPD-ja.
- 2.8 miliardë nga ISSH-ja.
- 100 milionë nga Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor

Rritja e programuar e të ardhurave mbështetet në këta faktorë:

- rritjen ekonomike çka do tëreflektohet në rritjen e numrit të punëmarrësve;
- forcimin e administrimit nëpërmjet kontrollit të nivelit të pagës të deklaruar dhe deviacionit të saj nga paga reale që përfitohet;

Tabela 7

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	Fakt_2020	I Pritshmi 2021	Projeksioni 2022
TVSH Neto TOTAL	130,354	151,460	166,061
Tatimi mbi fitimin	28,381	33,631	35,586
Akciza	44,521	51,830	56,478
Tatimi mbi të ardhurat personale	33,658	42,679	45,161
Taksat Nacionale Total	31,575	40,900	49,741
Taksë doganore	6,241	7,500	7,508
TOTAL TATIME + DOGANA	277,911	328,000	360,535
Kontributet e mbledhura nga DPT	94,121	104,000	108,100
TOTAL DPD + DPT (Kontributet)	372,032	432,000	468,635

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

2.2 SHPENZIMET PUBLIKE

Totali i shpenzimeve publike për vitin 2022 është planifikuar **637.7 miliardë lekë** ose **34.1% e PBB**.

Shpenzimet e personelit për vitin 2022, reflektojnë koston aktuale të Administratës Publike, si dhe politikën e re të rritjes së pagave kryesisht për sektorët e shëndetësisë, arsimit dhe mbrojtjes. Fondi vjetor për rritjen e pagave është planifikuar në shumën 2.4 miliardë lekë dhe parashikon rritjen e pagës për funksion me 6% për punonjësit shëndetësor dhe ata arsimorë. Shpenzimet totale për pagat në Administratën Publike janë planifikuar në masën **90.6 miliardë lekë** ose **4.9% e PBB-së**.

Shpenzimet për interesa parashikohen në nivelin **50.7 miliardë lekë** ose **2.7% të PBB-së**, për të përballuar çdo risk të mundshëm të rritjes së normave të interesit.

Shpenzimet operative dhe të mirëmbajtjes për qeverisjen qendrore për vitin 2022 (pa përfshirë shpenzimet që realizohen nga institucione publike, që kanë si burim financimi të ardhurat jashtë limitit), janë parashikuar në masën **60.6 miliardë lekë** ose rreth **3.4% e PBB-së**. Në këtë zë është programuar mbështetja me prioritet e politikave ekzistuese të qeverisjes qendrore si: blerja e vaksinave anti-COVID, skema e fermerëve, mirëmbajtja e rrugëve nacionale, programet e nxitjes së punësimit, skemat për mbështetjen e zhvillimit ekonomik dhe mbështetje për rininë dhe fëmijët.

Shpenzimet e buxhetit vendor për vitin 2022 janë parashikuar në masën **59.7 miliardë lekë**, me një rritje prej 3.3% më shumë se akti normativ i vitit 2021. Këto shpenzime për vitin 2022 zënë 3.2% të PBB-së nga 2.3% që zinin në vitin 2013. COVID-19, ashtu si edhe në vendet e tjera ka pasur dhe parashikohet të ketë efekte negative në rënien e ekonomisë dhe për pasojë dhe në uljen e të ardhurave buxhetore. Përballimi i një sfide të madhe ekonomike dhe buxhetore nga njësitë e vetëqeverisjes vendore për shkak të pasojave të shkaktuara nga tërmeti dhe pandemia COVID-19 janë një tregues pozitiv i punës së zhvilluar në këto vite në drejtim të stabilitetit makroekonomik, parashikueshmërisë së fondeve dhe transparencës së përdorimit me disiplinë të fondeve buxhetore. Me qëllim ruajtjen e stabilitetit të shpenzimeve vendore dhe për mbështetjen e njësisive të vetëqeverisjes vendore për përballimin e shpenzimeve të Covid-19, niveli i transfertës së pakushtëzuar për vitin 2022 do të jetë rreth **250 milionë lekë** më i lartë se viti 2021. Kjo transfertë, krahasuar me vitin 2015 (viti para reformës administrativo-territoriale), është **6.3 miliardë lekë** më shumë ose rreth **54.5 për qind** më e lartë. Në transfertën e pakushtëzuar të parashikuar për vitin 2022, **18.7 miliardë lekë**, do të shtohen edhe fondet prej **8.75 miliardë lekë** transfertë e pakushtëzuar sektoriale për funksionet e reja, transferuar në nivel vendor, si rrjedhojë, në vitin 2022, granti nga buxheti i shtetit për pushtetin vendor do të jetë në shumën **27.45 miliard lekë**. Të ardhurat nga taksat dhe tarifat vendore në vitin 2021 do të jenë **27.6 miliardë lekë** ose **6 për qind** më të larta se sa i pritshmi i vitit 2021 dhe po thuajse mbi **dy herë** më të larta se ato të viteve 2013 dhe 2015.

Shpenzimet e fondeve speciale që përfshin shpenzimet totale për Fondet e Sigurimeve Shoqërore, Shëndetësore dhe kompensimin në vlerë të ish-pronarëve, janë planifikuar në vlerën prej **212.8 miliardë lekë**. Niveli i shpenzimeve për *Skemën e Sigurimeve Shoqërore* për vitin 2022, parashikohet në masën **148.9 miliardë lekë** ose **8% e PBB**. Nga ky fond, për indeksimin e pensioneve është parashikuar niveli prej **2.6 miliardë lekë** dhe **3.5 miliardë lekë** për bonusin e fundvitit për pensionistët. Ndërsa, shpenzimet e *Skemës së Sigurimeve të Kujdesit Shëndetësor* për vitin 2022 janë parashikuar në masën **52.8 miliardë lekë** ose **2.8% e PBB** nga 46.1 miliardë lekë të planifikuara në vitin 2021.

Së fundi, shpenzimet për *Fondin e Kompensimit në vlerë të Pronarëve*, parashikohen në total në masën **5 miliardë lekë** ose 0.3% e PBB.

Shpenzime të tjera sociale, përfshin fondet për pagesën e papunësisë, aftësisë së kufizuar, ndihmës ekonomike, dëmshpërblimin e ish-të përndjekurve politikë dhe bonusin e lindjeve.

- Shpenzimet për pagesën e papunësisë parashikohen në nivelin **900 milionë lekë**.
- Shpenzimet për pagesën e ndihmës ekonomike dhe aftësisë së kufizuar parashikohen në nivelin **23.5 miliardë lekë** ose 1.3% e PBB.
- Për ish-të përndjekurit është parashikuar një fond prej **1 miliardë lekë** ose 0.1% e PBB-së.
- Për bonusin e lindjeve është parashikuar një fond prej **2.2 miliardë lekë** ose 0.1% e PBB-së.

Shpenzimet për subvencione janë parashikuar në masën **1.55 miliardë lekë** duke u rritur krahasuar me një vit më parë. Këto shpenzime shkojnë për mbështetjen e sektorit të ujësjellës-kanalizimeve bazuar në performancën e tij, si dhe për të mbuluar një pjesë të shpenzimeve të veprimtarisë hekurudhore dhe veprimtarisë së shërbimeve qeveritare.

Niveli i fondit rezervë për vitin 2022, planifikohet në masën **3.4 miliardë lekë**, përkatësisht **2.4 miliardë lekë** Fond Rezervë i Këshillit të Ministrave, **500 milionë lekë** fond kontigjence për për projektet me BE si dhe **500 milionë lekë** kontingjencë për projekte specifike për fëmijët.

Investimet Publike për vitin 2022 janë planifikuar në masën **6.4% e PBB-së** ose **119.1 miliardë lekë** (duke përfshirë këtu dhe fondin e rindërtimit në shumën 20 miliardë lekë si dhe transfertën kapitale për fondin e shpronësimeve me 1,8 miliardë lekë). Në planifikimin e investimeve për vitin 2022 janë mbajtur në konsideratë të gjitha detyrimet kontraktuale për projektet e investimeve me financim të huaj dhe të brendshëm. Ashtu, si edhe në vitin 2021, dhe në vitin 2022 do të ketë përparësi financimi i projekteve në vazhdim. Për planifikimin e investimeve janë ndjekur kriteret e mëposhtme:

- *Prioritetet e programit të qeverisë për periudhën 2021 – 2025;*
- *Prioritetet e integritit evropian;*
- *Projektet në vazhdim.*
- *Mbështetja me kosto lokale dhe TVSH për projektet me financim të huaj;*

2.3 PARAMETRAT KRYESORË TË POLITIKËS FISKALE

Në vitet e fundit, deri përpara goditjes nga pandemia, financat publike kishin hyrë në një trajektore të sigurtë dhe optimale të konsolidimit fiskal, e materializuar në parametrat më kyç të qendrueshmërisë. Së pari, kjo u materializua në uljen e deficitit të përgjithshëm buxhetor nga 5% të PBB në 2013 në poshtë nivelit prej 2% deri në vitin 2019.

Ndërsa në vitin 2020, si kundër-përgjigje kryesore për amortizimin në një farë mase të goditjes prej pandemisë, u ndërмор një politikë fiskale majft ekspansioniste. Rrjedhimisht, deficiti i përgjithshëm buxhetor arriti në vlerën rreth 6.8% të PBB-së dhe borxhi publik u rrit në rreth 76% të PBB-së, pra me rreth 10 pikë përqindje krahasuar me fundin e vitit 2019.

Për të kryer një politikë të tillë fiskale ekspansioniste në kundërpërgjigje të goditjes, qeverisë iu desh që të aktivizonte gjatë vitit 2020 “klauzolat e devijimit” nga rregullat fiskale, si klauzola të parashikuara që më parë në Ligjin Organik të Buxhetit (LOB), duke mos cënuar kështu kredibilitetin e financave publike në

perceptimin e tregjeve dhe agjentëve ekonomikë. Gjithashtu, me synimin për të ruajtur sa më shumë të ishte e mundur të pacënuar kredibilitetin e financave publike në perceptimin e tregjeve, element kyç ky për financat publike si një fundament makroekonomik, sidomos për vende të vogla dhe me nevoja rir-financimi buxhetor relativisht të larta siç është Shqipëria, u ndërmor një tjetër iniciativë ligjore në Korrik të 2020 (në kulmin e pandemisë) duke përfshirë një rregull tjetër të ri fiskal në LOB, i cili sanksiononte ligjërisht që balanca primare e buxhetit të rikthehej në së paku në një nivel të balancuar (pra, jo më e vogël se sa zero) duke filluar nga viti 2024 e në vijim.¹

Ky rregull u mirëprit mjaft pozitivisht nga të gjitha institucionet ndërkombëtare (përfshirë patjetër edhe agjencitë e rating-ug) dhe rrjedhimisht nga aktorët ekonomik në tërësi, si një iniciativë mjaft e duhur dhe efektive për të ruajtur kredibilitetin dhe qëndrueshmërinë e financave publike, jo vetëm në periudhën afatmesme dhe afatgjatë post-pandemisë, por madje vlerësojmë se ishte mjaft ndihmuese për të siguruar një financim (huamarrje) relativisht mjaft normal edhe në afatin e shkurtër përgjatë goditjes, pra përgjatë vitit 2020 dhe pjesës së parë të këtij viti, pavarësisht magnitudës mjaft më të lartë të huamarrjes se sa tipikisht.

Tashmë, që prej vitit 2022 dhe në vijim, objektivi themelor i politikës fiskale, në funksion të drejtpërdrejtë të sigurimit të stabilitetit makroekonomik të vendit, si një premisë thelbësore për sigurimin e një rritje ekonomike të qëndrueshme e gjithëpërfshirëse, do jetë sërish konsolidimi fiskal.

Politika fiskale do targetojë një trajektore rënëse të borxhit publik, pra një trajektore rënëse graduale por e përvitshme, ndërsa balanca primare do të rikthehet në nivel pozitiv nga viti 2024 e në vijim, në përputhje edhe me rregullat fiskalë në LOB.

Në të njëjtën kohë, krahas konsolidimit fiskal, ne do synojmë që të ruajmë një raport të shëndetshëm të shpenzimeve buxhetore korente dhe kapitale, ku shpenzimet kapitale (pra, investimet publike) do targetohen të jenë rreth 5 përqind e PBB në çdo vit buxhetor.

Defiçiti buxhetor për vitin 2022 planifikohet të jetë në nivelin 5.4 përqind të PBB nga rreth 6.8 përqind i pritshëm për vitin 2021. Balanca primare edhe për këtë vit pritet të jetë sërish negative në rreth -2.7 përqind, gjithsesi në një përmirësim nga rreth -4.6 përqind që pritet për vitin 2021.

Megjithatë, balanca korrente fiskale (diferenca midis investime publike dhe deficit fiskal) do të jetë pozitive në vitin e ardhshëm 2022, në nivelin prej 1 përqind të PBB nga një nivel i pritshëm përsëri pozitiv prej 0.5 përqind këtë vit, në përputhje kjo me rregullin respektiv fiskal (“rregullin e artë” të buxhetit). Gjithashtu edhe borxhi publik bruto do t’i rikthehet një trajektore rënëse duke filluar që nga 2022, në përputhje me rregullin respektiv fiskal, ku pritet të bjerë në rreth 78.9 përqind të PBB nga rreth 80 përqind i pritshëm për këtë vit. Balanca primare do të rikthehet në nivel pozitiv (suficit primar) nga viti 2024 e në vijim. Edhe ky target tashmë është ligjërisht i detyrueshëm, ku në LOB përcaktohet që duke filluar nga viti buxhetor 2024 e për çdo vit në vijim balanca primare të rezultojë jo më e vogël se sa zero (pra së paku e balancuar ose pozitive). Sipas skenarit bazë, borxhi publik pritet të bjerë në rreth 74.9 përqind në vitin 2025 dhe më tej në rreth 67.9 përqind në vitin 2028.

¹ Rregulli original sanksiononte “që prej 2023”, por më pas kjo u ndryshua sërish në Korrik të 2021 dhe u bë “që prej 2024”

PARIMET DHE RREGULLAT FISKALE

Në përputhje të plotë me obligimet që rrjedhin prej ligjit organik të buxhetit (LOB) nr. 9936 datë 26.06.2008, i ndryshuar, ligji i buxhetit 2022, ku projeksionet shtrihen deri në vitin 2024, materializon parimet dhe rregullat fiskale të mëposhtme:

1. Në çdo ligj vjetor të buxhetit, fillestar apo të rishikuar, si dhe në planifikimet e buxhetit afatmesëm, raporti i borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto do të planifikohet më i ulët se niveli i vlerësuar për vitin pararendës, deri atëherë kur niveli i borxhit të arrijë dhe qëndrojë poshtë nivelit 45 përqind të Produktit të Brendshëm Bruto;

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull fiskal) të LOB, ligji i buxhetit 2022 (-2024) **targeton çdo vit një nivel të borxhit publik total (bruto) në përqindje të PBB më të ulët se sa niveli i vitit pararendës.**

2. Vlera e Produktit të Brendshëm Bruto, nominale në lekë, e cila do të përdoret për llogaritjen e raportit të borxhit publik ndaj Produktit të Brendshëm Bruto për vitet buxhetore që planifikohen dhe për vitin pararendës, nuk mund të jetë më e lartë se vlera respektive e parashikuar ose vlerësuar në raportin “Perspektiva Ekonomike Botërore” (Eorld Economic Outlook), të Fondit Monetar Ndërkombëtar, më i fundit i publikuar në kohën kur ligji vjetor i buxhetit dorëzohet për miratim në Kuvend. Kjo dokumentohet qartësisht në relacionin shoqërues të ligjit vjetor të buxhetit;

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull fiskal) të LOB, ligji i buxhetit 2022 - (2024) **bazohet në projeksionet e mëposhtme të PBB nominale, të cilat paraqiten në mënyrë krahasimore kundrejt projeksioneve më të fundit të FMN. Në këtë rast, sipas shënimit të bërë në ËEO më të fundit të publikuar në muajin Tetor 2021, ku thuhet se “Projeksionet ËEO u përgatitën përpara fillimit të misionit të Artikullit IV që përfundoi më datë 11 Tetor 2021 dhe kështu nuk pasqyrojnë përditësimet e bëra gjatë misionit”, për referencë janë marrë shifrat e PBB nominale të misionit më të fundit të FMN (misioni i Artikullit IV, i kryer në Tetor 2021).**

Parashikimet e PBB nominale të MFE dhe FMN	(në miliardë Lekë)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
			Para.	Para.	Para.	Para.
MFE	1,691.7	1,617.5	1,769.3	1,867.4	1,964.8	2,070.9
FMN	1,691.7	1,617.5	1,769.3	1,867.5	1,964.9	2,071.0
Diferenca MFE - FMN	0.0	0.0	0.0	-0.2	-0.2	-0.1
(Diferenca e vlerave të parashikuara duhet të jetë jo më e madhe						

3. Në çdo vit buxhetor të planifikuar duhet të përfshihet një kontingjencë e veçantë, prej jo më pak se 0.7 përqind e shpenzimeve totale të buxhetit, për të kompensuar rreziqe potenciale nga luhatjet në kurset e këmbimit ose normat e interesit, me ndikim në nivelin e borxhit.

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull fiskal) të LOB, ligji i buxhetit 2022 - (2024) përfshin për çdo vit në një zë të veçantë të tij, emërtuar “Kontigjencë për luhatjet e normave të interesit, etj.” **një kontigjencë prej mbi 0.7 përqind e shpenzimeve totale.**

4. Të ardhurat nga privatizimi nuk janë pjesë e procesit të programimit buxhetor. Në rastet e arkëtimit ato përdoren, jo më pak se 50 përqind, për uljen e borxhit publik dhe pjesa tjetër për investime publike. Pas arritjes së nivelit të borxhit publik, sipas përcaktimeve të shkronjës “a”, të pikës 1, të nenit 4/1 të Ligjit Organik të Buxhetit nr 57/2016, përdorimi i të ardhurave të arkëtuara nga privatizimet përcaktohet në ligjin vjetor të buxhetit.

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull fiskal) të LOB, ligji i buxhetit 2022 - (2024) **nuk përfshin të hyra nga privatizimet e mundshme.**

5. Masa e deficitit buxhetor nuk mund të tejkalojë masën e shpenzimeve kapitale të parashikuara çdo vit në ligjin e buxhetit.

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull fiskal – “rregulli i artë”) të LOB, deficitin e targetuar në ligjin e buxhetit 2022 - (2024) **është çdo vit më i ulët se sa shpenzimet kapitale të planifikuara.** Rrjedhimisht, balanca korrente e targetuar është pozitive në çdo vit.

6. Duke filluar që prej vitit buxhetor 2024 e në vijim, balanca primare buxhetore nuk duhet të rezultojë më e vogël sesa zero, përveçse në rastet e rrethanave të jashtëzakonshme që parashikohen në nenin 4/4, të këtij ligji.

Në përputhje me këtë dispozitë (rregull të ri fiskal) të LOB, balanca primare duke filluar që prej vitit buxhetor 2024 e në vijim balanca primare e buxhetit është targetuar (dhe do duhet të rezultojë) së paku neutrale ose pozitive (suficit primar).

1. Linku për raportin “ËEO” – <https://ëëë.imf.org/en/Publications/ËEO/Issues/2021/10/12/eorld-economic-outlook-october-2021>

3. MENAXHIMI I BORXHIT PUBLIK

Borxhi publik gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 përgjithësisht është menaxhuar në përputhje me objektivat strategjikë afatmesëm për ruajtjen e qëndrueshmërisë së raporteve ndërmjet kostos dhe risqeve.

Pavarësisht nevojave për hua në rritje të krijuara nga pandemia COVID-19, huamarrja gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 ka arritur të përmbush plotësisht nevojat buxhetore, si edhe të gjitha nevojat që burojnë nga detyrimet e borxhit ekzistues.

Huamarrja në terma bruto u realizua në vlerën 215.4 miliard Lekë, nga të cilat 87% (ose 187.4 miliard Lekë) u financuan nëpërmjet burimeve të brendshme dhe 13% (ose 28 miliard Lekë) nëpërmjet burimeve të huaja. Krahasuar me planifikimin për vitin 2021, huamarrja e brendshme është realizuar në nivelin 64%, ndërkohë që huamarrja e huaj është realizuar në nivelin 11%. Gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 nevoja për huamarrje ka qëndruar pothuajse në të njëjtin nivel me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, duke reflektuar nevojën edhe këtë vit të lartë për financim, si pasojë e masave të marra në kuadër të menaxhimit të situatës së pandemisë Covid-19.

Në përputhje me objektivat e Strategjisë Afatmesme të Menaxhimit të Borxhit, gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 u mundësua mbajtja e një qëndrueshmërie të ekspozimit ndaj risqeve të borxhit të brendshëm, pavarësisht nevojave të larta për financim, si edhe u vijua me aktivitete në drejtim të zhvillimit të tregut të titujve shtetërorë.

Në vazhdim të angazhimit të ndërmarrë në lidhje me përmirësimin e mëtejshëm të tregut primar dhe zhvillimin e tregut sekondar të titujve shtetërorë, përgjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 është vijuar me praktikën që kontribuojnë në krijimin e madhësive referencë dhe konsolidimin e kurbës së yield-it në segmentin e titujve shtetërorë afatmesëm dhe afatgjatë.

Tregu primar i titujve shtetërorë gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2021 përgjithësisht është karakterizuar nga zhvillime pozitive. Kërkesa për tituj shtetërorë, megjithëse mbetet ende jo shumë e diversifikuar dhe e bazuar kryesisht tek sektori bankar, gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2021 ka qenë e kënaqshme dhe ka mbuluar plotësisht nevojat e qeverisë për huamarrje të brendshme.

Normat e interesit në tregun e titujve shtetërorë kanë qëndruar pothuajse në të njëjtin nivel krahasuar me fundin e vitit 2021, ku mund të vërehet një përmirësim i lehtë i përgjithshëm, në kushtet e një rritje minimale (pothuajse të papërfillshme) për instrumentat afatshkurtër, dhe një rënie në normat e instrumenteve afatgjatë.

Gjatë pjesës së mbetur të vitit 2021, menaxhimi i borxhit do të ketë në fokus plotësimin e nevojave për huamarrje në kuadër të rimëkëmbjes së ekonomisë pas situatës së krijuar nga tërmeti i muajit nëntor 2019 dhe përhapjes së pandemisë Covid-19, duke mbajtur në konsideratë përmirësimin e mëtejshëm të strukturës së borxhit (kryesisht strukturën e portofolit të borxhit të brendshëm) në drejtim të uljes së ekspozimit ndaj risqeve, si edhe mbajtjes nën kontroll të kostos.

Në tregun e brendshëm, nëpërmjet titujve afatshkurtër kryesisht do të synohet rifinancimi i titujve ekzistues, si dhe menaxhimi i nevojave për likuiditet. Ndërkohë, nëpërmjet titujve afatgjatë do të synohet të realizohet huamarrja e re e planifikuar.

Në tregun e huaj, burimet kryesore të huamarrjes do të jenë (i) huatë me terma të buta ose pjesërisht të buta, cilat do të financojnë projektet ekzistuese dhe projektet e reja të konsideruara si prioritare nga qeveria, (ii) huatë në formën e mbështetjes buxhetore nga institucionet financiare ndërkombëtare për të mbështetur qeverinë për pandeminë COVID-19 dhe për reformat e politikave zhvillimore të vendit, si dhe emetimi i Eurobondit që synohet të emetohet brenda vitit 2021 dhe për realizimin e të cilit po punohet intensivisht.

4. POLITIKAT SEKTORIALE DHE PËRFITIMET PËR QYTETARIN

BUJQËSIA DHE ZHVILLIMIT RURAL

- **Prioritetet 2022-2024**

Prioritetet e sektorit të bujqësisë, për periudhën afatmesme 2022-2024, janë si më poshtë:

- Garantimi i sigurisë ushqimore, shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve, dhe shëndetit të bimëve përmes adoptimit të standardeve përkatëse të BE-së në kuadrin normativ vendas;
- Konsolidimi i pronësisë mbi tokën bujqësore, administrimi i qëndrueshëm, ruajtja e saj nga dëmtimi, gërryerja, shpërdorimi dhe faktorë të tjerë;
- Nxitja e tregut të tokës dhe konsolidimi i fermës bujqësore duke rritur sipërfaqen dhe nxitur kooperimin;
- Mbështetje për agroindustrinë;
- Mbështetje për tregjet dhe marketingun e produkteve bujqësore dhe blegtorale;
- Administrimi i sistemit të ujitjes nëpërmjet kujdesit, sigurimit dhe administrimit të qëndrueshëm të sistemit të ujitjes dhe shmangia e përmbytjeve;
- Mbështetje financiare dhe asistencë teknike për fermerët.
- Mbështetja e fermerëve përmes skemës së re të përjashtimit nga akciza, taksa e qarkullimit dhe taksa e karbonit të karburantit për prodhim bujqësor.
- Zhvillimin i qëndrueshëm i sektorit të peshkimit dhe akuakulturës, shfrytëzimin e përgjegjshëm të burimeve peshkore dhe kapaciteteve të flotës së peshkimit si dhe ngritjen e një sistemi kontrolli dhe inspektimi për peshkimin në det, në tokë dhe në të gjithë zinxhirin e tregut.

- **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2021-2023**

Në fushën e “Infrastrukturës së Ujitjes dhe Kullimit”, synohet të realizohet:

- Rritja e % së fermerëve që përfitojnë nga përmirësimi i infrastrukturës ujitëse dhe kulluese ndaj totalit të fermerëve në sipërfaqen potencialisht të ujitshme nga 70% në vitin 2021, në 73% në vitin 2023;
- Përqindja e sipërfaqes ujitëse ku fermerët kanë akses për ujë për ujitje, kundrejt sipërfaqes potencialisht të ujitshme (360 000 ha) nga 70% në vitin 2021, në 73% në vitin 2023;

- Përqindja e hidrovoreve të rehabilituara/ndërtuara/rikonstruktura, kundrejt totalit të nevojshëm (14 hidrovorë) nga 50% në vitin 2021, në 64% në vitin 2023;
- 35 000 hektarë sipërfaqe ujitëse me infrastrukturë kryesore të përmirësuar/mirëmbajtur (si proces ciklik vjetor ne ha);
- Vepra të mbrojtjes nga përmytja të rehabilituara/ndërtuara (argjinatura gjatësore dhe penele tërthorë), kundrejt totalit të nevojshëm (300 km) nga 28% në vitin 2021, në 35% në vitin 2023.

Në fushën e zhvillimit rural duke mbështetur prodhimin bujqësor, blegtoral, agroindustrial dhe marketingun” synon:

- Zhvillimi i sektorit të bujqësisë dhe atij rural në Shqipëri, për të përmirësuar performancën e tyre ekonomike dhe kushtet e jetesës në zonat rurale, për t'i përgatitur këta sektorë për anëtarësimin e ardhshëm në BE, duke rritur:
 - ✓ Numrin e të punësuarëve në bujqësi dhe agropërpunim (nga 533466 të punësuar të parashikuar në vitin 2022 në 565954 të punësuar në vitin 2023)
 - ✓ Sipërfaqet e mbjella me fruta dhe perime.
 - ✓ Aktivitetet promovuese të produkteve shqiptare në bujqësi, blegtori dhe agropërpunim të kryera.
 - ✓ Rritja e volumit të eksportit të produkteve bujqësore dhe të agropërpunimit nga 44.3 miliardë lekë në vitin 2022 në 50.7 miliardë lekë.
- Përmirësimi i konkurrueshmërisë së bujqësisë dhe industrisë agro-ushqimore si dhe përmirësimi i cilësisë së jetës përmes nxitjes së shumëllojshmërisë së veprimtarive ekonomike në zonat rurale, nëpërmjet:
 - ✓ Shtimit të numrit të përfituesëve nga Skemat Kombëtare në bujqësi nga 4800 përfitues në vitin 2022, 5000 përfitues në vitin 2023, 5500 përfitues në vitin 2024 dhe mbështetjes së 300 përfituesëve nga Programi IPARD II 2014-2020 për vitin 2022. Si dhe rritja e numrit të përfituesve nga Skema e Subvencionit të naftës për bujqësinë nga 17.500 përfitues në vitin 2022 në 18.500 përfitues në vitin 2024.
 - ✓ Certifikimit dhe testimit të farave dhe fidanëve që hidhen në treg në mënyrë që të sigurohen inpute cilësore për bujqësinë.

Nëpërmjet programit “Siguria Ushqimore dhe Mbrojtja e Konsumatorit” synohet fuqizimi i sistemit të kontrollit dhe inspektimit, duke përfshirë të gjithë zinxhirin ushqimor nga ferma në tavolinë nëpërmjet:

- Kontrolleve dhe monitorimeve të sëmundjeve infektive dhe zoonotike në kafshët e gjalla duke ulur në këtë mënyrë numrin e kafshëve të prekura nga Bruceloza, nga plasja dhe nga tuberkulozi.
- Do të vijojë zbatimi i politikave të shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve të gjalla, si dhe programet e parandalimit, kontrollit, eliminimit deri në çrrënjosjen e sëmundjeve infektive në kafshë, sipas përcaktimeve të legjislacionit veterinar, nëpërmjet:
 - ✓ Vaksinimit të rreth 930 mijë kafshëve në vitin 2022 dhe 950 mijë në vitin 2024.

- ✓ Kryerjes së rreth 373 mijë gjurmimeve dhe kontrolleve tek kafshët përgjatë viteve 2022-2024.
 - ✓ Matrikullimit të 900 mijë kafshëve të gjalla.
 - ✓ Kryerjes së 95 mijë analizash në kuadër të monitorimit të mbetjeve në kafshët e gjalla dhe molusqet bivale (realizuar nga ISUV).
 - ✓ Rritjes së numrit të kontrolleve të realizuara në Agjensitë e shërbimit veterinar dhe mbrojtjes së bimëve nga 1000 kontrolle në vitin 2021, në 1400 kontrolle në vitin 2024.
- Rritjes së numrit dhe cilësisë së inspektimeve; uljes së numrit të gjobave të vendosura nga inspektimet në terren (nga 600 në vitet 2022-2023 dhe në 500 në vitin 2024), rritjes së numrit të bizneseve të mbyllura për mosplotësimin e kushteve të sigurisë ushqimore (nga 300 në vitin 2022, në 400 në vitin 2024), numrit të rasteve të produkteve ushqimore të të asgjësuar (nga 38 në vitin 2022, në 60 në vitin 2024) dhe rritjes së numrit të ngarkesave të kthyera në Pikat e Inspektimit Kufitar (nga 26 në vitin 2022, në 30 në vitin 2024) si pasojë e politikave të ndërmarra nga MBZHR.

ZHVILLIMI EKONOMIK

Gjatë periudhës 2021-2024 prioritetet në fushën e mbështetjes së zhvillimit ekonomik do të jenë:

- Promovimi i Shqipërisë si destinacion investimesh nëpërmjet organizimit dhe pjesëmarrjeve në panairë ndërkombëtare dhe road shoë promovuese, vizita në kompani (after care), në kuadër të zbatimit të aktiviteteve për krijimin e zonës ekonomike rajonale / MAP REA si dhe monitorim efektiv investimesh strategjike;
- Ndërmarrja me sukses e aktiviteteve promovuese për nxitjen e investimeve të huaja dhe të produkteve “*Made in Albania*”;
- Rritja e përpjekjeve për të reduktuar informalitetin e mikrondërmarrjeve, ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme, si pengesë kyçe në aksesin e financimeve të SME-ve, nëpërmjet:
 - ✓ Rritjes së konkurrueshmërisë së bizneseve shqiptare në tregun ndërkombëtar nëpërmjet granteve nga Fondi i Konkurrueshmërisë (60 biznese të mbështetura financiarisht në 2021-2024);
 - ✓ Avancimit të mëtejshëm në fushën e teknologjisë dhe inovacionit nëpërmjet granteve që i akordohen bizneseve të specializuara në këtë fushë nga Fondi i Inovacionit (75 biznese të mbështetura financiarisht në 2021-2024);
 - ✓ Nxitjes së krijimit të bizneseve të reja në sektorë me potencial zhvillimi nëpërmjet Fondit Start-Up (60 biznese të mbështetura financiarisht në 2021-2024);
 - ✓ Mbështetjes së sipërmarrjeve të sektorit të artizanatit dhe zejtarisë me qëllim konsolidimin e tyre në treg dhe rritjen e numrit të të punësuarëve nëpërmjet “Fondit në mbështetje të biznesit kreativ”, ku në total parashikohet të përfitojnë 85 SME vendase me qëllim rritjen e konkurrueshmërisë për periudhën 2021-2024.
 - ✓ Sigurimi i implementimit efektiv të masave të “gjelbëra” të planifikuara për SME-të nëpërmjet ridizenjimit të skemave mbështetëse.

- ✓ Nxitja e bashkëpunimit midis institucioneve arsimore dhe bizneseve, përmes aksesit të lehtë të informacionit
- ✓ Zhvillimi i një qasje holistike në mbështetje të SME-ve në integrimin e zinxhirit të vlerave globale përmes pjesmarrjes së Shqipërisë në rrjetin e Enterprise Europe Netëork, Shtylla e Programit COSME.
- ✓ Mbështetje për sipërmarrjet në sektorin e turizmit me 50 milionë euro në formën e instrumentit të garancisë sovrane.

INFRASTRUKTURA DHE ENERGJIA

- **Prioritetet 2022-2024**

- ✓ Zgjerimi i rrjetit të rrugëve kombëtare nëpërmjet, ndërtimit, rehabilitimit dhe sistemimit të rrugëve kombëtare dhe përveç kësaj kalimin në praktikën e mirëmbajtjes së rrugëve bazuar në performancë;
- ✓ Bazuar në objektivin e përgjithshëm të Strategjive Sektoriale, ky institucion synon: (i) të zhvillojë më tej sistemin kombëtar të transportit, (ii) të përmirësojë ndjeshëm qëndrueshmërinë, ndërlidhjen, ndërveprimin dhe integrimin e tij më gjerë, me sistemin ndërkombëtar dhe evropian të transportit dhe rajonin;
- ✓ Zgjerimi i aksesit dhe cilësisë së shërbimit të ujit të pijshëm dhe kanalizimeve përmes: (i) një portofoli të investimeve publike; dhe (ii) përmirësimit rrënjësor të menaxhimit të shoqërive aksionere të ujësjellës kanalizimeve, duke standartizuar parimet e qeverisjes së sektorit;
- ✓ Rritja e efikasitetit të energjisë kundrejt konsumit të përgjithshëm final të energjisë nëpërmjet shqyrtimit të programeve për promovimin e tregut, për penetrimin e teknologjive të përparuara si dhe rritjen e përdorimit të energjive të rinovueshme;
- ✓ Trajtimi i mbetjeve në mënyrë të kontrolluar sanitare, nëpërmjet vazhdimin të ndërtimit të impianteve të reja të trajtimit të mbetjeve të ngurta dhe rehabilitimit të venddepozitimeve ekzistuese.

❖ Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024

Programi “Transporti Rrugor”

- Për tre vitet e ardhshme, kontratat koncesionare që do të mbështeten me fonde nga buxheti i shtetit janë:
 - Kontrata e koncesionit për “Ndërtimin e Rrugës së Arbrit”;
 - Kontrata e koncesionit për “Ndërtimin e Rrugës Milot – Morinë”;
 - Kontrata e koncesionit për “Ndërtimin e Rrugës Oriku – Dukat, By Pass – Porti i Jahteve”;
 - Kontrata e koncesionit për “Ndërtimin e Rrugës Milot – Balldre”;
- Projektet kryesore për periudhën afatmesme janë sa vijon:
 - Përfundimi i punimeve në rrugën Kardhiq – Delvinë
 - Ndërtim Tuneli i Llogarasë;
 - Ndërtimi i segmentit rrugor Palasë – Dhërmi;
 - Segmenti i Unazës së Jashtme të Tiranës;
 - Ndërtim By Pass perëndimor Shkodër;

- Zgjerim i segmenitit dalje Elbasan – Përrenjas – Qafë Thanë;
- Rritja e sigurisë rrugore në të gjitha akset kombëtare ku synohet ulja e numrit të aksidenteve me pasojë humbje jetë njerëzish dhe numri i pikave të zeza me 25%, sipas Strategjisë Kombëtare të Transportit.
- 3483 km rrugë të mirëmbajtura sipas standardeve në vitin 2024 në të gjithë territorin;

Programi “Ujësjetllës Kanalizime”

- Reduktimi i humbjeve në nivel kombëtar në masën 50% në vitin 2024;
- Furnizimi me ujë dhe shërbime i zonës bregdetare 24 orë në vitin 2024.
- Mesatarja e orëve të furnizimit me ujë të pijshëm në rang kombëtar rritet në 14 orë në ditë në 2024, nga 12.5 orë në ditë në vitin 2021;
- Mbulimi me shërbim furnizimi me ujë të pijshëm zonë Urbane 95% në vitin 2024 nga 94% në vitin 2021;
- Mbulimi me shërbim furnizimi me ujë të pijshëm zonë Rurale 62% në vitin 2024 nga 59% në vitin 2021;
- Mbulimi me kanalizime zonë Urbane 81% në vitin 2024 nga 80% në vitin 2021;
- Mbulimi me kanalizime zonë Rurale 22% në vitin 2024 nga 16% në vitin 2021
- Orët mesatare të furnizimit me ujë të pijshëm synohet në 16 orë/ditë në vitin 2024 nga 13 orë/ditë në vitin 2021;
- Sasia e ujit të faturuar synohet të arrihet në 122 litër/ frymë/ditë në vitin 2024 nga 115 litër/ frymë/ditë në vitin 2021;
- Orët e furnizimit me ujë në zonat bregdetare synohet të arrihet në 24 orë/ditë në vitin 2024 nga 13 orë/ditë në vitin 2021;
- Reduktimi i humbjeve në rrjet në nivel kombëtar synohet të arrihet në 50% në vitin 2024 nga 62% në vitin 2021;
- Mbulimi me shërbimin e ITUN (kanalizime+gropa septike) synohet të arrihet në nivelin 17% në vitin 2024 nga 12% në vitin 2021;
- Përqindja e mbulimit të kostove të Ujësjetllës-Kanalizimeve me të ardhurat synohet të arrihet në vlerën 90% në vitin 2024 nga 75% në vitin 2021;

Programi “Mbështetje për Energjinë”

- Zhvillim i qëndrueshëm i ekonomisë nëpërmjet garantimit dhe furnizimit me burime të sigurta energjetike me kosto minimale;
- Diversifikimi i furnizimit me burime energjetike dhe integrimi në rrjetet energjetike rajonale dhe Europiane, duke nxitur investimet dhe përmirësuar arkëtimet dhe likuiditetet;
- Në vitin 2022 do të rritet përdorimi i energjisë së rinovueshme me 38% kundrejt vitit 2021;
- Në vitin 2022 do të rritet efienca e energjisë me 6.5% referuar vitit 2020.

Programi “Menaxhimi i Mbetjeve Urbane”

- Në vitin 2024, synohet që të trajtohen rreth 53% të mbetjeve me landfill-e sipas standardeve, nga 35% që parashikohet në fund të vitit 2021;
- Norma e ndotjes së ajrit synohet të arrihet në 39 µg/m³ në 2024 nga 41 µg/m³ që pritet të arrihet në fund të 2021;
- Norma e mbetjeve të rikuperuara kundrejt sasisë totale të mbetjeve të prodhuara synohet të arrihet në 30% në 2023 nga 3% që synohet në fund të 2020;

Programi “Planifikimi urban”

- Do të mbështeten projektet me fokus lokal, rajonal dhe në rang vendi, si dhe hartimin e rregullave teknike në projektim duke i harmonizuar këto plane me PPK, PINS Durana dhe PINS Tiranë Durrës, për një zhvillimit të barabartë të territorit.
- Projektet e Përmirësimit të Infrastrukturës Publike “100 Fshatrat”;

Programi “Transporti ajror”

- Rritja e standarteve dhe performancës së Organit Kombëtar të incidenteve/Aksidenteve ajrore nëpërmjet investimeve për forcimin e kapaciteteve, në kuadër edhe të ndërtimit të infrastrukturave të reja aeroportuale;
- Numri i investigimeve të kryera në vitin 2024 të arrijë në 6 nga 5 investigime që pritet të kryhen në 2021;
- Zbatimi i standarteve të njehësura të sigurisë dhe parrezikshmërisë në transportin ajror.

Programi “Transporti detar”

- Kryerja e investimeve prioritare për funksionimin me kapacitet të plotë të porteve dhe përmirësimin e infrastrukturës portuale në vend, me qëllim shndërrimin e Shqipërisë në një vend të zhvilluar detar që mbështet rritjen ekonomike dhe shpejton procesin e integritimit në BE;
- Rritja e volumit të përpunimit të mallrave në porte në masën 40% në vitin 2024 nga 20% që është aktualisht në 2021.

Programi “Transporti hekurudhor”

- Rikonstruksioni i segmentit hekurudhor Tiranë – Durrës si dhe ndërtimi i linjës së re hekurudhore Tiranë-Rinas;
- Mirëmbajtja e infrastrukturës hekurudhore ekzistuese si dhe mirëmbajtja e mjeteve-hekurudhore; Studime fizibiliteti dhe projekte zbatimi për segmente të reja dhe ekzistuese hekurudhore.

Programi “Mbështetje për burimet natyrore”

- Nxitja dhe inkurajimi i ndërtimit të objekteve të përpunimit të mineraleve;
- Zhvillimi i qëndrueshëm i sektorit minerar dhe rritja e transparencës në shfrytëzimin racional të burimeve natyrore;
- Rritja e lejeve minerare aktive në të cilat zhvillohet aktivitet minerar konform standarteve;
- Realizimi në vazhdimësi i funksioneve të mbikëqyrjes së shfrytëzimit racional e efektiv të pasurive minerale, monitorimit minerar dhe të fenomeneve të postshfrytëzimit, rritja e kontrollit për rehabilitimin minerar;
- Përmirësimi i transparencës së biznesit në industrinë nxjerrëse, në mënyrë që të ardhurat nga ky biznes të kontribuojnë më shumë në zhvillimin e vendit.

Programi “Mbështetje për Industrinë”

- Zhvillimi i strukturave dhe burimeve njerëzore dhe forcimi i kapaciteteve institucionale për inspekimin dhe mbikëqyrjen, sigurinë në punë për monitorimin e inspektimit dhe mbikëqyrjes së sigurisë teknike të produkteve / pajisjeve / instalimeve në fushat e veprimtarisë së MIE;

- Rritja e standardeve të produkteve dhe sigurisë së pajisjeve / instalimeve me 7% deri në vitin 2024;
- Nxitja e interesit të biznesit vendas dhe të huaj për mundësi zhvillimi veprimtarish industrial;
- Reduktimi i rrezikut nga kimikatet e rrezikshme me 13% deri në vitin 2024;
- Zhvillimi i strukturave dhe burimeve njerëzore dhe forcimi i kapaciteteve institucionale për sigurimin e kushteve të domosdoshme për inspektimin dhe mbikqyrjen e shëndetit, sigurisë në punë, emergjencat dhe shpëtimin në veprimtarinë minerare dhe në punimet nëntokësore të veprave hidroenergjetike;
- Rritja dhe përmirësimi i standardeve, kushteve të punës dhe të sigurisë së depozitimit dhe ruajtjes së kimikateve të rrezikshme nën përgjegjësinë e MIE-s, në Qendrën e Grumbullimit dhe Trajtimit të Kimikateve të Rrezikshme;
- Përfundimi i procesit të likuidimit dhe mbylljes së ish ndërmarrjeve industriale në varësi të MIE-s. Rehabilitimi i territoreve të ish ndërmarrjeve për nxitjen e investitorëve dhe promovimin e tyre për përdorim si parqe industriale;
- Rritja e mumrit të mostrave të analizuara të naftës dhe nënprodukteve të saj, të prodhuara në vend dhe të importuara në masën deri në 9200 në vitin 2024;
- Promovimi tek biznesi i studimeve tekniko-ekonomike për industrinë e Lëkurë-Këpucës, industrisë së bakrit, nikel-silikateve dhe kuarciteve, zhvillimit të QGTK dhe hartimi i raporteve mjedisore si dhe zhvillimi i disa ish territoreve industriale për ushtrimin e veprimtarive ekonomike.

SHËNDETËSI

- **Prioritetet 2022-2024**

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale në sektorin e shëndetësisë do të prioritetizojë:

- ✓ Financimi i shërbimeve shëndetësore (parësore e spitalore);
 - ✓ Qëndrueshmëria dhe përmirësimi i situatës financiare institucioneve shëndetësore e të mbrojtjes sociale, nëpërmjet përdorimit me efektivitet të burimeve të financimit, forcimit të kontrollit të shpenzimeve;
 - ✓ Rritja e kosto-efektivitetit të listës së barnave e pajisjeve të rimbursueshme;
 - ✓ Financimi i paketave të miratuara të shërbimit spitalor në spitalet publike e jopublike;
 - ✓ Pagesat për kujdes shëndetësor, sipas marrëveshjeve ndërkombëtare të nënshkruara;
 - ✓ Intensifikimi i punës për kostimin e shërbimeve të reja shëndetësore, në kujdesin shëndetësor, me synim ndryshimin e mënyrës së financimit të shërbimeve shëndetësore;
 - ✓ Financimi i shërbimit të kontrollit bazë mjekësor bazë për të paktën 50% të numrit të shtetasve të moshës 35-70 vjeç;
 - ✓ Vaksinimi masiv të popullatës për Covid-19.
- **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024**
 - Mbulimi universal i popullsisë me shërbim shëndetësor duke parashikuar 6.4 milionë numër vizitash në periudhën 2022-2024, mbështetur në treguesit e sëmundshmërisë.
 - Ofrimi i shërbimit të kontrollit bazë (check-up) për mesatarisht 475 mijë pacientë në vit;

- Trajtimi me recetë rimbursimi i mesatarisht 400 mijë pacientëve në vit, përgjatë periudhës 2022-2024;
- Numri i pacientëve të trajtuar mesatarisht 340 mijë pacientë në vit për periudhën 2022-2024;
- Rritja e numrit të pacientëve që përfitojnë nga paketat e kardiokirurgjisë dhe kardiologjisë (200 pacientë më shumë çdo vit, për periudhën 2022-2024);
- Numri i pacientëve përfitues nga shërbimi i dializës për vitin 2022 parashikohet rreth 1,500 pacientë, e çdo vit shtohen rreth 120 pacientë. Mesatarisht çdo pacient kryen 13 seanca në muaj. Për periudhën 2022-2024 parashikohet rritje e ndjeshme e numrit seancave për pacientët që përfitojnë nga trajtimi me dializë nga 234 mijë seanca në vitin 2022, në 271 mijë në vitin 2024;
- Trajtimi i mesatarisht 25 fëmijëve në vit më Sindromën Doën përgjatë periudhës 2022-2024;
- Reduktimit të kohës aktuale prej 15 ditësh të pritjes për ekzaminime të rëndësishme (rezonancë magnetike, skaner etj.);
- Përmirësimi i mëtejshëm i koeficientit të shfrytëzimit të shtretërve më shumë se 48% që rezulton në vitin 2021.
- Mesatarisht 2000 raste më shumë çdo vit gra të depistuar për kancerin e qafës së mitrës, përgjatë 2022-2024 me synim uljen e vdekshmërisë nga kanceri i qafës së mitrës nga 2.6/100 000 në vitin 2021 në 2.5/100 000 në vitin 2024.
- Rritja e numrit të thirrjeve të adresuara në njësitë e Urgjencës mjekësore nga 700 mijë thirrje në vitin 2021 në 800 mijë thirrje në vitin 2024, me një kohë reagimi mesatarisht prej 16 minutash.

MBROJTA SOCIALE

- **Prioritetet 2022-2024**

Në fushën e mbrojtjes sociale, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale synon zbatimin me sukses të reformës së programit të përkujdesit social në tre shtyllat kryesore të tij: Ndhima Ekonomike, Aftësia e Kufizuar dhe Shërbimet Sociale. Më konkretisht synohet:

- Numri i familjeve dhe individëve në nevojë që pritet të përfitojnë nga skema e ndihmës ekonomike parashikohet të jetë mesatarisht 66 mijë përfitues në vit përgjatë periudhën 2022-2024.
- Numri i përfituesve nga PAK dhe kujdestarëve të tyre parashikohet të shkojë nga 167 mijë në vitin 2022 në 174 mijë në vitin 2024.
- Mbështetja e personave nga grupet e pafavorizuara përmes punësimit në ndërmarrjet sociale synohet që në periudhën 2022-2024, të realizohet duke punësuar 200 persona çdo vit.
- Gjithashtu, krijimi i fondit social synon mbështetjen e njërive të vetqeverisjes vendore për ofrimin e shërbimeve të reja sociale territoriale për grupet në nevojë dhe mbështetjen e familjeve të NE me paketa sociale shëndetësore, me një fond rreth 200 milion lekë për vitet 2022-2024.

Implementimi i reformës do të sjellë:

- Rritjen mbi 96% të numrit të përfituesve të varfër që marrin NE mbi totalin e aplikuesve.
- Rritjen mbi 65% të numrit të personave me aftësi të kufizuar që janë komisionuar përmes sistemit të menaxhimit të informacionit;
- Rritjen mbi 91% të numrit të përfituesve të grave kryefamiljare që marrin Ndhimë Ekonomike mbi totalin e aplikuesve gra kryefamiljare;

- Rritja me më shumë se 60 e numrit të grave dhe vajzave në nevojë të riintegruara pas trajtimit në institucionet e përkujdesit social.

SIGURIMI SHOQËROR

❖ Prioritetet 2021-2024

Në fushën e Sigurimeve Shoqërore, për periudhën 2021-2024 synohet:

- Garantimi i mbulimit sa më të plotë të popullsisë së vendit me elementë të sigurimeve shoqërore të detyrueshme, të mbajtura në nivele të pranueshme.
- Vazhdimi i implementimi i reformës së pensioneve dhe përmirësimi i efikasitetit të ISSH në menaxhimin e fondeve të sigurimeve shoqërore të detyrueshme, suplementare dhe programore.
- Përsosjes së menaxhimit të skemës së sigurimeve shoqërore, sidomos të mbledhjes së të ardhurave kontributive si dhe shpërndarjes së drejtë të tyre në formën e përfitimeve, aty dhe atëherë kur lind e drejta.
- Vendosja e personave të siguruar dhe e përmirësimit të shërbimit ndaj tyre, në qendër të veprimtarisë së tij. Thellimi i procesit të modernizimit dhe lehtësimit të dhenjes së shërbimeve Në këtë kontekst, plotësimi i kërkesave të aplikanteve jo më vonë 30 -35 ditë nga data e aplikimit.
- Mbështetje aktive për shqiptarët që jetojnë dhe studiojnë jashtë vendit, duke i dhënë prioritet vendeve ku ka më shumë prezencë shqiptarësh.

❖ Rezultatet e synuara për t'u arritur në periudhën 2021-2024:

- Rritja e nivelit të përfitimeve të pensionistëve sipas rritjes së indeksit të çmimeve të mallrave të konsumit dhe të shërbimeve, të përcaktuar në shportën e pensionistëve. Rritja është llogaritur me indeksin mesatar 2.5 % në vit, duke filluar në periudhën 01.04 i çdo viti, duke respektuar kështu edhe fondet e kontigjencës. Fondet kontigjencë sipas viteve janë; Viti 2021-2,500 milionë leke; Viti 2022-3,000 milionë leke; Viti 2023-3,120 milionë leke.
- Mbulimi i efekteve financiare të shtesës natyrale të numrit të përfituesve e cila në harkun e tre viteve parashikohet të jetë rreth 48,000 përfitues, pra një shtesë neto me rreth 16,000 persona në vit, me një efekt financiar rreth 13 miliardë lekë.
- Mbulimi i efekteve financiare të skemave të reja të përfitimeve, naftëtarë minorë të cilat pas rishikimit parashikohet të sjellin një efekt financiar të harmonizuar prej rreth 1.45 miliardë lekë.
- Sistemi do të vazhdojë të mbështesë me të ardhura mesatarisht nga 744-792 mijë persona që kanë përfituar dhe përfitojnë pensione publike, pensione suplementare si dhe një sërë të ardhura të tjera të parashikuara me ligje si dhe, vendime të veçanta si dhe vendime kompensuese të Këshillit të Ministrave.
- Numri mesatar i kontribuesve në skemën e sigurimeve shoqërore parashikohet mbi 820 mijë persona me një rritje në masën 4 % më shumë se i pritshmi i vitit 2020.
- Shkalla e mbulimit të popullsisë në moshë punë (kontribues / popullsi në moshë punë) do të jetë mbi 43%.
- Pjesa e kontributeve të sigurimeve shoqërore ndaj totalit të fondeve të alokuara për skemat e sigurimeve shoqërore do të arrijë të mbulojë mesatarisht rreth 65.8 % të totalit;

Sistemi i Sigurimeve Shoqërore

Sistemi i sigurimeve shoqërore është fokusuar dhe synon:

- ✓ përmirësimin e vazhdueshëm të skemave aktuale, nëpërmjet forcimit të shtyllës publike të pensioneve e forcimit të një lidhje më të drejtpërdrejtë midis kontributeve të paguara dhe përfitimeve të ardhshme,
- ✓ futjen graduale të skemave të përfitimeve suplementare të menaxhuar nga subjekte jo publike,
- ✓ zhvillimin e forcimin e skemave të sigurimeve suplementare profesionale dhe vullnetare,
- ✓ rritjen e efikasitetit dhe përmbushjes së funksioneve të ISSH-së nëpërmjet shtimit të kapaciteteve drejtuese, informatizimit të sistemit në përgjithësi të proceseve të punës dhe të informacionit arkivor,
- ✓ përmirësimin e shërbimit proklient.

Realizimi i objektivave të sipërcituar bëhet përmes menaxhimit me efikasitet dhe efektivitet të tre skemave:

✓ Skema e Sigurimit të Detyrueshëm:

Mbulon me fonde transfertat për individët nga pensionet publike, rastet e paaftësisë së përkohshme në punë, rastet e barrëlindjeve, rastet e aksidenteve në punë, në momentin e lindjes së të drejtës dhe nevojës për to. Gjithashtu, mbulon mbledhjen dhe administrimin e të ardhurave nga kontributet e fermerëve dhe të siguruarve vullnetarisht, administrimi i kontributeve dhe i transfertave me destinacion nga Buxheti i Shtetit në buxhetin e ISSH, si dhe administrimin e të gjithë informacionit që lidhet me të drejtat e fituara të kontribuesve në skemën e sigurimit shoqëror të detyrueshëm.

✓ Skema e Sigurimit Suplementar

Mbulon transfertat fondeve shtetërore për individët që kanë kryer funksione kushtetuese, ish ushtarakët dhe policisë së rendit, si dhe mbështetje për ata individë që kanë statusin e profesorit, naftëtarit, metalurgut, si dhe punonjësve që kanë punuar në miniera.

✓ Skema Kompensuese të shtetit dhe trajtimeve të veçanta

Mbulon transfertat fondeve shtetërore në buxhetet individuale të pensionistëve dhe personave të tjerë rezidentë që përfitojnë nga programe kompensuese shtetërore ose trajtime të veçanta financiare si personat nën statusin "Dëshmor i Atdheut", punonjësit e ndërmarrjeve ushtarake, për pilotët fluturues në pension, etj.

Buxheti i ISSH-metodologjia e përgatitjes

Llogaritjet për përgatitjen e buxhetit të ISSH-së bëhen duke përdorur modelin aktuarial afatmesëm, i cili kalon nëpër të gjitha hapat e kryerjes së një parashikimi. Kjo konsiston në:

- ✓ mbledhjen dhe analizën e të dhënave;
- ✓ hartimin e bashkësisë së supozimeve për periudhën që parashikohet;
- ✓ plotësimin e të dhënave në periudhën bazë dhe supozimet në periudhën e parashikimit;
- ✓ ekzekutimin e modelit dhe kryerjen e parashikimeve;
- ✓ marrjen e rezultateve dhe analizën e tyre.

Për periudhën 2021-2024 buxheti i parashikuar për ISSH në terma të ardhurash dhe shpenzimesh paraqitet në tabelën e mëposhtme:

Raporti të ardhura nga kontributet me transfertën nga Buxheti i shtetit rezultojnë respektivisht për periudhën 2022: **1.81**, 2023: **1.9** dhe 2024: **1.9**.

Buxheti i ISSH në terma përfituesish për periudhën 2019-2024 rezultojnë sipas tabelës më poshtë:

Në milionë Lekë

Nr.	Emërtimi	2019	2020	2021		2022	Numri i Përfituesve	2023	2024
				Plan	I pritshmi				
1	SHPENZIMET								
	Sigurimi Shoqëror i Detyrueshem	111,868	113,212	125,234	127,924	129,033	701,973	136,179	144,388
1	për paafësi të përkohshme	521	461	570	499	538	1,289	572	607
2	barrë lindje	3,604	3,899	4,059	4,059	4,168	17,103	4,392	4,584
3	pensione	107,721	108,830	120,581	123,350	124,300	683,525	131,190	139,169
4	aksidente e sëmundje profesionale	21	22	23	16	26	563,367	27	28
							55		
2	Sigurime suplementare	5,001	5,762	7,177	5,991	7,121	62,995	7728	8067
1	sigurimi shtetëror suplementar	688	687	844	844	919	3,908	992	1,073
2	sigurimi suplementar ushtarake dhe i policisë së shtetit	3,426	3,393	3,611	3,611	3,889	30,957	4,038	4,201
3	statusi i profesorit	157	158	195	187	205	1,121	224	237
4	statusi i naftëtarit	0	411	826	577	749	8,262	776	810
5	statusi i metalugut	0	71	273	81	131	1,734	139	142
6	trajtimi i vecantë i punonjësve të nëntokës	730	1,042	1,427	690	1,227	17,013	1,559	1,603
3	Programe kompensuese të shtetit dhe trajtime të tjera	12,063	12,945	9,754	12,931	18,454	497,625	22,096	25,692
1	kompensime çmimesh	4,716	4,532	4,929	4,621	5,048	473,997	5,322	5,619
2	pensione të posaçme shtetërore	86	87	88	88	89	211	92	95
3	shpërblime për pensione për veteranët	113	92	76	76	76	1,769	74	73
4	shpërblime për invalidët e punës	39	35	90	90	91	1,082	92	93
5	kompensime për të ardhurat e pensionistëve	6,590	7,668	4,020	4,100	3,931	241,472	3,770	3,616
6	pensioni social	178	184	197	183	191	2,634	201	211
7	statusi "Dëshmor i Atdheut"	29	27	29	29	28	337	28	28
8	trajtimi i vecantë i pilotëve fluturues në pension	75	70	76	72	70	228	72	72
9	trajtimi i vecantë i punonjësve të industrisë ushtarake	67	59	66	68	63	336	64	63
10	ushtarakët e nëndetesëve në pension	12	13	13	11	12	54	12	12
11	shpenzimi varrini	157	180	170	216	261	16,977	271	274
12	Politika të reja pensionesh					5,074	769,066	8,514	11,888
13	Pagesa për shpërblimin e fundvitit				3,375	3,520	703,906	3,585	3,650
	TOTALI I SHPENZIMEVE	128,932	131,920	142,165	146,846	154,608		166,004	178,146
	SHPENZIME ADMINISTRATIVE	2,293	2,232	2,500	2,515	3,172		2,782	2,811
	TOTALI	131,224	134,152	144,665	149,361	157,780		168,786	180,957

ARSIMI, SPORTI DHE RINIA

• **Prioritetet 2022-2024**

Ministria e Arsimit, Rinisë dhe Sporteve do të vijojë masat e saj të integruara për mbështetjen e arsimit bazë, të mesëm, dhe të lartë, orientimin e kurrikulave ndaj nevojave të tregut të punës dhe modernizimin e tyre, si edhe mbështetjen për trajnim dhe punësim të kategorive të veçanta. Për periudhën 2022-2024, Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë do të financojë me prioritet:

- Rritjen e numrit të fëmijëve që ndjekin arsimin parashkollor dhe përfshirjes së klasës përgatitore në arsimin e detyrueshëm;
- Reduktimin e numrit të klasave kolektive;
- Sigurimin i shërbimit të transportit, si dhe mbulimin e shpenzimeve të transportit të 32-35 mijë nxënësve që kanë vendbanimin e tyre mbi 2 km nga shkolla, si dhe transportin për rreth se 12 mijë mësuesve që punojnë mbi 5 Km nga vendbanimi/qendra e përhershme e punës në shkollë,
- Ofrimim e teksteve shkollore falas për nxënësit që ndjekin arsimin bazë, si dhe tekste shkollore falas për nxënësit nga shtresa sociale në nevojë në arsimin e mesëm të lartë;
- Ofrimin e bursave financiare apo kuotë ushqimore për nxënës me nevoja të veçanta si dhe fëmijëve më me ndikim në uljen e braktisjes shkollore, të nxënësve të arsimit para-universitar nga shtresat sociale në nevojë;
- Hartimin e programeve specifike për arsimimin e grupeve të pafavorizuara. Deri në vitin 2024, çdo fëmijë rom dhe egjiptian, do të regjistrohet në shkollë, 100% e tyre do të mbarojnë arsimin e detyruar dhe 70% më shumë vajza e djem romë dhe egjiptianë do të përfundojnë të gjitha nivelet e arsimit.
- Përmirësimin e infrastrukturës shkollore, shkolla dhe konvikte të reja sipas standardeve europiane;
- Rritjen e numrit të punonjësve të shërbimit psiko-social në sistemin e arsimit parauniversitar;
- Zbatimin e kurrikulave bazuar në standarde të krahasueshme me vendet e BE-së, nëpërmjet: zbatimit të kurrikulës së re në të gjithë sistemin e arsimit parauniversitar si dhe përgatitjes së teksteve specifike për pakicat kombëtare;
- Fuqizimin e TIK-ut në arsim, nëpërmjet: hartimit të një platforme dhe plani kombëtar veprimi për zbatimin e TIK-ut në arsim si dhe krijimit të një infrastrukture të qëndrueshme, gjerësisht të përdorshme të burimeve digjitale në shkolla;
- Pakti për Universitetet përmes financimit me përparësi për ngritjen e infrastrukturës dhe investimeve në kampuset universitare si dhe Fondi i mbështetjes studentore, për të mbuluar shpenzimet për bursat e studentëve nga shtresat sociale në nevojë, si dhe studentëve ekselencë në IAL publike, si dhe përjashtimi apo reduktimi i tarifave vjetore të shkollimit për studentët e ekselencës apo studentët e kategorive sociale në nevojë;

- Edukimi nëpërmjet sportit si një faktor efikas në përmirësimin e shëndetit e të mirëqenies për qytetarët përmes sigurimit të një shërbimi cilësor nëpërmjet sportit elitare dhe sportit në tërësi në institucionet arsimore duke kontribuar kështu dhe në forcimin e statusit të të rinjve shqiptarë në të gjitha fushat e jetës.

- **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024**

Për arsimin parauniversitar për periudhën 2022-2024 synohet si më poshtë :

- Të sigurohet **rritja e aksesit të fëmijëve në arsimin parashkollor** në masën 86%, ndjekja e arsimit bazë (nga 100% e moshës 6-16), si dhe përfshirja me përparësi e grupeve vulnerable. Rritja e treguesit të regjistrimit me 10-15% ose 350-500 fëmijë për nxënës të romë dhe egjiptianë, 10% për nxënës të AK. Reformimi i arsimit parashkollor dhe bazë, përmes miratimit të kornizës së re curriculare dhe programeve për çdo grupmoshe për arsimin parashkollor, bazë, trajnimin të përvitshëm të mësuesve/edukatorëve dhe punonjësve të shërbimit psiko-social (150 psikologë dhe 150 punonjës social) dhe pajisjes me materiale didaktike të kopshteve dhe shkollave.
- **Zbatimi/implementimi i kurikulës së re** klasa 1-5 dhe klasa 6-9, përgatitja e programeve kualifikuese, module trajnimi, dhe teste trajnuese për kurikulën e re. Trajnimi çdo vit 9-12 mijë mësuesve të klasa 1-9 (trajnimi 25% të mësuesve të AB) për kurikulën e re, përfshirë edhe 40 mësues të pakicave kombëtare, si dhe 600-800 mësues ndihmës për fëmijët me AK. Trajnimi i 80-100 mësuesve të diasporës në seminarin mbarëkombëtar për mësuesit e diasporës.
- **Zhvillimi i reformës së teksteve shkollore**, përmirësimi i cilësisë së teksteve shkollore si dhe kompensimi i çmimit të teksteve shkollore nga klasa I-IX, dhënia e teksteve shkollore falas për klasa 1-8 si dhe në vitin 2022-2024.
- **Kompensimi financiar, në masën 100 % fëmijëve që vijnë nga familje të cilat trajtohen me ndihmë ekonomike dhe pagesë papunësie**, fëmijëve që gëzojnë statusin ligjor të jetimit, fëmijëve që gëzojnë statusin e të verbrit, fëmijëve të pakicave kombëtare, për nxënës të romë, egjiptianë, fëmijëve të familjeve të emigrantëve që jetojnë jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, fëmijët që vijnë nga familje të cilat trajtohen me ndihmë ekonomike dhe pagesë papunësie; fëmijë të familjeve që kanë në përbërjen e tyre anëtarë me aftësi të kufizuara, fëmijë që vijnë nga familje ku kryefamiljari përfiton pension pleqërie shteti dhe kanë fëmijë në ngarkim, të cilët janë pa të ardhura; familje në nevojë, viktimave të trafikimit.
- **Sigurimi i transportit të 32-35 mijë nxënësve** për ndjekjen e arsimit parashkollor dhe bazë që mësojnë në një distancë prej më shumë se 2 km nga vendbanimi i përhershëm i tyre si dhe i rreth 9-12 mijë mësuesve që punojnë mbi 5 Km nga vendbanimi/qendra e përhershme e punës në shkollë dhe mbulimi 100% i shpenzimeve të transportit me fonde të buxhetit.
- **Numri i nxënësve që regjistrohen dhe ndjekin arsimin e mesëm të lartë** të arrijë në 95-98% e nxënësve që përfundojnë arsimin bazë, nga të cilët 76% ndjekin AM gjimnaze dhe 24% në arsimin profesional.
- **Zbatimi i kurikulës së re dhe trajnimi i mësuesve të klasës së 10-11-12** në shkollat e arsimit të mesëm të lartë, si dhe zbatimi i sistemit të ri të zhvillimit profesional, të drejtuesve të IA, mësuesve dhe drejtuesve të rrjeteve profesionale.
- **Realizimi i Maturës Shtetërore 2022-2024** sipas kurikulës së re me bazë kompetencën. Realizimi i testimit "Mësues për Shqipërinë" në formë elektronike. Përmirësimi i rezultateve në

provimet e maturës shtetërore duke rritura notën mesatare nga 7.17 aktualisht në 7.6 në vitin 2022-2024.

- **Fuqizimin e TIK-ut në arsim**, nëpërmjet: hartimit të një platforme dhe plani kombëtar veprimi për zbatimin e TIK-ut në arsim si dhe krijimit të një infrastrukture të qëndrueshme, gjerësisht të përdorshme të burimeve digjitale në shkolla.
- **Përfshirja e gjuhës së huaj (gjuhës angleze) që në klasën e parë të arsimit fillor** dhe nga klasa e tretë dy gjuhë të huaja, nag të cilat gjuha angleze si dhe një gjuhë tjetër e huaj me zgjedhje.
- **Projekte për ndërtim të reja, rikonstruksion, rindërtimin** shtesa në objektet aktuale, ku parashikohen të financohen për më shumë se 130-150 objekte arsimore, me rreth 1800-2000 klasa dhe laboratorë mësimore, ku parashikohet të përfitojnë 50,000- 60,000 nxënës dhe 4 500-5 500 mësues dhe edukatorë.
- Blerje librash “**Për krijimin i fondi të bibliotekave shkollore**”, për rritjen e mundësisë, aksesit të fëmijëve e sidomos të fëmijëve nga shtresat sociale në nevojë.
- **Rindërtimin e 140 objekteve arsimore** prej pasojave nga tërmeti i 26 Nëntorit 2019, në qarkun Tiranë, Durrës dhe Lezhë përmes **Fondeve të Rindërtimit**.
- **Blerjen dhe pajisjen me pajisje elektronike, kopjuter, laptop, apo tableta** për 200-250 institucione arsimore, ku përfitues janë mësues dhe nxënës të institucioneve të arsimit parauniversitar për vitin 2022- 2024, të cilat kanë pasur mungesa në laboratorë me pajisje elektronike, kompjuter, laptop, apo tableta që kanë nevojë emergjente për pajisje apo rinovim.

Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor për periudhën 2022-2024 parashikohet sa më poshtë:

- **Rritja e cilësisë së mësimdhënies nëpërmjet kualifikimit shkencor të stafit akademik me 5% deri 10% në vit dhe nëpërmjet rritjes së numrit të stafit akademik me kohë të plotë duke synuar uljen e raportit mesatar akademik, pedagog me kohë të plotë /student në 1/20;**
- **Garantimi i aksesit në bazë të meritës dhe rritja e dimensionit social**, në arsimin e lartë duke mbështetur me bursë financiare individët që duan të ndjekin studimet në arsimin e lartë nga kategoritë sociale në nevojë në masën 16% deri 18% të studentëve të ciklit të parë dhe të dytë dhe në përputhje me parimet e barazisë gjinore;
- **Nxitja e punës kërkimore në IAL publike**, nëpërmjet financimit të drejtpërdrejtë të 3,500 kërkuesve, ku prioritet kanë femrat në përputhje me parimet e barazisë gjinore, si dhe mbështetje financiare për kërkim fundamental në IAL publike me fonde nga buxheti i shtetit;
- **Zgjerimi i bashkëpunimit të Universiteteve me biznesin privat në Programet Kombëtare të Kërkimit dhe Zhvillimit**, nëpërmjet organizimit të seminareve dhe takimeve informuese në IAL mbi Programet Kombëtare dhe Ndërkombëtare, rritja me 10-15% më shumë ndaj viti paraardhës;
- **Rritja e aplikimeve me 15-20% me shume në programin “Horizon”,** program për Kërkimin dhe Inovacionin (2014 - 2020). "Horizon 2020"/ “Horizon Evropë” do të bashkojë kërkimin me inovacionin dhe do të ketë një akses më të thjeshtë se programet paraardhëse për kompanitë dhe universitetet.
- **Akreditimi cdo vit në masën 90-100 programeve të studimit** (10 % e programeve të studimit, nga 905 programe studimi të miratuara aktualisht), në IAL publike dhe private, 100% të programeve studimore të akredituara brenda vitit 2030;
- **Përmirësimi i standardeve infrastrukture** duke rritur raportin sipërfaqe/student së paku me 1 metër katror/ student dhe vende për punë dhe kërkim në laboratorë e biblioteka.

- **Të sigurohet standardi 5-8 m² për student** sipas natyrës së programit të studimeve në vitin 2022, në përputhje me parimet e barazisë gjinore.
- **Të sigurohet standardi një vend pune për dy studentë në laborator kërkimorë shkencorë**, në përputhje me parimet e barazisë gjinore;
- Fonde publike për IAL të arrijnë në 2% ndaj PBB në vitin 2025;
- 100% e të dhënave të stafit akademik, të studentëve, të karrierës akademike, diplomimit, janë në regjistrin elektronik kombëtar.
- 90% e stafëve me kohë të plotë të departamenteve të jenë me grada/tituj në 2025, në përputhje me parimet e barazisë gjinore.
- **Rritja e mobilitetit të stafit dhe studentëve** me 20% në 2022 ndaj vitit 2021, dhe 40% në 2023, ndaj vitit 2021, si dhe 60% në vitin 2025, ndaj vitit 2021;
- 100% e studentëve ekselencë, studentë në nevojë të përfitojnë bursa e studentore në 2022-2024;
- **Raporti student/pedagog të arrijë 15/1**, në vitin 2025.
- Numrit të kërkuesve për banor në deri në vitin 2024 të arrijë treguesit mesatare për kërkues në OECD;

Për sportin dhe rininë për periudhën 2022-2024 parashikohet sa më poshtë:

- **Sigurimi i mbështetjes financiare për federatat Olimpikë për periudhën 2022-2024** në aktivitete, Evropiane, Botërore, Ballkanike në funksion të kualifikimeve për Lojërat Olimpikë Japoni 2021, realizimi i 30-35 analizave antidoping për sportistët elitari si dhe ato kandidat për Lojërat Olimpikë dimërore Pekin, Kinë 2022, si dhe lojërat olimpikë verore Paris 2024.
- **Mbështetja financiare për Ekipin Kombëtar Olimpik, për periudhën 2022-2024** pjesëmarrës në Lojërat Olimpikë Japoni 2021 si dhe për Lojërat Olimpikë dimërore Pekin, Kinë 2022, si dhe lojërat olimpikë verore Paris 2024, mbështetje për aktivitetet kombëtare dhe ndërkombëtare për Federatat Sportive, në të gjithat disiplinat sportive, sipas kalendarëve të aktiviteteve në 42 Kampionate Kombëtare, 42 Kupa Shqipërisë, 42 Kampionate Evropiane, si dhe 42 Kampionate Botërore, **në përputhje me parimet e barazisë gjinore.**
- **Mbështetja financiare me investime në sport, për periudhën 2022-2024** për ndërtimin/rindërtimin e objekteve sportive, pajisje me bazë materiale të tyre në funksion të ekipeve kombëtare.
- **Zhvillimi i programeve trajnuese në sistemin sportiv kombëtar** në funksion të rritjes së kapaciteteve në fushën e sportit, trajnime çdo vit për 20-25% e stafet teknike të sistemit sportiv kombëtar (732 teknike- trajnerë, specialistë, instruktorë, mjekë etj, **ku përparësi kanë sportistët dhe trajnerët femra).**
- **Rritja e mbështetjes financiare për shpërblimin e sportistëve elitari**, fitues në aktivitete ndërkombëtare, mbështetje financiare për 20-25 sportistë elitari në vit, si dhe mbështetje financiare për aktivitete sportive promovues dhe garuese në institucionet arsimore të arsimit parauniversitar dhe universitar.
- **Të përmirësojmë cilësinë e jetës së të rinjve**, përmes rritjes së pjesëmarrjes së tyre, në punësim, në informim, në edukim dhe në vendimmarrje.
- **Mbështetja financiare me investime për ristrukturimin/** ndërtimin dhe pajisjen e objekteve për rininë, në funksion të përmirësimit të kushteve për argëtim.

ARSIMI PROFESIONAL DHE PUNËSIMI

Prioritetet dhe objektivat gjatë periudhës 2022-2024 që synohen në fushën e arsimit profesional dhe punësimit janë:

- ✓ Rritja e aksesit në Arsimin profesional
- ✓ Sigurimi i cilësisë në AFP

Prioritetet për periudhën afatmesme 2022-2024:

- Realizimin e nje procesi mesimor cilesor e me kushte optimale të të nxënësve, teorik e praktik për të pajis nxenesit me kompetencat e duhura.
- Ndertimin rikostruksion dhe pajisjen me pajisje dhe makineri te shkollave dhe reparteve te praktikave profesionale si nja nga prioritet dhe ne programin e qeverisë Shqipëria 2030 për arsimin profesional
- Rishikimi i programeve ekzistuese dhe hartimi i programeve te reja ne perputhje me parimet e barezise gjinore dhe gjithpershirjes ne zbatim te Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve,
- Hartimi dhe miratimi i standarteve te profesioneve dhe kualifikimeve sipas niveleve te KSHK
- Zhvillimi i vazhdueshëm profesional i mësuesve si një nga shtyllat kryesore të sigurimit të cilësisë në arsimin profesional.
- Iplemtimi i akreditimit të ofruesve te AFP-së
- Funksonimi e komitetit te pare sektorial, dhe funksionimi e Keshillit kombetar te AFP
- Ngritja dhe funksionimi e struktures se Inspektimit Arsimit Profesional

✓ Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024

- Rritjen e numrit të të punësuarve pas diplomimit në shkollat e mesme profesionale në 46% të totalit që mbarojnë studimet në vitin 2024;
- Rritjen e numrit të të diplomuarve në shkollat e mesme profesionale, nga 3.800 nxënës në 2020, në 4,000 nxënës në vitin 2024;
- Rritjen e numrit të nxënësve që vijnë nga zonat rurale të cilët ndjekin studimet në shkollat e mesme profesionale, nga 43% e totalit në vitin 2021 në 55% e totalit në vitin 2024;
- Rritjen e numrit të nxënësve me aftësi të kufizuar që ndjekin studimet në shkollat e mesme profesionale nga 153 nxënës në vitin 2021 në 160 nxënës në vitin 2024.
- Rritjen e numrit të nxënësve që ndjekin studimet në shkollat e mesme profesionale, në 19.5% të totalit të nxënësve që ndjekin arsimin parauniversitar në vitin 2024, krahasur me 18% në vitin 2021;

TURIZMI DHE MJEDISI

Prioritetet për periudhën 2022-2024:

Në fushën e Turizmit, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit ka për qëllim kthimin e Shqipërisë në një destinacion tërheqës turistik, cilësor dhe të qëndrueshëm, duke shfrytëzuar potenciale dhe burime lokale, duke u fokusuar në atë çka është unike në vendin tonë. Ndërsa për fushën e Mjedisit, synohet sigurimi dhe përmirësimi i cilësisë së mjedisit, në dobi të brezave të sotëm dhe të ardhshëm, si dhe sigurimin e kushteve për zhvillimin e qëndrueshëm të vendit.

Prioritetet për periudhën 2022-2024:

- ✓ Diversifikimi i produktit turistik për të arritur një turizëm gjithëvjeter;
- ✓ Arritja e përmirësimeve të matshme të cilësisë së ajrit në vitin 2024 sipas përcaktimeve në strategjinë kombëtare të ajrit;
- ✓ Përmirësimi i performancës së menaxhimit të integruar të mbetjeve;
- ✓ Rritja e sipërfaqes së zonave të mbrojtura;

KULTURA

Prioritetet 2022-2024:

Në fushat e kulturës dhe trashëgimisë kulturore do të prioritetizohet:

- Përmirësimi dhe zgjerimi i tregut kulturor nëpërmjet një legjislacioni në dobi të krijuesve, krijimtarisë artistike e kulturore dhe trashëgimisë kulturore, si dhe hartimi i paketës së re të skemës së mbështetjes së projekteve të Ministrisë të Kulturës;
 - Ruajtja dhe mbrojtja e trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale – pasuri kombëtare e popullit shqiptar në breza;
 - Mbështetja e krijimtarisë dhe aktivitetit krijues të artistëve shqiptarë përmes rritjes së aktiviteteve kulturore dhe përfshirjes së artistëve;
 - Promovimi dhe përfaqësimi i vlerave të artit dhe trashëgimisë kulturore shqiptare, materiale dhe shpirtërore në evenimentet e rëndësishme ndërkombëtare;
 - Zbatimi me sukses i Platformës kombëtare “Edukimi përmes artit” nga të gjitha institucionet e Artit dhe Trashëgimisë dhe në sistemin para universitar.
 - Forcimi i partneritetit publik dhe privat për realizimin e projekteve rjetëzuese në qendrat e trashëgimisë kulturore kombëtare;
 - Mbështetja e krijimtarisë dhe aktivitetit krijues të artistëve shqiptarë përmes rritjes së aktiviteteve kulturore dhe përfshirjes së artistëve, kryesisht të rinj nga Universiteti i Arteve, Tiranë (UART), në zbatim edhe të Paktit për Universitetin/ Studentët.
 - Përmirësimi i gjendjes fizike të monumenteve të kulturës përmes ndërhyrjeve të vazhdueshme në të gjithë vendin, përmirësimi i infrastrukturës në Muzetë Kombëtarë, Parqe Arkeologjike si dhe përmirësimin i gjendjes fizike të monumenteve të kulturës përmes ndërhyrjeve të vazhdueshme në të gjithë vendin.
 - Edukimi përmes librit dhe veprimtarive bibliotekare, pasurimi i fondit bibliotekar në të gjithë rrejetin e bibliotekave në mbarë vendin, me qëllim rritjen dhe edukimin e lexuesit.
 - Rritja e aksesit të publikut në Muze, Monumentet e kulturës, ansambleve arkitektonike, qyteteve muze, qendra historike, zonave dhe parqeve arkeologjike në funksion të turizmit kulturor.
- ✓ **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024**

Për Trashëgiminë kulturore

- Restaurimi dhe mirëmbajtja e trashëgimisë arkitektonike dhe peisazhit, duke përfshirë restaurimin e disa linjave muzeale, si edhe përshtatjen me standarde bashkëkohore. Rritja e numrit të

objekteve të trashëgimisë arkitektonike dhe peisazhit të restauruara dhe mirëmbajtura nga 145 në vitin 2021 në 155 në vitin 2024.

- Rritja e aksesit të publikut në Muze, Monumentet e kulturës dhe Parqe Arkeologjike në funksion të turizmit kulturor (nr. Vizitorësh), nga 200 mijë vizitorë në vitin 2021 në 210 mijë turistë në 2022; në 220 mijë turistë në 2023 dhe 230 mijë turistë në vitin 2024.
- Rritja e numrit të objekteve të regjistruara në databazën kombëtare të trashëgimisë, nga 100 mijë objekte në vitin 2021 në 110 mijë objekte në 2022 dhe 130 mijë përkatësisht në vitet 2023 – 2024.
- Rritja e mbështetjes për aktivitetet e fushës së trashëgimisë kulturore përgjatë viteve 2022-2024 nga 80 aktivitete të mbështetura në vitin 2021 në 122 aktivitete në 2024.
- Vijimi i mbështetjes financiare për projektet në fushën e artizanatit, kulinarisë dhe dukurive të tjera të trashëgimisë jomateriale, veçanërisht për gratë artizane (30% ndaj totalit të përfituesve).

Për Artin dhe Kulturën

- Rritja e aksesit në kulturë, e cila parashikon një rritje të vazhdueshme të numrit dhe cilësisë së aktiviteteve në të gjitha zhanret. Rrjet aktivitetesh që synojnë në konsolidimin e vlerave artistike, promovimin e Artit Shqiptar në arenën ndërkombëtare, mbështetja e aktiviteteve kulturore në mbarë vendin nëpërmjet thirrjeve për aplikime në fushën e artit dhe kulturës librit dhe përkthimit.
- Prioritet do të jetë integrimi, angazhimi dhe promovimi i të rinjve më të evidentuar të kësaj fushe.
- Nxitja e konkurrencës artistike përmes audicioneve dhe konkurrimit publik krahasuar me një vit më parë.
- Zhvillimi i rreth 600 aktiviteteve nga kalendarët artistik të zhvilluara nga Institucionet qendrore publike të art – kulturës.
- Mbështetja e skenës së pavarur për të mundësuar edukimin përmes kulturës si dhe përfaqësimin e produktit artistik në arenën elitare ndërkombëtare.
- Mbështetja e 50 projekteve me thirrje në mbështetje e industrive krijuese duke respektuar barazinë gjinore, të drejtat e njeriut, grupet e marginalizuara dhe diversitetin kulturor në rang vendi.

DREJTËSIA

- **Prioritetet 2022-2024:**

Ministria e Drejtësisë, në përputhje me Kushtetutën dhe ligjet, ushtron funksione dhe ka në kompetencë hartimin dhe ndjekjen e politikave, përgatitjen e akteve ligjore dhe nënligjore, si dhe ushtrimin e shërbimeve të nevojshme lidhur me sistemin gjyqësor, sistemin e ekzekutimit të vendimeve penale dhe civile, sistemin e shërbimeve të lira juridiko-profesionale, bashkëpunimin ndërkombëtar në fushën civile dhe penale, fushat e tjera të drejtësisë dhe të kompetencës së saj sipas ligjit, si dhe për bashkërendimin, harmonizimin dhe reformimin e legjislacionit shqiptar në tërësi.

Në funksion të përparësive kryesore të Ministrisë së Drejtësisë, janë përcaktuar dhe objektivat për realizimin e tyre për periudhën 2022-2024, të cilat janë:

- ✓ Jetësimi i Reformës në Drejtësi

- a) Funkcionalizimi i organeve të reja të drejtësisë.
 - b) Përmirësimi i kuadrit ligjor dhe miratimi i akteve nënligjore për zbatimin e reformës në drejtësi.
 - c) Zbatimi i reformimit të sistemit të drejtësisë për të miturit në konflikt me ligjin.
 - d) Reformimi i shërbimeve publike, rritja e efikasitetit të tyre.
 - e) Ndërmarrja e masave konkrete për një reformim legjislativ, institucional dhe strukturor për të gjithë ato institucione ligj zbatuese që mundësojnë që shqiptarët të marrin shërbime ligjore në kohë, sa më cilësore, profesionale dhe në mënyrë dinjitoze.
 - f) Përmirësimi i sistemit të ndihmës juridike falas që çdo qytetar në pamundësi financiare dhe grupet në nevojë, të përfitojë nga ky shërbim në mënyrë cilësore.
 - g) Reformimi i sistemit penitenciar në tërësi, menaxhimit efektiv të institucioneve të vuajtjes së dënimit dhe rritja e profesionalizmit dhe integritetit të stafit të burgjeve, si ai policor dhe civil.
 - h) Përmirësimi i shërbimit të provës për monitorimin e zbatimit të dënimeve alternative me një staf profesional dhe me integritet.
- ✓ Forcimi i Luftës kundër Korrupsionit në Administratë;
- a) Përmirësimi i trajtimit të denoncimeve ndaj korrupsionit.

✓ **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024**

Ministria e Drejtësisë për periudhën 2022-2024 synon:

- Vijimin e implementimit të Strategjisë Ndërsektoriale Kundër Korrupsionit dhe Planin e Veprimit 2020-2023, i cili për herë të parë do të jetë pjesë e IPSIS, një sistem elektronik monitorimi, i cili do të sigurojë që Plani i Veprimit Kundër Korrupsionit të shtrihet horizontalisht në shumë institucione, duke vepruar në mënyrë paralele dhe të integruar.
- Ndërtimin e Institucionit të Kufizimit të Lirisë së të Miturve, i cili do të sigurojë rehabilitimin e duhur të të miturve brenda institucionit.
- Ofrimin e ndihmës juridike falas për 5060 individë që plotësojnë kushtet në zbatim të ligjit për ndihmën juridike falas.
- Ofrimin e ndihmës juridike falas për 3036 gra e vajza në nevojë të cilat plotësojnë kushtet.
- Realizimin e rreth 17000 akte ekspertimi të klasifikuara si; mjeko-ligjore, toksikologjiko-ligjore, biologjiko-ligjore dhe psikiatriko-ligjore, në përputhje me standartet europiane.
- Përmirësimin e kushteve në sistemin penitenciar dhe uljen e mbipopullimit në burgje.
- Sigurimin e kushteve të përshtatshme të rreth 5100 të dënuarve burra, 86 të dënuara gra dhe 36 të dënuar të mitur, si dhe të trajtohen me shërbim shëndetësor 382 të dënuar të sëmurë.
- Ri-integrimin nëpërmjet zhvillimit të programeve për rehabilitimin në shoqëri të paraburgosurve dhe të dënuarve në përputhje me standartet europiane, ku parashikohen të riintegrohen rreth 360 të dënuar burra, 2 të dënuara gra dhe 6 të dënuar të mitur.
- Rritjen e nivelit të sigurisë fizike në I EVP nëpërmjet vëzhgimit dhe kontrollit me sisteme sigurie të monitorimit elektronik të të dënuarve dhe policisë së burgjeve.

- Rikonstrukcionin dhe përshtatjen e infrastrukturës ekzistuese sipas standarteve të ofrimit të shërbimeve të përshtatshme për kategorinë e të moshuarve në sistemin e burgjeve.
- Mbikqyrjen në mënyrë efektive të 6874 burrave, 790 grave dhe 180 të miturve, gjatë shërbimit të provës.
- Realizimin e skemës së shpërndarjes së Fondit Special të Kompensimit nga 800 e parashikuar për 2021, në 1,760 për 2024.
- Ekzekutimin me efektivitet dhe brenda afateve ligjore të titujve të përmbartimit gjyqësor.
- Garantimin e interesit më të lartë të fëmijëve, nëpërmjet vendosjes në familje të përhershme që përshtaten me nevoja specifike të secilit prej tyre, me synimin që 100% e totalit të biësimeve të rezultojnë të suksesshme.

POLITIKA E JASHTME

Prioritetet 2022-2024:

Objektivat kryesorë që synohen të arrihen nga aktiviteti i Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme për vitin 2022-2024 janë:

- Nisja e negociatave për anëtarësim në Bashkimin Evropian, me Konferencën e parë Ndërqeveritare; avancimi i tyre në bazë të metodologjisë së re të procesit të negociimit me BE-në: Avancimi i zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim Asocimit BE-Shqipëri;
- Zhvillimi i kapaciteteve profesionale të stafit të MEPJ dhe përfaqësive diplomatike për procesin e negociatave të anëtarësimit në BE;
- Vijim i komunikimit intensiv me vendet anëtare të KS për të siguruar bashkëpunim sa më të afërt dhe efektiv gjatë periudhës së shërbimit si anëtar jo i përhershëm i Këshillit të Sigurimit të OKB;
- Performancë e lartë e strukturave në MEPJ dhe e Misionit të Përhershëm të RSH në OKB me qëllim realizimin e një përfaqësimi sa më dinjitoz në KS/OKB;
- Forcimi i marrëdhënieve me vendet e rajonit dhe bashkëpunimit rajonal;
- Konsolidim i marrëdhënieve me Kosovën, përmes G2G, zbatimit të marrëveshjeve të përbashkëta, angazhimit për njohjen e mëtejshme ndërkombëtare të shtetit të Kosovës, për pjesëmarrjen dhe anëtarësimin e saj në organizatat rajonale dhe ndërkombëtare, etj.;
- Forcimi i kohezionit të shqiptarëve në rajon;
- Zhvillim i mëtejshëm i marrëdhënieve me vendet e tjera, me prioritet marrëdhëniet me partneret strategjik, vendet mike dhe aleate;
- Pjesëmarrje aktive në nismat e bashkëpunimit rajonal, përfshirë Kryesimi i Nismës Adriatiko – Joniane / EUSAIR
- Pjesëmarrje aktive dhe realizimi i kontributit të RSH në kuadër të NATO-s;
- Zbatimi i detyrimeve të anëtarësimit në organizata dhe forume shumëpalëshe, ku jemi palë;
- Forcimi dhe rritja e rolit të diplomacisë publike, ekonomike dhe diasporës, në shërbim të interesave ekonomike të Shqipërisë, promovimit dhe potencialeve për investime, tregti dhe bashkëpunimit ekonomik, tregtar dhe kulturor me partnerët tanë ndërkombëtar dy dhe shumëpalësh; thithja e investimeve të huaja në Shqipëri dhe përmirësimi i imazhit të vendit përmes zhvillimit të diplomacisë ekonomike dhe publike;
- Realizim i një shërbimi konsullor të mbështetur në profesionalizëm, efikasitet, transparencë dhe përgjegjshmëri, përmes dixhitalizimit të shërbimeve konsullore, hapjes së konsullatave të reja.

MBROJTJA

- **Prioritetet 2022-2024:**

Ministria e Mbrojtjes synon të përmbushë reformat e nisura dhe realizimin e detyrave kushtetuese të Forcave të Armatosura (FA), angazhimeve ndërkombëtare në kuadër të NATO-s, angazhimeve të FA në kuadër rajonal dhe në aftësitë trajnuese të vetë FA. Më konkretisht, Ministria e Mbrojtjes synon:

- Modernizimin e kapaciteteve dhe infrastrukturës së FA duke:
 - zhvilluar kapacitetet e FA në përputhje me Planin Afatgjatë të Zhvillimit;
 - vijuar pajisjen e Forcave Tokësore me armatim të ri të ndërveprueshëm me aleatët në NATO;
 - zgjeruar investimet në infrastrukturë për përmirësimin e mjediseve të punës dhe ushtarake;
 - modernizuar pajisjet dhe sistemet kompjuterike.
- Vijimin e pjesëmarrjes në operacionet e NATO-s duke rritur nivelin e angazhimit të FA, në operacionet e Aleancës dhe pjesëmarrjen në misionet e iniciativat e reja që NATO mund të ndërmarrë.
- Zhvillimin dhe mbajtja në gatishmëri të kapaciteteve të FA për operacione të mbrojtjes kombëtare dhe kolektive, operacione në përgjigje të krizave, si dhe kapacitetet për përballimin e Emergjencave Civile, dhënien e ndihmës vendeve të rajonit në rast emergjencash civile në kuadrin e NATO-s, OKB-se dhe BE-së.
- Lartësimin e figurës dhe integritetit të ushtarakut, nëpërmjet zhvillimit të politikave të nevojshme në fushën e personelit, promovimit në karrierë, trajtimit të ushtarakut, rritjes së transparencës, llogaridhënies, si dhe eliminimin e korrupsionit në Forcat e Armatosura.

RENDI DHE SIGURIA PUBLIKE

- **Prioritetet 2022-2024:**

Ministria e Brendshme synon mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, si dhe garantimin e sigurisë së jetës, shëndetit dhe pronës së qytetarit, të cilat janë dhe prioritetet për veprimtarinë e Policisë së Shtetit, e cila do të ketë si togfjalësh kyç në veprimtarinë e saj, ‘kontrollin e territorit’ dhe ‘policimin në komunitet’, të realizuara në praktikë përmes riorganizimit të sistemit të prezencës së policisë në territor, në funksion të një kontrolli më efektiv të tij dhe transformimin rrënjësor të marrëdhënieve dhe shërbimit ndaj komunitetit. Gjithashtu, synon sigurimin e rendit publik, pronës publike e private, rritjen e parametrave të sigurisë rrugore, krijimin e një mjedisi të sigurt për komunitetin, nëpërmjet shërbimeve profesionale, në kohë dhe me cilësi dhe policimit me standardet më të larta të performancës.

Ministria e Brendshme synon të kontribuojë në përmirësimin e vazhdueshëm të Sigurisë së Personaliteteve Vendas dhe të Huaj, të Objekteve të Rëndësishme të Veçantë nëpërmjet rritjes së kapaciteteve menaxhuese dhe përputhjes me standartet europiane në fushën e sigurisë. Gjithashtu, Ministria e Brendshme synon konsolidimin e mëtejshëm të një sistemi bashkëkohor të dixhitalizuar të regjistrimit kombëtar të gjendjes civile (RKGJC), të sistemit të regjistrimit kombëtar të adresave (RKA) dhe sistemit të personalizimit dhe shpërndarjes së letërnjoftimit elektronik dhe pasaportës biometrike.

✓ **Rezultatet që synohet të arrihen për periudhën afatmesme 2022-2024**

Përgjatë 3 viteve të PBA 2022-2024, Ministria e Brendshme do të përmbushë objektivat e saj përmes:

- Rritjes së numrit të hetimeve proaktive në luftën kundër krimit të organizuar, trafikeve, korrupsionit dhe terrorizmit; Konkretisht synon rritjen e Hetimeve të kurorzuara me ndëshkim nga organet e drejtësisë me 3 % me shume krahasuar me vitin 2021;
- Përmirësimit rrënjësish të sistemit të kontrollit rrugor, duke synuar krijimin e një kulture të re në qarkullimin e mjeteve dhe të qytetarëve dhe sidomos në menaxhimin e sigurisë rrugore. Synohet ulja e numrit të aksidenteve në rrugë në masën 1% çdo vit;
- Rritjes së nivelit të sigurisë publike duke forcuar kontrollin e territorit dhe policimin në komunitet përmes rritjes së numrit të shërbimeve të patrullimit si dhe reduktimit të kohës së reagimit të shërbimeve policore (nga 17 minuta në vitin 2021 në 15 minuta në vitin 2024).
- Reduktimit të trafikeve, krimit ndërkufitar dhe rasteve të imigrimit të paligjshëm kryesisht nëpërmjet reduktimit të kohës së procedimit (nga 22 minuta në vitin 2021 në 15 minuta në vitin 2024).
- Reduktimit të kohës së reagimit ndaj krimeve të dhunës në familje (16 minuta në vitin 2021 në 14 minuta në vitin 2024).
- Rritja e hetimeve proaktive në fushën kundër korrupsionit dhe pastrimit të parave ndaj totalit të hetimeve me 3 % më shumë krahasuar me vitin 2021;
- Rritja e operacione policore mbi hetimet proaktive të realizuara nga strukturat policore, nga 38 916 hetime në vitin 2021 në 40 073 hetime në vitin 2024;
- Të kontribuojë në përmirësimin e vazhdueshëm të Sigurisë së Personaliteteve Vendas dhe të Huaj në përputhje me standardet europiane, konkretisht në zbatimin e standartin Gjerman.
- Përdorimit në mënyrë efektive të përditësimit të ngjarjeve në regjistrin civil, në autorizimin dhe certifikimin e aplikimeve për lëshimin e dokumenteve të identitetit. Synohet reduktimi i kohës për trajtimin e kërkesës nga sistemi i RKGJ-së (nga 1 orë në vitin 2021 në jo më shumë se 0.4 orë në vitin 2024).

5. BUXHETI VENDOR 2022

Pushteti vendor luan një rol mjaft të rëndësishëm si në cilësinë e shërbimeve që janë shumë afër jetës së qytetarëve ashtu edhe si një instrument i rëndësishëm për zhvillimin ekonomik të shoqërisë në tërësi. Fokusi në procesin e reformimit të funksionimit të pushtetit vendor por gjithashtu edhe rritjes së kapacitetit fiskal të njësisve të vetëqeverisjes vendore nëpërmjet mekanizmave të decentralizimit kanë rritur pritshmëritë e shoqërisë ndaj shërbimeve që ofrojnë njësitë e vetëqeverisjes vendore. Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka vendosur në objektivat e saj strategjikë decentralizimin fiskal dhe modernizimin e menaxhimit të financave publike në nivel vendor. Pushteti vendor në Shqipëri ashtu si gjithë ekonomia në tërësi ka kaluar në disa faza zhvillimi në drejtim të cilësisë së shërbimeve direkte që ofron për qytetarët. Krjimi i hapsirës së nevojshme fiskale dhe kapaciteteve njerëzore për zbatimin e funksioneve ligjore është një ndër synimet bazë të forcimit të rolit të pushtetit vendor.

Rritja e kërkesës së qytetarëve për shërbime cilësore dhe sa më pranë tyre ka diktuar domosdoshmërinë e një decentralizimi të thelluar fiskal dhe transferimin e shumë funksioneve publike drejt njësisve të vetëqeverisjes vendore. Në këtë kontekst, rritja e kompleksitetit të funksioneve e përgjegjësive ndaj qytetarëve do të reflektohet në përmirësimin e hapave të menaxhimit të financave publike në nivel vendor

si një instrument shumë i rëndësishëm i këtij procesi. Roli i pushtetit vendor për nxitjen e zhvillimit ekonomik të vendit është reflektuar tashmë në aktet ligjore e nënligjore që nxisin procesin e hartimit dhe monitorimit të të ardhurave. Financat vendore në vite kanë pësuar rritje jo vetëm të burimit të të ardhurave të veta por gjithashtu edhe të financimit të plotë të funksioneve të transferuara nga pushteti qendror.

Unifikimi i proceseve të menaxhimit të financave publike në të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore, unifikimi metodologjive me ato të implementuara në nivel qendror dhe plotësimi i të gjitha kërkesave ligjore, janë disa nga objektivat kryesore të realizuara përgjatë viteve të fundit nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë në drejtim të konsolidimit financiar në nivel vendor.

Përballimi i një sfide të madhe ekonomike dhe buxhetore nga njësitë e vetëqeverisjes vendore për shak të pasojave të shkaktuara nga tërmeti dhe pandemia COVID-19 janë një tregues pozitiv i punës së zhvilluar në këto vite në drejtim të stabilitetit makroekonomik, parashikueshmërisë së fondeve dhe transparencës së përdorimit me disiplinë të fondeve buxhetore. Decentralizimi dhe fuqizimi i qeverisjes vendore, vazhdon të mbetet një ndër prioritetet e qeverisë dhe reformat e ndërmarra deri më tani dhe pritet të kenë impaktin më të madh në organizimin e administratës publike vendore në funksion të rritjes së cilësisë në ofrimin e shërbimeve publike vendore.

Mbështetja që ka dhënë qeveria për njësitë e vetëqeverisjes vendore nëpërmjet reformave të ndërmarra, por edhe rritja e konsiderueshme e nivelit të të ardhurave nga taksat dhe tarifat vendore ka bërë të mundur që pesha e buxhetit vendor të rritet nga 2.1% e PBB-së në vitin 2013 në 3.2% të PBB-së në vitin 2022.

OBJEKTIVAT E TREGUESVE TË FINANCAVE PUBLIKE VENDORE PËR VITIN 2022

Fokusi kryesor në vitin 2022 për Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë do të jetë vazhdimi i konsolidimit të procesit të menaxhimit financiar në nivel vendor në funksion të vazhdimit të zbatimit të procesit të decentralizimit fiskal të njërive të vetëqeverisjes vendore. Disa tregues të reformës së financave publike në nivel vendor me një efekt pozitiv në buxhetin e vitit 2022, pritet të jenë si më poshtë vijon:

- Buxheti vendor i vitit 2022, do të jetë rreth **75 përqind** më i lartë se buxheti vendor para reformës administrativo –territoriale.
- Përmirësimi i menaxhimit të financave vendore përmes rritjes së peshës së taksave lokale në të ardhurat vendore. Të ardhurat e veta të pushtetit vendor nga viti 2013 në vitin 2022 kanë pësuar një rritje të ndjeshme me rreth **16.8 miliard lekë**;
- Do të rritet mbështetja e dhënë nga buxheti qendror për pushtetin vendor në formën e transfertave ku më e rëndësishmja është rritja e transfertës së pakushtëzuar nga **12.1 miliard lekë** në vitin 2013, në **18.7 miliard lekë** në vitin 2022 ose rreth **54 %** më shumë financim nga pushteti qendror.
- Të ardhurat e bashkive nga taksat e ndara, gjithashtu do të rriten me rreth **1 miliard lekë** për vitin 2022, përfshirë këtu shpërndarjen e tatimit mbi të ardhurat personale për njësitë e vetëqeverisjes vendore, krahasuar me vitin 2015, para reformës administrativo-territoriale;
- Reforma e iniciuar nga Qeveria në taksën e pasurisë do të reflektohet në rritjen e të ardhurave të pushtetit vendor nga **3.9 miliard lekë** në vitin 2015 në **6.1 miliard lekë** në vitin 2022, ose rreth 2 miliard më shumë të ardhura për njësitë e vetëqeverisjes vendore.
- Lidhja e transfertës me 1 përqind të PBB-së, garanton stabilitet, parashikueshmëri dhe rritje me rritjen e ekonomisë, edhe në buxhetin vendor 2022;

- Vazhdimi i financimit të funksioneve të transferuara në pushtetin vendor në vitin 2016, në formën e transfertës së pakushtëzuar sektoriale në **vlerën 8.7 miliard lekë.**
- Në buxhetin e vitit 2022, transfertat e pakushtëzuara sektoriale për:
 - Arsimin parashkollor është rritur me **11 përqind;**
 - Arsimin parauniversitar është rritur me **6 përqind;**
 - Shërbimin e mbrojtjes nga zjarri dhe shpëtimi është rritur me **13 përqind;**
 - Administrimi i pyjeve është rritur me **17 përqind;**
 - Ujitjen dhe kullimin është rritur me **7 përqind.**
 - Krugët rurale është rritur me 8 përqind.
- Në vijim të procesit efektiv të decentralizimit, vend të rëndësishëm zë vazhdimi dhe konsolidimi i reformës së financimit të arsimit parashkollor. Përmes buxhetit të vitit 2022, do të vazhdojë mbështetja financiare për reformën në arsimin parashkollor me synim konsolidimin e një skeme financimi të përshtatshme dhe efektive që synon përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së shërbimeve.

Në buxhetin e vitit 2022, fondet e pagave për edukatorët ndahen kryesisht mbi bazën e numrit të fëmijëve. Më specifikisht, 60% e fondeve për pagat e edukatoreve ndahen mbi bazën e numrit të fëmijëve (me moshë 3-6 vjeç) dhe 40% mbi bazën e numrit të edukatoreve.

Reforma për financimin e funksionit të arsimit parashkollor do të vazhdojë të sigurojë në vitin 2022:

- Uljen e madhësisë së grupeve/klasave të fëmijëve në kopshte nga raporti aktual mesatar 18 fëmijë për një edukatore në raportin 15 fëmijë për një edukatore;
- Ruajtjen e nivelit aktual të fondeve për ato bashki të cilat rezultojnë të kenë një numër relativisht "të lartë" edukatoresh për numrin e fëmijëve të regjistruar në kopshte, krahasimisht me bashkitë e tjera;
- Një ndarje më të drejtë të fondeve për pagat e edukatoreve, duke zbutur diferencat ndërmjet bashkive përsa i përket raportit fëmijë për edukatore.

Kostoja e kësaj reforme është 327 milion lekë, dhe mbulohet nga transfertat e pakushtëzuar për bashkitë për vitin 2022, garanton vazhdimin e shërbimit të mbi 400 edukatorëve shtesë, me qëllim rritjen e cilësisë së shërbimit në kopshte. Kjo reformë, bën një ndarje më të drejtë të fondeve, zbut diferencat ndërmjet bashkive përsa i përket raportit "fëmijë për edukatore" dhe siguron fonde shtesë për ato bashki që kanë një nevojë imediate për rritjen e numrit të edukatorëve.

❖ **Transferta e pakushtëzuar 2022 dhe formula e shpërndarjes së saj**

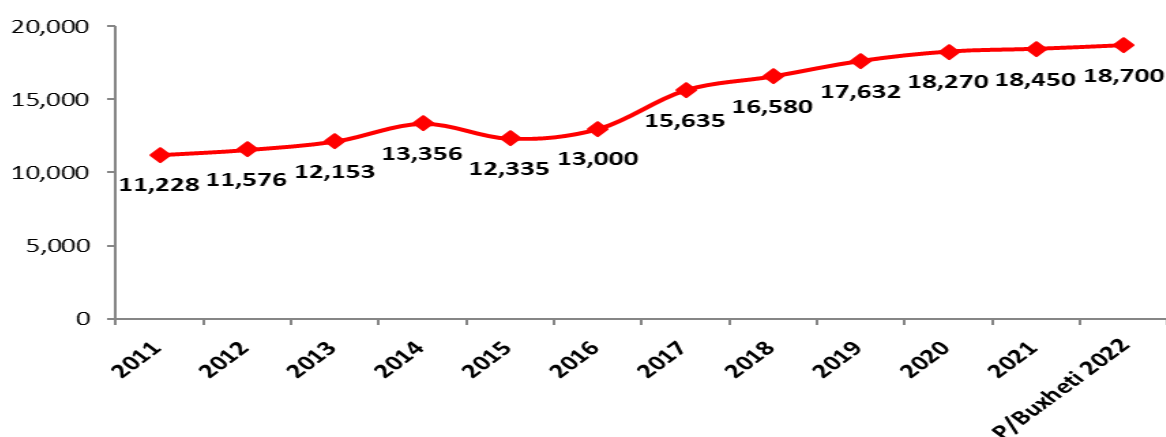
Ndarja e transfertës së pakushtëzuar për vitin 2022, bazohet në një formulë të thjeshtë për t'u kuptuar dhe zbatuar të bazuar në kritere që garantojnë funksionimin normal të njësive të vetëqeverisjes vendore. Transferta e pakushtëzuar do t'u sigurojë njësive të vetëqeverisjes vendore mbulimin e diferencës mes kostonë së ushtrimit të funksioneve (nevojat për shpenzime) dhe të ardhurave që ato krijojnë në mënyrë të pavarur.

Për vitin 2022, transfertat e pakushtëzuar përbëhet nga dy pjesë: a) pjesa e përgjithshme dhe b) pjesa sektoriale. Formula e shpërndarjes së transfertës garanton një sistem më të drejtë ekualizimi fiskal duke ndihmuar bashkitë me kapacitet më të ulët fiskal. Mekanizmi i shpërndarjes së transfertës është i përshtatur në funksion të reformës administrativo-territoriale. Ndarja e transfertës së pakushtëzuar bazohet

plotësisht në formulë, pa përfshirë fondet për konviktet, shërbimet sociale, fondet e rrugëve rurale dhe rajonale. Gjithshtu, formula e shpërndarjes së transfertës së pakushtëzuar identifikon nevojat për shpenzime të bashkive duke u bazuar tek popullsia relative, dendësia e popullsisë (që reflekton diferencat në koston e ushtrimit të funksioneve ndërmjet bashkive) dhe tek numri faktik i nxënësve në shkollat 9-vjeçare dhe të mesme në çdo bashki. Përveç ekualizimit të kostove të shërbimeve që bëhet nëpërmjet komponentit të dendësisë, formula e ndarjes së transfertës së pakushtëzuar sjell edhe ekualizimin e kapacitetit fiskal (të matur nga të ardhurat faktike nga taksat e ndara ndërmjet qeverisë qendrore dhe asaj vendore), të cilat mbledhen dhe u transferohen plotësisht ose pjesërisht bashkive nga administrata tatimore qendrore. Ekualizimi fiskal bazohet në të ardhurat faktike nga tatimi mbi të ardhurat personale, nga taksa vjetore e automjeteve të përdorura dhe taksa e kalimit të pasurisë për pasuritë e paluajtshme të shitura nga personat juridik.

Transferta e pakushtëzuar për vitin 2022, krahasuar me vitin 2015 (viti para reformës administrativo-teritoriale), është 6.3 miliardë lekë më shumë ose rreth 54.5 përqind më e lartë (siç paraqitet edhe në grafikun e mëposhtëm). Rritja e konsiderueshme e transfertës së pakushtëzuar, tregon rëndësinë që kjo qeveri gjatë këtyre viteve i ka kushtuar procesit të decentralizimit dhe efikasitetit të qeverisjes vendore.

Figura 1: Transferta e pakushtëzuar 2011-2022 (në mln lekë)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021);

Në transfertën e pakushtëzuar të parashikuar për vitin 2022, **18.7 miliard lekë**, do të shtohen edhe fondet prej **8.7 miliard lekë** transfertë e pakushtëzuar sektoriale për funksionet e reja. Në total, në vitin 2022, granti nga buxheti i shtetit për pushtetin vendor do të jetë në shumën **27.4 miliard lekë**.

❖ Detyrimet e prapambetura të njërive të vetëqeverisjes vendore

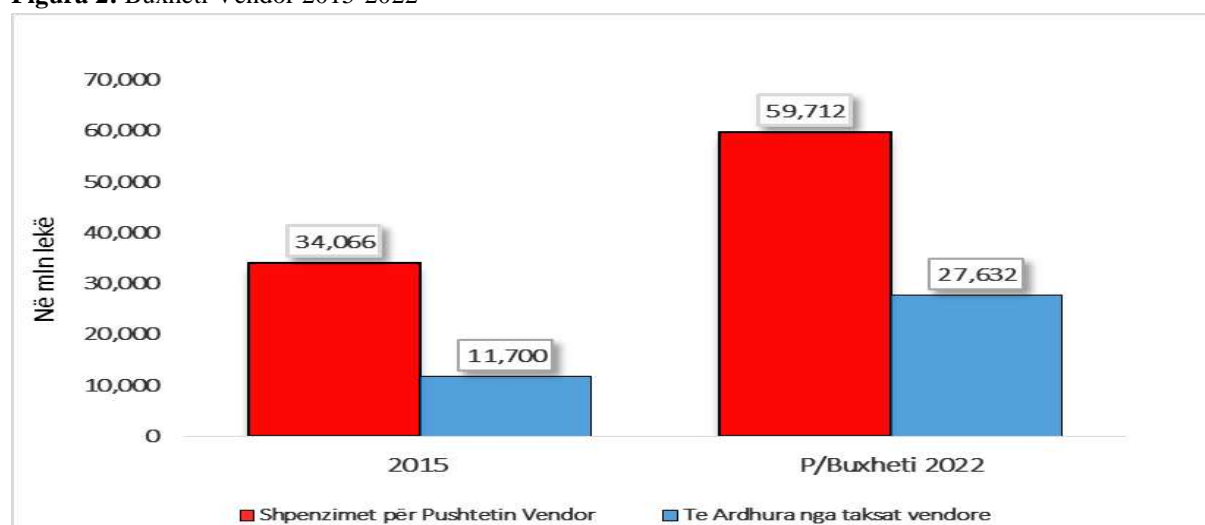
Në kuadër të forcimit të disiplinës financiare për të parandaluar krijimin e detyrimeve të prapambetura, qeveria po i kushton një fokus të posaçëm shlyerjes së detyrimeve të prapambetura nga njësitë e vetëqeverisjes vendore. Ministria e Financave dhe Ekonomisë në bashkëpunim me njësitë e vetëqeverisjes vendore është duke zbatuar një plan veprimi për shlyerjen e detyrimeve. Stoku i detyrimeve të prapambetura në fund të muajit qershor 2021, i cili parashikohet të shlyhet në një periudhë afatmesme, bazuar në planin e shlyerjes së dërguar nga të gjitha bashkitë në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë është rreth **6.6 miliard lekë**. Për këtë periudhë stoku i detyrimeve të prapambetura është ulur me rreth **0.3 miliard lekë** krahasuar me stokun e detyrimit në fund të tremujorit të parë të vitit 2021, që ishte rreth **6.9 miliard lekë** dhe me rreth **0.5 miliard lekë** krahasuar me stokun e detyrimit në fund të vitit 2020, që

ishite rreth **7.1 miliard lekë**. Në vitin 2022 do të vazhdojë të monitorohet periodikisht zbatimi i planit të shlyerjes së detyrimeve nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, deri në shlyerjen e plotë të tyre.

❖ Treguesit Fiskal e Buxhetor të Pushtetit Vendor

Buxheti vendor i vitit 2022, parashikohet të jetë rreth 3 përqind më i lartë se ai i vitit 2021, ose në nivelin prej 3.2 përqind i Produktit të Brendshëm Bruto. Ndërkohë, krahasuar me vitin 2015 buxheti vendor për vitin 2022 paraqitet me një rritje të ndjeshme me rreth 75 përqind. Me buxhetin e vitit 2022, do të financohen funksionet e transferuara në pushtetin vendor, si dhe të gjitha funksionet e tjera të parashikuara në legjislacionin në fuqi, të cilat njësitë e vetëqeverisjes vendore kanë për detyrë ti ushtrojnë në shërbim të cilësisë së jetës së qytetarëve.

Figura 2: Buxheti Vendor 2015-2022

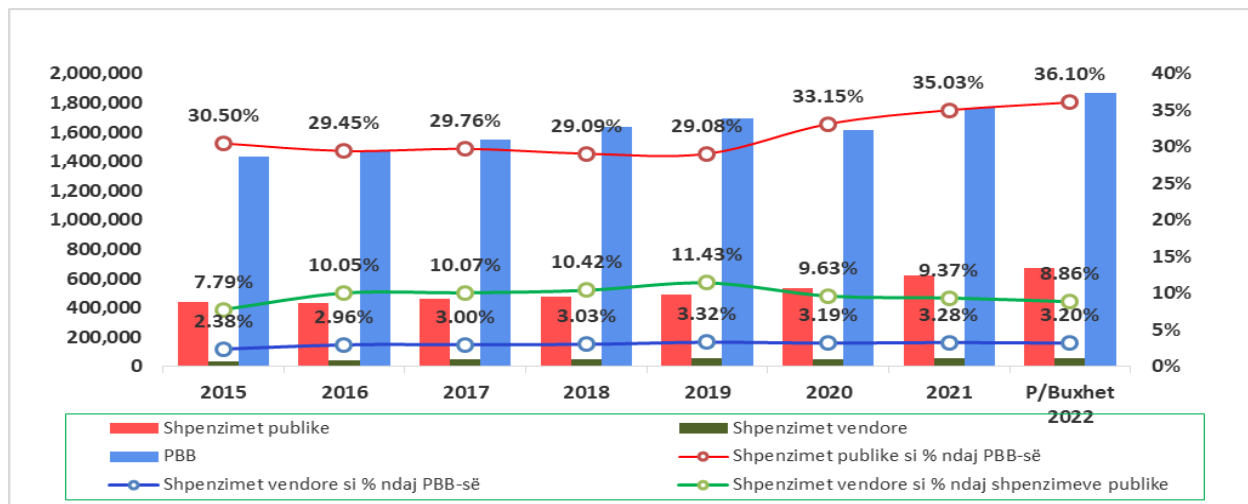
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021);

Shpenzimet e buxhetit vendor për vitin 2022, janë parashikuar në masën **59,712 milion lekë** ose **3.2 përqind e PBB-së**. Në këtë zë është përlogaritur transferta e pakushtëzuar e përgjithshme për njësitë e vetëqeverisjes vendore, financimi i funksioneve të reja, si dhe të ardhurat nga taksat dhe tarifatat vendore.

Të ardhurat nga taksat dhe tarifatat e veta vendore për vitin 2022, parashikohet të kenë një rritje rreth 1.5 miliard lekë më shumë se sa plani i vitit 2021 ose e thënë ndryshe me një rritje prej 6%, ndërkohë krahasuar me vitin 2015, si viti para reformës administrative, të ardhurat vendore parashikohen me një rritje të konsiderueshme me rreth 15.9 miliardë lekë. Kjo rritje e nivelit të të ardhurave do të vazhdojë si rrjedhojë e ndarjes më të drejtë dhe transparente të financave për njësitë e vetëqeverisjes vendore, përmirësimit të vazhdueshëm të skemës së financimit të funksioneve të veta si dhe rritjes së burimeve të financimit të njësive të vetëqeverisjes vendore. Gjithashtu, ndryshimet në taksën e pasurisë, parashikohet të ndikojnë në peshën e rritjes së të ardhurave në buxhetin vendor.

Tendenca e rritjes së buxhetit vendor do të vazhdojë edhe në buxhetin e vitit 2022 (Grafiku x), ku buxheti vendor, me autonomi të plotë financiare, parashikohet të jetë 3.2 përqind e Produktit të Brendshëm Bruto.

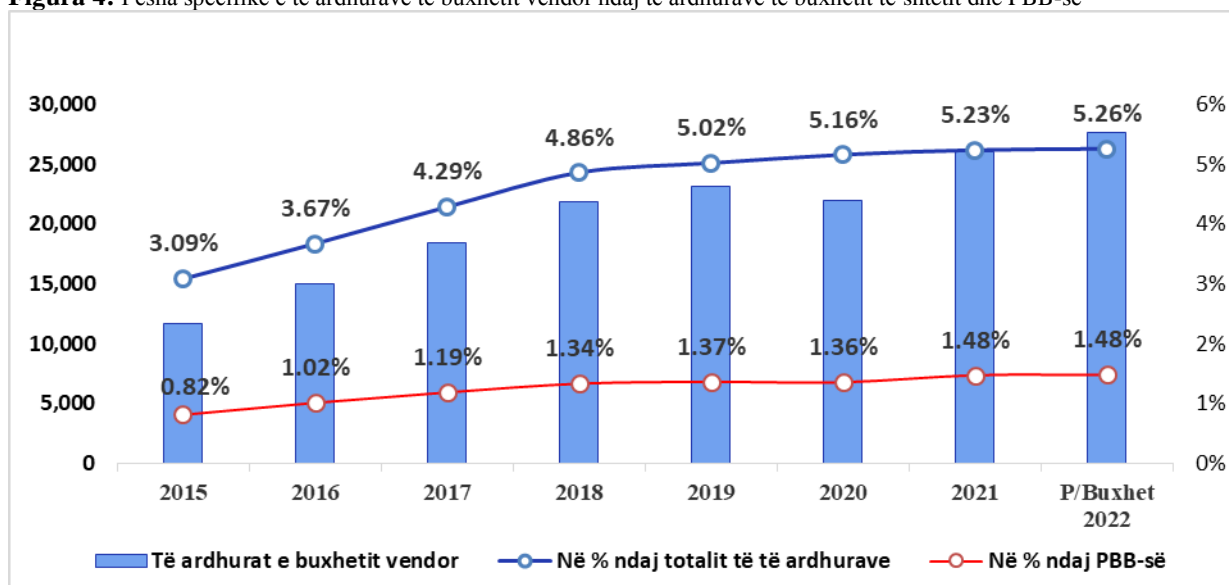
Figura 3: Tendanca e buxhetit vendor 2015-P/Buxhet 2022

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021);

Rritja e të ardhurave të mbledhura nga njësitë e vetëqeverisjes vendore gjatë viteve 2015-2022, evidentohet edhe në rritjen e peshës që zënë këto të ardhura si ndaj të ardhurave totale të buxhetit të shtetit, ashtu edhe ndaj Produktit të Brendshëm Bruto, sikurse shihet edhe në grafikun e mëposhtëm. Kjo tregon përmirësimin e kapacitetit fiskal të njërive vendore në drejtim të mbledhjes së më shumë të ardhurave nga taksat dhe tarifat vendore.

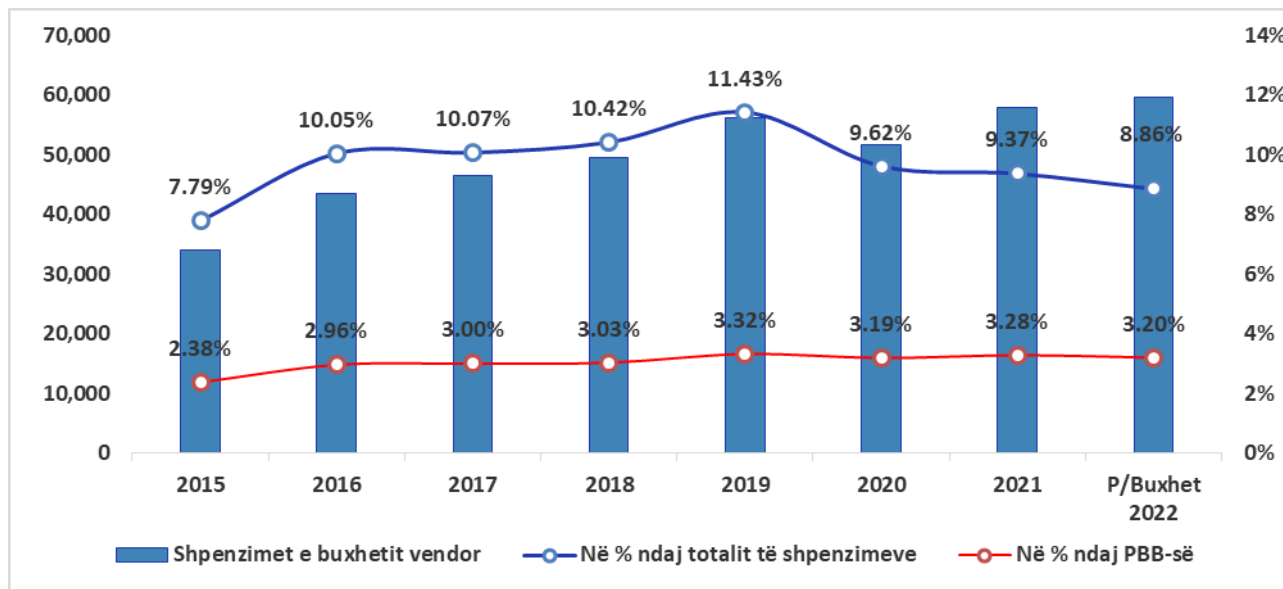
Figura 4: Peshat specifike të të ardhurave të buxhetit vendor ndaj të ardhurave të buxhetit të shtetit dhe PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021);

Rritja e shpenzimeve të realizuara nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, gjatë periudhës 2015-2022, konstatohet edhe në rritjen e peshës që zënë këto shpenzime si ndaj shpenzimeve buxhetore në total, ashtu edhe ndaj Produktit të Brendshëm Bruto. Peshat specifike të shpenzimeve të buxhetit vendor ndaj buxhetit të shtetit është rritur ndjeshëm në vitin 2022 (8.86 përqind), krahasuar me vitin 2015, ku shpenzimet e buxhetit vendor zinin vetëm 7.79 përqind të shpenzimeve të buxhetit shtetit. Ndërkohë, siç vihet re edhe nga grafiku i mëposhtëm, për vitet 2020-2022, peshat specifike të shpenzimeve të buxhetit vendor ndaj Produktit të Brendshëm Bruto është rritur ndjeshëm me rreth 1 përqind më shumë se peshat që zinte në vitin 2015.

Figura 5: Peshat specifike të shpenzimeve të buxhetit vendor ndaj shpenzimeve të buxhetit të shtetit dhe PBB-së

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021);

❖ Objektivat kryesore për buxhetin vendor të vitit 2022

Duke u mbështetur mbi treguesit pozitivë të ecurisë së decentralizimit fiskal dhe rritjes së cilësisë së Menaxhimit Financiar Publik në nivel vendor, Ministria e Financave dhe Ekonomisë do të vazhdojë të ndjekë me fokus të veçantë thellimin e reformave. Gjatë vitit 2022, do të vazhdohet ndjekja me intensitet e ecurisë së implementimit të reformave të ndërmarra në menaxhimin financiar publik si në nivel qendror ashtu edhe në nivel vendor. Ruajta e trendit pozitiv të ecurisë së konsolidimit financiar në nivel vendor dhe zbatimi i plotë tek të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore i të gjitha metodologjive të hartuara janë tregues të rëndësishëm për vazhdimin e reformimit të financave vendore. Në këtë këndvështrim, disa nga objektivat për vitin 2022 për buxhetin vendor paraqiten si më poshtë:

- Rritja e burimeve të financimit të qeverisjes vendore me rreth 1.7 miliard lekë ose 3 % më shumë se sa i pritshmi i vitit 2021, rritje e cila sigurohet nga transferta e pakushtëzuar e përgjithshme dhe sektoriale dhe të ardhurat nga taksat e tarifatat vendore. Kjo rritje krijon hapësirat e nevojshme për përmirësimin e shërbimeve publike dhe fokusim më të madh në shpenzimet për investime;
- Konsolidimi i procedurave dhe sistemi i menaxhimit të financave vendore në të gjithë etapat, që nga hartimi i programit buxhetor afatmesëm tek zbatimi dhe monitorimi i tij; Harmonizimi dhe unifikimi i procedurave për hartimin, zbatimin, raportimin, monitorimin e buxheteve të njëjësive të vetëqeverisjes vendore, konform standarteve ndërkombëtare;
- Menaxhimi më i mirë i shpenzimeve administrative me qëllim ofrimin e më shumë shërbimeve publike cilësore me një kosto sa më të ulët. Kjo, do të arrihet nëpërmjet rritjes së peshës së shpenzimeve për investime dhe uljes së peshës që zënë shpenzimet administrative;
- Ruajtja e qëndrueshmërisë së transfertës së pakushtëzuar pavarësisht problemeve të shkaktuara si pasojë e pandemisë COVID-19;

Rregulli fiskal i ligjit për financat vendore ku përcaktohet që transferta e pakushtëzuar duhet të jetë jo më pak se 1% e PBB-së dha një impakt shumë pozitiv për pushtetin vendor, duke ruajtur të njëjtën nivel të transfertës së pakushtëzuar për pushtetin vendor pavarësisht problematikave që solli pandemia Covid-19. Konsolidimi fiskal dhe qëndrueshmëria e financave të pushtetit vendor gjatë vitit 2022, do të jenë tregues i rëndësishëm i forcimit të aftësisë së pushtetit vendor për ofrimin e shërbimeve publike.

- Ruatja e standardeve ligjore për buxhetimin mbi bazë programi dhe funksioni në të gjitha njësitë vetëqeverisjes vendore;

Viti 2022, do të jetë një vit i rëndësishëm jo vetëm në procesin e ringritjes ekonomike dhe të treguesve fiskalë të pushtetit vendor por gjithashtu edhe të vendosjes së plotë të standardeve ligjore të miratuara. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, do të konsolidojnë ecurinë e përdorimit të standartit të unifikimit të shpenzimeve vendore jo vetëm në nivel llogarie ekonomike por gjithashtu edhe programi e funksioni. Përfundimi i këtij procesi do të përmbyll një etapë të rëndësishme në rrugën drejt unifikimit në AFMIS të të gjithë njësive të vetëqeverisjes vendore.

- Rritja e eficiencës në ofrimin e shërbimeve publike në nivel vendor përmes rritjes së cilësisë, administrimit dhe qeverisjes më të mirë të financave publike;

Ministria e Financave dhe Ekonomisë në bashkëpunim me Ministrinë e Linjës dhe gjithashtu përmes treguesve të performancës në monitorimin e buxhetit vendor, do të synojë rritjen e cilësisë së monitorimit të shërbimeve publike vendore në funksion të rritjes së cilësisë së tyre. Përmes raporteve të përcjella do të syohet krijimi i një baze të rëndësishme informacioni për matjen e ecurisë së implementimit të reformave nga njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe përmirësimit që kanë pësuar shërbimet vendore.

- Zhvillimi ekonomik vendor dhe në ulja e pabarazive midis njësive të vetëqeverisjes vendore;

Pushteti vendor si pjesë e rëndësishme e zhvillimit ekonomik kombëtar ka në thelb nxitjen e politikave të zhvillimit rajonal. Një ekonomi e fortë lokale do të përkthehet në një ekonomi të qëndrueshme kombëtare dhe sigurisht mirëqenie me të lartë për qytetarët. Instrumentet financiarë të vetëqeverisjes vendore duhet të orjentohej në funksion të zhvillimit ekonomik dhe uljen e pabarazive mes njësive në funksion të zhvillimit kombëtar.

- Rritja së transparencës dhe llogaridhënies së qeverisjes vendore në raport me komunitetin;

Një sfidë e rëndësishme për tu thelluar në qeverisjen vendore mbetet rritja e transparencës dhe llogaridhënjes përmes pjesëmarrjes qytetare në proceset e përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm. Një pushtet vendor i konsoliduar do të thotë një trasparencë më e madhe në lidhje me punën e zhvilluar për arritjen e objektivave. Në këto kushte, gjatë vitit 2022 e në vazhdim Ministria e Financave dhe Ekonomisë do të synojë nxitjen e njësive të vetëqeverisjes vendore në ndërmarrjen e masave të nevojshme për përmirësimin e transparencës përmes publikimit dhe hartimit të buxhetit të qytetarit.

- Forcimi i rregullave dhe procedurave për menaxhimin e financave publike në nivel vendor duke siguruar më shumë disiplinë fiskale në menaxhimin e vështirësive financiare;

Miratimi i Ligjit nr. 68, datë 27.04.2017 “Për Financat e Vetëqeverisjes Vendore” është një hap shumë i madh i cili i dha frymë procesit të krijimit të rregullave dhe procedurave për menaxhimin financiar publik në nivel vendor dhe menaxhimin të vështirësive financiare. Në këto kushte, janë hartuar të gjithë udhëzimet standarte që përmbyllin plotësisht kuadrin procedural dhe rregullativ të financave në nivel vendor. Duke ndjekur trendin e viteve të pas reformës administrative territoriale, gjatë vitit 2022 do të synohet rritja e kapacitetit fiskal të njësive të vetëqeverisjes vendore.

6. POLITIKAT E TAKSAVE PËR VITIN 2022

6.1 PAKETA E RE FISKALE

Me qëllim sigurimin në terma afatmesme të burimeve për financimin e shpenzimeve buxhetore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë inicioi hartimin e një strategjie afatmesme të të ardhurave të buxhetit. Për këtë qëllim u ftua Departamenti i Cështjeve Fiskale në FMN për të dhënë ekspertizën e kualifikuar në drejtim të rishikimit të politikës së taksave dhe përmirësimeve në administrimin tatimor dhe doganor.

Në korrik 2019, me Urdhër të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë u krijua Komiteti Drejtues me përfaqësues nga Ministria dhe Administratat tatimore dhe doganore, me qëllim sigurimin e bashkepunimit me ekspertët e FMN-së dhe analizimin e situatës së brendshme lidhur me këtë strategji. Në muajin nëntor 2019, Ministria e Financave dhe Ekonomisë mirëpriti dy misione të Departamentit të Cështjeve Fiskale në FMN, të cilët analizuan situatën dhe asistuan stafet lokale për zhvillimin e kapaciteteve për hartimin e kësaj Strategjie. Misionet e FMN-së analizuan dhe përpunuan gjërësisht të dhënat, zhvilluan takime intensive me të gjitha institucionet relevante dhe Ministrin e Financave dhe Ekonomisë. U analizuan politikat fiskale aktuale, problematikat e shfaqura në administrimin tatimor, mbi bazën e të cilave u dhanë rekomandime për masat që është e nevojshme që duhet të ndërmeren sipas afateve përkatëse. Raportet dhe rekomandimet e asistencës teknike të FMN-së, kanë shërbyer si bazë për hartimin e kësaj Strategjie. Në kuadër të situatës së post tërmetit të 26 nëntor 2019 si dhe pandeminë e Covid-19 që filloi në muajin Mars 2020, Ministria e Financave dhe Ekonomisë rishikoi dhe rianalizoi objektivat e saj për Strategjinë Afatmesme të të Ardhurave

Duke marrë në konsideratë efektet dhe pasojat e shkaktuara në ekonomi dhe në financat publike të vendit nga tërmeti të 26 nëntorit 2019 si dhe nga pandemia globale e Covid -19, Ministria e Financave dhe Ekonomisë rianalizoi dhe rishikoi objektivat dhe afatet e dizenuara për ndryshimin e politikave me taksat, me qëllim tejkalimin së pari të problematikës së efekteve negative që kanë shkaktuar për ekonominë e vendit, për operatorët ekonomikë dhe financat publike këta faktorë të paparashikuar dhe këto ngjarje të jashtëzakonshme. Ridizenjimi i objektivave synon kryesisht:

- dhënien fillimisht të stimujve fiskale me qëllim tejkalimin e situatës së vështirë ekonomike dhe financiare që po kalojnë bizneset, kryesisht ato të vogla dhe të mesme.
- shtyrjen në kohë të implementimit të masave të parashikuara, duke i dhënë mundësi ekonomisë dhe operatorëve që fillimisht të ringrihen nga pasojat e situatave të kaluara në vitet 2019-2020. Ridizenjimi dhe shtyrja në kohë e masave fiskale është diskutuar edhe me FMN-në.

Duke parë trendin pozitiv në lidhje me realizimin e pritshmërit të të ardhurave tatimore dhe doganore gjatë vitit 2021, u gjykua që të rifillonte përsëri përgatitja e draftstrategjisë afatmesme të të ardhurave.

Për forcimin dhe rritjen e përqindjes së të ardhurave që mblidhen në raport me PBB-në, nevojitet hartimi i një Strategjie Afatmesme të Ardhurash, e cila do të shërbejë si pika kyçe e orientimit të vendimmarjes në lidhje me të ardhurat publike. Kjo strategji paraqet në mënyrë vizionare objektivin kryesor të strategjisë, si dhe rrugën sesi do arrihet drejt këtij objektiv.

Objekti i SAA-së është mobilizimi i të ardhurave përmes politikave të qëndrueshme fiskale, dhe reformave administrative, duke thjeshtuar procedurat, me qëllim krijimin e hapësirave fiskale për investime dhe zhvillimi të qëndrueshëm.

SAA është një udhërrëfyes i nivelit të lartë të vendimmarjes për reformimin e sistemit fiskal për një periudhë afatmesme, të nevojshme për të ndihmuar në financimin e objektivave strategjikë të qeverisë.

Dy drejtimet kryesore ku do mbështetet reformimi i sistemit tatimor shqiptar dhe ku do bazohet Strategjia e të Ardhurave Afatmesme (SAA 2022-2025) janë:

- Rishikimi dhe ridizenjimi i politikave fiskale nëpërmjet analizës së efekteve të politikave aktuale dhe korigjimeve të nevojshme për periudhën afatmesme.
- Përmirësimi i procedurave të administrimit tatimor dhe doganor me qëllim rritjen e efikasitetit të administratës fiskale nëpërmjet investimeve në teknologji, burime njerëzore dhe modernizim të procedurave operacionale.

Në kuadër të SAA do të rishikohen disa nga përjashtimet apo normat e reduktuara në sistemin fiskal konkretisht në TVSh, Tatimin mbi të Ardhurat dhe Akciza si dhe do të ridezenjohen normat tatimore me qëllim krijimin e një harmonizimi fiskal të politikave tatimore.

Me anë të strategjisë synohet të kemi një rritje të të ardhurave tatimore në masën 3.1 % të të ardhurave të parashikuara për t'u mbledhur në vitin 2022.

6.2 SHPENZIMET TATIMORE (“TAX EXPENDITURES”)

Shpenzimet tatimore, apo “tax expenditures” konsiderohen humbje nga të ardhurat fiskale të parashikuara në legjislacionin fiskal në fuqi, si rezultat i lehtësirave fiskale ose normave preferenciale të vendosura për kategori të caktuara tatimpaguesish ose aktivitetesh. “Shpenzimet tatimore” janë vlerësuar duke përdorur një metodologji të re bazuar mbi disa modele për vlerësimin e shpenzimeve tatimore sipas llojit të tatimeve. Analiza e përjashtimeve ligjore dhe përcaktimi i benchmark-ut (përjashtime që janë normë në të gjithë vendet) u krye me asistencë të Bankës Botërore.

Për vlerësimin dhe matjen e “përjashtimeve nga taksat” janë marrë në konsideratë tatimet dhe taksat e mëposhtme:

- Tatimi mbi vlerën e shtuar, përkatësisht në Ligjin nr. 92/2014 “Për Tatimin mbi vlerën e shtuar” në Republikën e Shqipërisë, i ndryshuar.
- Tatimi mbi të ardhurat, përkatësisht në Ligjin nr. 8438, datë 28.12.1998, "Për Tatimin mbi të Ardhurat", i ndryshuar.
- Akciza, përkatësisht në Ligjin nr. 61/2012 “Për Akcizën në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Duke marrë në konsideratë indeksin zinxhir të rritjes reale ekonomike, si dhe efektet e veçanta që prodhohen si pasojë e ndryshimeve në politikat fiskale, përcaktohet vlera totale paraprake e shpenzimeve tatimore për zërat e mëposhtëm:

- Shpenzime Tatimore nga Tatimi mbi Vlerën e Shtuar
- Shpenzime Tatimore nga Akciza
- Shpenzime Tatimore nga Tatimi mbi Fitimin

Duhet theksuar se pjesën më të madhe të vlerës së shpenzimeve tatimore e zënë ato shpenzime të cilat rrjedhin si efekt i përjashtimeve nga secili prej tatimeve të mësipërme. Pjesën dërrmuese të totalit të shpenzimeve tatimore e zë shpenzimi tatimor që vjen prej TVSH, dhe diferenca e mbetur si shpenzim tatimor nga Akciza dhe Tatimi mbi Fitimin.

Tatimi mbi Vlerën e Shtuar (TVSH)

Shpenzimet tatimore që vijnë nga TVSH, llogariten sipas metodologjisë së re, duke shfrytëzuar tabelat e Burim – Përdorimeve që prodhohen prej INSTAT. Duke nxjerrë për secilën nga 35 llojet e aktiviteteve (të ndara sipas kodeve dy dhe katërshifrore NACE) pjesën e aktivitetit që tatóhet me normën standarde, normën e reduktuar dhe përjashtimin, arrihet të vlerësohet sesa janë shpenzimet tatimore prej TVSH-së.

Akciza

Shpenzimet tatimore prej akcizës, llogariten duke bërë deiferencat në normat më të larta për çdo kategori mallrash të akcizueshëm me normat reale që janë akcizuar, pasi për disa kategori mallrash nën regjimin e akcizës, ekzistojnë disa norma akcize (për verën, birrën, etj).

$$\text{Shpenzimet tatimore} = (\text{Norma më e lartë e përcaktuar me ligj} - \text{Normën efektive}) * \text{Sasinë e hedhur në konsum}$$

Tatimi mbi Fitimin

Shpenzimet tatimore që vijnë nga Tatimi mbi Fitimin, llogariten me supozimin që në vitin 2020 tatimpaguesit të mos paguajnë 5% por 15% mbi fitimin e tatueshëm, të gjithë subjektet me xhiro vjetore nën 8 milionë lekë.

Tabela 8

(në milionë lekë)

Lloji I Tatimit	Viti 2020 ²			
	Shpenzimet tatimore	Në % ndaj Totalit	Në % ndaj të ardhurave	Në % ndaj PBB
TVSH	77,600	95.7	18.3	4.9
Akciza	1,000	1.2	0.2	0.1
Tatimi mbi Fitimin	2,526	3.1	0.6	0.2
TOTALI	81,126			
PBB Nominal 2020 (sipas Kuadrit Makrofiskal) 1,572,269				

(Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, 2021)

7. RREZIQET FISKALE DHE MASAT MBROJTËSE

Risqet Fiskale në krahun e të Ardhurave

Në lidhje me të ardhurat tatimore të buxhetit, risqet fiskale për vitin 2022 konsistojnë në:

- Zgjatjen e situatës pandemike dhe efektet reale të paparashikuara të saj.
- Efektet e pritshme mbi ekonomine të rritjes së çmimeve të karburanteve dhe energjisë elektrike

Risku i normave të interesit

Gjatë viteve të fundit ekspozimi ndaj riskut të normave të interesit ka ardhur duke u zbutur, kryesisht për shkak të rikompozimit të portofolit të borxhit të brendshëm në drejtim të titujve afatgjatë me norma interesi fikse. Megjithatë, risku i normave të interesit vazhdon të jetë i konsiderueshëm, pasi rreth gjysma e portofolit të borxhit shtetëror rivlerëson normën e interesit në harkun kohor të një viti. Impakti në buxhet nga luhatjet e normave të interesit mund të jetë nga i nivelit të ulët në periudhën afatshkurtër deri në i nivelit mesatar në periudhën afatmesme.

^{2 2} Vlerësimi për shpenzimet tatimore 2020 është vlerësim paraprake. Për vitin 2020, vlera e saktë do të publikohet në raportin e plotë periodik të Shpenzimeve Tatimore, i cili do të publikohet në fund të vitit 2021.

Projeksionet në lidhje me shpenzimet e interesave në buxhetin e vitit 2022 vlerësohen të jenë realiste dhe me risqe të moderuara. Megjithatë, duke filluar nga viti 2017 në zbatim të detyrimit ligjor të përcaktuar në Ligjin Organik të Buxhetit, në buxhetin e shtetit janë programuar kontigjenca të veçanta për të absorbuar e rritjen e shërbimit të borxhit që mund të burojë nga rritja e normave të interesit përtej pritshmërive. Në këtë drejtim, në buxhetin e vitit 2022 janë parashikuar 4.7 miliard Lekë kontigjenca, një nivel ky i mjaftueshëm për të përballuar rritjet e normave të interesit për gjatë vitit 2022 dhe pjesës së mbetur të vitit 2021.

Koncesionet dhe PPP-të:

Ministria e Financave vlerëson dhe miraton paraprakisht të gjitha projektet koncesionare dhe të partneritetit publik privat (PPP), si edhe çdo ndryshim të tyre, nga pikëpamja e implikimeve individuale apo në grup, për shpenzimet buxhetore, deficitin buxhetor, qëndrueshmërinë e borxhit publik dhe detyrimet kontingjente eventuale. Shuma e përgjithshme e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të cilat rezultojnë nga kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojnë kufirin prej 5 për qind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor. Në rast tejkalimi të këtij kufiri, Këshilli i Ministrave merr masa korrektuese në krahun e të ardhurave buxhetore, të nevojshme dhe të mjaftueshme, për t'u rikthyer brenda kufirit të lejuar, gjatë dy viteve të ardhshme buxhetore.

Aktualisht, janë aktive 13 kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP)³ sipas Tabelës 9 të mëposhtme:

Tabela 9: Koncesionet/PPP aktive me mbështetje financiare nga buxheti i shtetit

Autoriteti Kontraktor	Nr.	Emertimi i Kontrates PPP	Viti i fillimit	Viti i përfundimit	Programi	Lloji i shpenzimit	në mijë Lekë						
							2018 Fakt	2019 Fakt	2020 Fakt	2021 I rishikuar	2022 Parashikimi	2023 Parashikimi	2024 Parashikimi
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë	1	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë së Elbasanit	2015	2021	06220	Investime	601,429	631,317	582,720	50,000	0	0	0
	2	Ndërtimi, operimi dhe transferimi e inceneratorit për përpunimin e mbetjeve urbane të Bashkisë Fier	2016	2022	06220	Investime	752,771	752,770	752,770	752,771	630,000	0	0
		Ndërtimi, Operimi dhe Transferimi (BOT) HEC mbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese	2015	2019	04320	Investime	1,355,108	1,505,822	0	0	0	0	0
	3	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës së Arbit	2018	2030	04520	Investime	0	3,910,860	2,691,055	3,375,100	3,010,000	2,844,000	3,504,000
	4	Ndërtim, Operim dhe Mirëmbajtje e Rrugës Milot-Morinë	2017	2047	04520	Investime	308,183	570,643	811,734	810,259	753,000	743,000	743,000
	5	Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Orkum - Dukat	2018	2030	04520	Investime	0	0	0	353,529	393,000	1,082,000	982,500
Ministria e Financave dhe Ekonomisë	6	Ndërtimi dhe Operimi i Rrugës Milot - Ballëdrin	2018	2032	04520	Investime	0	0	0	65,000	10,000	222,000	880,000
	1	Shërbimi i Skanimit në Dogana	2013	2030	01150	Korrente	1,525,579	1,509,659	1,140,893	1,580,698	2,040,767	1,676,962	1,727,271
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale	1	Koncesioni/PPP Kontrolli baze i popullsisë 35-70 vjeç (check up)	2015	2024	07220	Korrente	876,083	876,083	322,322	366,090	876,090	876,090	876,090
	2	Koncesioni/PPP (Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale, material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimi i mbetjeve biologjike dhe dezinfektimi i sallave kirurgjikale)	2015	2024	07330	Korrente	1,625,581	2,163,282	1,288,269	1,704,982	1,700,000	1,720,000	1,740,000
	3	Koncesioni/PPP (Ofrimi i shërbimit të dializës në 5 spitale rajonale)	2016	2025	07330	Korrente	738,911	804,388	733,203	779,000	835,000	887,000	946,000
	4	Ofrimi i Shërbimeve laboratorike spitalore	2019	2028	07330	Korrente	0	0	30,670	1,280,444	1,340,241	1,360,130	1,370,223
Bashkia Tirane / Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinise	1	Për përmirësimin e infrastrukturës arsimore në Bashkinë Tiranë	2017	2024	09120	Investime	0	0	0	0	685,325	1,515,507	1,457,309
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë / Bashkia Tiranë	1	Per ndërtimin e landfillit, inceneratorit dhe rehabilitimin e venddepozitave ekzistueses Tiranë dhe prodhimin e energjisë elektrike	2017	2046	06220	Korrente	977,000	977,125	1,280,000	1,300,000	1,553,351	1,739,753	1,778,280
	13	TOTALI					8,760,645	13,701,949	9,633,636	12,417,873	13,826,774	14,666,442	16,004,673
Totali i te Ardhurave Tatimore per periudhen 2018-2023							419,333,310	426,270,680	398,658,000	459,071,000	488,952,000	520,178,800	553,838,477
Respektimi i Rregullit Fiskal (për pjesa e pagesave te PPP ndaj totalit te te ardhurave tatimore te vitit paraardhes buxhetor me pak se 5%)							2.2%	3.3%	2.3%	3.1%	3.0%	3.0%	3.1%

Për sa i përket respektimit të nenit 4/2 të ligjit nr.9936 datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor ku përcaktohet se "...shuma e përgjithshme e pagesave vjetore neto, që kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme, të cilat rezultojnë nga kontrata koncesionare apo partneriteti publik privat (PPP), si rregull, nuk duhet të tejkalojnë kufirin prej 5 për qind të të ardhurave tatimore faktike të vitit paraardhës buxhetor.", vërehet se:

³ Kontrata PPP “Ndërtimi, Operimi dhe Transferimi (BOT) HEC mbi lumin Devoll, rimbursimi i ndërtimit të rrugëve zëvendësuese ka përfunduar në vitin 2019.

- Për vitin 2022, **kufiri i lejuar** i pagesave neto për kontratat konçesionare/PPP, prej 5% i të ardhurave tatimore të pritshme të vitit 2021, është rreth **22.95 miliardë lekë**.
- Referuar Tabelës 9, **për vitin 2022 pagesat vjetore neto** që parashikohen të kryhen nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme për kontratat koncesionare apo PPP, kapin vlerën rreth **13.82 miliardë lekë**.
- Rrjedhimisht, në **buxhetin 2022 është respektuar kufizimin ligjor** i sipërcituar në zbatim të rregullit fiskal respektiv, pasi vlera e parashikuar prej 13.82 miliardë lekë për pagesat vjetore neto të kontratave koncesionare apo PPP për vitin 2022, përbën **vetëm 3 përqind të totalit të të ardhurave tatimore të parashikuara për vitin 2021**, prej rreth 459.1 miliardë lekë.

Gjatë vitit 2021, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka vijuar monitorimin e performancës së kontratave koncesionare/PPP-ve me mbështetje buxhetore, duke monitoruar ecurinë e pagesave faktike buxhetore dhe treguesit e performancës të planifikuar/realizuar për secilën kontratë koncesionare/PPP. Monitorimi dhe raportimi mbi kontratat koncesionare/PPP është institucionalizuar përmes përfshirjes në udhëzimin plotësues nr.4, datë 25.01.2021 “Për zbatimin e buxhetit të vitit 2021”, të skedulit të detyrueshëm kohor të raportimit të tyre nga çdo Autoritet Kontraktor dhe të formateve standarde respektive, me qëllim thellimin e analizës dhe rritjen e transparencës. Ky monitorim është kryer në bazë të rregullt mujore.

Përsa i përket ecurisë faktike të pagesave koncesionare, për periudhën **Janar-Shtator 2021**, në vijim jepet një tablo përmbledhëse:

- Fondet buxhetore të planifikuara për vitin 2021, sipas planit të ndryshuar, me destinacion mbështetjen buxhetore për kontratat koncesionare/PPP, rezultojnë në total rreth 12.42 miliard LEK. Nga këto, rreth 5.4 miliard LEK investime dhe rreth 7.01 miliardë LEK shpenzime korente.
- Krahasuar me planin fillesar vjetor 2021, plan i cili rezultonte në masën rreth 12.72 miliard LEK (rreth 5.44 miliard LEK investime dhe rreth 7.27 miliardë LEK shpenzime korente), plani i ndryshuar rezulton 300.45 milion LEK më i ulët. Ndryshimi i planit vjetor i referohet konkretisht:
 - pakësimit prej 40.45 milion LEK për kontratën “Ndërtimi dhe Operimi i Porti Jahteve Orikum-Dukat”,
 - pakësimi prej 510 milion LEK për kontratën e “Kontrollit bazë të popullsisë (check up)”
 - shtesës prej 250 milion LEK, nga fondet e Bashkisë Tiranë, për kontratën “Për ndërtimin e landfillit, inceneratorit dhe rehabilitimin e venddepozitimeve ekzistuese Tiranë dhe prodhimin e energjisë elektrike”.
- Krahasuar me pagesat faktike të vitit 2020 të cilat arritën vlerën rreth 9.63 miliard LEK, pagesat e planifikuara për vitin 2021 janë rreth 29% më të larta ose rreth 2.78 miliard LEK më shumë. Kjo duke konsideruar faktin se, për vitin 2021 janë planifikuar fonde për kontrata të cilat gjatë vitit 2020 patën pakësime të konsiderueshme për shkak të situatës së Pandemisë Covid-19, me qëllim lehtësimin e barrës buxhetore të vitit të vështirë 2020.
- Pagesat faktike për periudhën 9 mujore 2021 rezultojnë në masën rreth 7.95 miliard LEK ose 64% të pagesave të planifikuara sipas planit vjetor të rishikuar për vitin 2021.

- Niveli më i lartë i pagesave është realizuar në muajin Shtator 2021, me rreth 1.68 miliard LEK, ku veçojmë pagesën prej 1.02 miliard LEK për kontratën “Për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e Rrugës së Arbrit”.

Kjo pagesë, e cila përbën rreth 30 përqind e pagesave të planifikuara vjetore për këtë kontratë dhe rreth 61 përqind e totalit të pagesave të realizuara në muajin Shtator për të gjitha kontratat koncesionare/PPP me mbështetje buxhetore, argumentohet me faktin se projekti në fjalë ka arritur në 9 mujorin e fundit të punimeve (sipas kontratës). Gjithashtu, edhe investimi në ndërtim ka arritur në masën 70 përqind të punimeve. Për këtë arsye, bazuar në grafikun e punimeve dhe modelin financiar të kontratës, këstet pas muajit Qershor 2021 janë më të larta.

- Krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, ku pagesat faktike 9 mujore të vitit 2020 arritën në nivelin rreth 6.74 miliard LEK, pagesat faktike 9 mujore të vitit 2021 rezultojnë rreth 1.2 miliard LEK më të larta. Kjo rritje ka ardhur si pasojë e pagesave më të larta të realizuara specifikisht për kontratat:
 - *“Për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e Rrugës së Arbrit” ku pagesat faktike 9 mujore 2021 rezultojnë rreth 800 milion LEK më të larta se e njëjta periudhë e një viti më parë dhe,*
 - *“Ofrimi i shërbimeve laboratorike spitalore” ku pagesat faktike 9 mujore 2021 rezultojnë rreth 475.4 milion LEK më të larta se e njëjta periudhë e një viti më parë. Kjo duke konsideruar faktin se, për vitin 2020, për shkak të situatës së pandemisë u shty fillimi i funksionimit të kësaj kontrate deri në muajin Nëntor 2020 dhe si rrjedhojë, fondet e planifikuara për vitin 2020 u pakësuan me 720 milion LEK nga plani fillestar vjetor.*

Sektori Energjistik

Ky sektor strategjik ka qenë dhe mbetet nën monitorimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, duke patur parasysh ndikimin e konsiderueshëm fiskal dhe impaktin e ndjeshëm të tij në ekonomi. Ky monitorim, i cili është kryer periodikisht mbi bazë tremujore, ka konsistuar në analizimin e treguesve të performancës financiare të secilës prej tre kompanive KESH, OST dhe OSHEE Group.

Në mbështetje të nenit 4/2 të ligjit 57, datë 2.06.2016 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar”, sipas së cilit: *“Planë financiare vjetore dhe pasqyrat financiare mbi bazë tremujore, të çdo njësie jo të qeverisjes së përgjithshme, dorëzohen në Ministrinë e Financave”*, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, periodikisht mbi bazë tremujore, ka mbledhur, përpunuar dhe analizuar informacionin e nevojshëm në lidhje me treguesit e performancës financiare të tre kompanive të sektorit energjistik. Kjo, me qëllim identifikimin, vlerësimin, monitorimin dhe raportimin e risqeve fiskale që rezultojnë nga ndërmarrjet publike me kapital shtetëror në tërësi dhe nga sektori energjistik në veçanti, duke konsideruar rëndësinë strategjike të tij dhe problematikat sensitive që e karakterizojnë.

Referuar analizës mbi raportimin më të fundit të treguesve financiarë të miratuar zyrtarisht për këtë sektor, atyre të **periudhës Janar-Qershor 2021**, në tabelën e mëposhtme paraqitet në mënyrë të përmbledhur ndikimi që sektori i energjisë ka patur në financat publike.

Tabela 10. Të dhënat mbi impaktin e sektorit të energjisë në financat publike.

në milion lekë

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	6M 2021
Ndikimi i përgjithshëm i sektorit të energjisë në financat publike:	5,918	5,217	6,626	8,905	9,358	6,824	5,240	2,782
1. Për garancitë dhe nënhatë e paguara nga MFE								
-Për garancitë e paguara nga MFE	2,269	2,278	2,061	2,702	2,624	2,011	2,069	950
Burimi: Drejtoria e Borxhit Publik, Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve. F								
-Për fondet me financim të huaj të nënhuazuara	1,778	1,839	2,313	3,199	4,698	4,142	3,172	1,810
-Për mbështetjen buxhetore me fonde nga buxheti i shtetit	1,500		1,000	2,241	-	-	-	-
Arkëtimet nga nënhatja për sektorin e Energjisë (2015-6M 2021)								në milion lekë
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	6M 2021	
ENERGJIA								
Interesa*	396.4	326.8	157.1	91.7	404.3	193.3	26.1	
Principal*	237.2	708.3	1,011.4	161.3	67.0	274.4	0.0	
Gjithsej	633.5	1,035.0	1,168.5	253.0	471.2	467.7	26.1	

Disbursimet për sektorin e Energjisë (2015-6M 2021) Nënha

në milion lekë

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	6M 2021
ENERGJIA							
Projekte	6,208.5	3,650.6	6,819.8	4,510.5	1,142.2	1,696.5	912.3
Mbeshjetje Buxhetore	-	1,000.0	2,500.0	-	-	-	-
Gjithsej	6,208.5	4,650.6	9,319.8	4,510.5	1,142.2	1,696.5	912.3

Tabela 11. Detyrimet kontigjente nga garancitë (Milion LEK)

	31 Dhjetor					
	2016	2017	2018	2019	2020	8M 2021
Stoku i borxhit të garantuar.....	53,468	49,885	44,672	41,853	48,813	48,102
Grancitë e brendshme	30,286	30,117	15,218	15,154	13,297	14,500
Grancitë e jashtme	23,182	19,768	29,454	26,698	35,516	33,603

Përsa i përket performancës së Sektorit në tërësi dhe OSHEE sh.a në veçanti, vlen të theksojmë se:

- **Gjatë vitit 2020**, performanca e përgjithshme e sektorit vazhdoi trendin negativ financiar të vitit 2019, e shkaktuar kjo dhe nga situata aspak e favorshme hidrike. Konkretisht gjatë 12M të vitit 2020, KESH sh.a realizoi një nivel të prodhimit publik neto prej rreth 3.09 TËh, duke mos arritur të sigurojë furnizimin e një viti normal prej 3.85 TËh. Situata e shkaktuar nga pandemia COVID-19, me mbylljen e përkohshme gjatë muajve Mars dhe Prill 2020 e disa aktiviteteve të prodhimit e shërbimit, solli një ndryshim të konsiderueshëm në konsumin e energjisë elektrike duke rritur konsumin e klientëve familjarë dhe ulur konsumin e klientëve jofamiljarë. OSHEE Group sh.a pësoi luhatje të konsiderueshme financiare si pasojë e ndryshimit të strukturës së shitjes së energjisë nga klienti jofamiljar tek klienti familjar duke sjell efektet negative dhe mungesë likuiditeti të kompanisë. Gjithashtu një zhvillim i rëndësishëm gjatë vitit 2020 ishte dhe ndarja e OSHEE sh.a në tre kompani bija që prej datës 1 Janar 2020. Kjo ndarje u bë në kuadër të reformës në sektorin energjitik, reformë e cila ka për synim rikthimin e këtij sektori në një trend pozitiv dhe të qëndrueshëm.

- **Gjatë 6 mujorit 2021**, sektori u përmirësua ndjeshëm duke rezultuar me rritje të konsiderueshme në nivelin e fitimit operativ dhe pasurisë së kompanive që rrjedhimisht ndikon në përmirësimin e pozicionit financiar të sektorit. Si rezultat i nivelit të lartë të shirave, prodhimi i energjisë në 6-mujorin e parë të vitit i tejkaloi parashikimet. Konkretisht gjatë 6M të vitit 2021, KESH sh.a realizoi një nivel të prodhimit publik neto prej rreth 3.45 TËh, krahasuar me 3.09 TËh të realizuar gjatë 12M 2020. Kjo një rritje prej rreth 11.7 përqind vetëm në gjashtë muajt e parë të vitit 2021 krahas 12 muajt e prodhim të vitit 2020. Ky është një tregues përmirësimi i dukshëm dhe tregon se deri në 6M të vitit 2021 rezervuarët e ujit të hidrocentraleve kanë qenë në kushte shumë të favorshme. Nisur nga sa më sipër, të treja kompanitë e sistemit energjistik përgjatë 6 mujorit të vitit 2021 kanë ndjekur një trend pozitiv.
- **Gjatë 8 mujorit 2021**, KESH sh.a realizoi një nivel prodhimi neto publik prej rreth 4.29 TËh. Një tregues përmirësimi i konsiderueshëm që dëshmon që deri në 8M të vitit 2021 OSHEE Group sh.a ka arritur të sigurojë furnizimin e një viti normal nga KESH sh.a prej 3.85 TËh. Megjithëse të gjithë treguesit deri në periudhën 8 mujore të vitit duken të jenë pozitivë, një tregues shqetësues i cili ka nevojë për vëzhgim të mëtejshëm është monitorimi i nivelit aktual të basenëve të hidrocentraleve. Konkretisht niveli i basenit të Fierzës deri në muajin Gusht 2021 ishte në kuotën 274.3m. Ky ishte niveli më i ulët për muajin Gusht që prej vitit 2017 dhe nivel shumë më i ulët sesa kuota mesatare prej 279.4m e 30 viteve të fundit. Shqetësues është fakti që niveli i basenit të Fierzës ka zbritur nga kuota 291.7m në Qershor, në 274.3m vetëm në 3 muajt e fundit. Mosplotësimi i planit të furnizimit me energji elektrike si pasojë e motit të thatë do të detyrojë OSHEE Group sh.a të plotësojë këtë mungesë me blerje në tregun e lirë, që do të ndikojë në ulje të performancës financiare dhe mungesë likuiditeti të kompanisë. Për vitet 2021-2022, OSHEE Group sh.a ka raportuar se rritja e paparashikuar eksponenciale e çmimit të energjisë në Tregun e Lirë ka ndryshuar tërësisht perspektivat e zhvillimit të aktivitetit të shoqërisë duke e bërë të padobishëm çdo parashikim të mëparshëm të kësaj shoqërie. Në këto kushte, OSHEE është duke programuar masa të shpejta lidhur me daljen në Treg të Lirë të konsumatorëve duke propozuar rritjen e tarifave të shpërndarjes si edhe rishikuar çmimin final të konsumatorëve.
- **Financimi i huaj** për sektorin e energjisë **për vitin 2021**, është miratuar në nivelin 2.3 miliard LEK. Duke marrë në konsideratë situatën e pafavorshme hidrike të vitit 2020 dhe efektet në vazhdim të pandemisë, kompanive iu është kërkuar të rishikojnë dhe të prioritarizojnë shpenzimet operative dhe sidomos ato kapitale të planifikuara për periudhën 2021, me qëllim paraprurjen e ndonjë nevojë kritike për mbështetje buxhetore shtesë.

Parashikimet për vitet 2021-2022 dhe problematika të tjera

Lidhur me parashikimet më të fundit për vitet 2021-2022, OSHEE sh.a ka raportuar se rritja e paparashikuar eksponenciale e çmimit të energjisë në Tregun e Lirë ka ndryshuar tërësisht perspektivat e zhvillimit të aktivitetit të shoqërisë duke e bërë të padobishëm çdo parashikim të mëparshëm të kësaj shoqërie. Mosplotësimi i planit të furnizimit me energji elektrike si pasojë e motit të thatë do të detyrojë OSHEE Group sh.a të plotësojë këtë mungesë me blerje në tregun e lirë, që do të ndikojë në ulje të performancës financiare dhe mungesë likuiditeti të kompanisë. Si pasojë, nga ana e OSHEE Group parashikohet një humbje financiare prej rreth 8.9 miliard LEK për vitin 2021 dhe nëse nuk merren masa të menjëhershme edhe viti 2022 do të shënojë një humbje financiare prej rreth 7.2 miliard LEK. Me

qëllim zvogëlimin e humbjeve financiare OSHEE Group sh.a është duke programuar masa të shpejta lidhur me daljen nga kjo vështirësi në mënyrë që të arrijë një performancë pozitive financiare të sektorit për përbalimin e situatave eventuale të vështira në të ardhmen pa rënduar buxhetin e shtetit.

Plani i masave të reduktimit të detyrimeve të prapambetura në Sektorin e Energjisë Elektrike

Në kuadër të reformës në sektorin e energjisë është ngritur komiteti “Program Steering Committee” (PSC), i cili në muajin Dhjetor 2020, finalizoi me sukses planin e masave të miratuar me Urdhrin e Përbashkët të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë nr.304 datë 17.12.2020, për reduktimin e detyrimeve të prapambetura në sektorin e energjisë elektrike. Ky plan ofron një seri masash me qëllim parandalimin e krijimit të detyrimeve të reja të prapambetura dhe gjithashtu disiplinimin e pagesave ndërmjet kompanive të sektorit energjistik dhe palëve kryesore të lidhura me to. Pas arritjes së një disipline të shëndetshme pagesash ndërmjet tyre, plani propozon ristrukturimin e stokut të detyrimeve dhe përdorimin e instrumentave të ndryshme favorizuese në funksion të reduktimit të këtij stoku.

Sipas planit të masave të miratuar, MFE është angazhuar në mënyrë të drejtëpërdrejtë/jo të drejtëpërdrejtë në çështje si:

1. Shlyerja e detyrimeve të prapambetura ndërmjet institucioneve.

- *MFE e ka përmbushur obligimin e saj, dhe finalizimi i plotë i kriterit arrihet me firmosjen e marrëveshjeve bilaterale ndërmjet ndërmarrjeve të sektorit energjistik. Ndërkohë MFE dhe MIE kanë firmosur Urdhrin e Përbashkët nr. 379, datë 30.09.2021 “Mbi zbatimin e planit të masave të reduktimit të detyrimeve të prapambetura në sektorin e energjisë elektrike, me anë të cilit, kompanive iu është kërkuar të raportojnë periodikisht lidhur me statusin e marrëveshjeve midis ndërmarrjeve të sektorit elektroenergjitik për detyrimet e prapambetura, raportim periodik mujor lidhur me detyrimet bilaterale të ndërmarrjeve publike dhe hapat e mëtejshëm që do të ndërmerren për shlyerjen e të gjitha detyrimeve brenda vitit aktual 2021.*

2. Propozimi për rishikim të skemës së mbështetjes sociale për rimbursimin e energjisë:

- *MFE ka dhënë miratimin paraprak për këtë çështje, dhe asistenca teknike për vlerësimin e skemës aktuale ka filluar punën.*

3. Moduli i raportimit në Thesar për detyrimet e prapambetura të përfshijë dhe faturat e papaguara të energjisë elektrike.

- *Në raportin e detyrimeve të prapambetura që gjenerohet nga sistemi Informatik Financiar i Qeverisë (SIFQ), sipas Udhëzimit të ri nr.37 datë 06.10.2020 “Për monitorimin dhe publikimin periodik të detyrimeve të prapambetura të Qeverisjes së Përgjithshme”, tashmë reflektohen edhe detyrimet e prapambetura për faturat e papaguara për energjinë elektrike, referuar të gjithë institucioneve buxhetore që raportojnë detyrimet në sistem.*

Detyrimet e shogërive të Ujësjellës - Kanalizimeve ndaj OSHEE Group Sh.a vazhdojnë të mbeten në një vlerë të konsiderueshme. Totali i këtyre detyrimeve deri në Qershor 2021, sipas Agjencisë Kombëtare të Ujësjellës Kanalizime dhe Infrastrukturës së Mbetjeve pas rakordimit të të dhenave me OSHEE Group, raporton se detyrimet e akumuluarat të ndërmarrjeve të ujësjellës-kanalizimeve rezultojnë të jenë në vlerën 20.37 miliardë LEK. Sipas të njëjtit raportim 11.05 miliard LEK janë detyrime të faturuara ndaj kompanisë dhe 9.32 miliard LEK janë detyrime për kamatëvonesa.

- Nga totali i detyrimeve të raportuara, vetëm ndërmarrja e UK Sh.a Durrës ka 6.43 miliard LEK detyrime të akumuluar në vite. Në tabelën e mëposhtme listohen pesë ndërmarrjet që kanë pjesën më të madhe të detyrimeve ndaj OSHEE Sh.a.

Tabela 12

<i>(miliardë/LEK)</i>	
<u>5 UK kryesore me detyrime ndaj OSHEE</u>	<u>12.39</u>
Durrës UK Sh.a	6.43
Vlorë UK Sh.a	2.18
Patos UK Sh.a	1.58
Fier UK Sh.a	1.27
Krujë UK Sh.a	0.93

Të tjera Ndërmarrje Shtetërore (NSH) të monitoruara gjatë 6M 2021:

Përveç sektorit të energjisë, Ministria e Financave dhe Ekonomisë monitoron në mënyrë periodike ndërmarrje të tjera shtetërore të cilat kanë impaktin më të lartë financiar për buxhetin e shtetit apo që mund të paraqesin risqe të konsiderueshme fiskale, duke analizuar në baza tremujore performancën e tyre financiare.

Referuar analizës mbi raportimin më të fundit të treguesve financiarë të miratuar zyrtarisht për ndërmarrjet shtetërore në monitorim, vlen të theksojmë:

UKT Sh.a (Ujësjellës Kanalizime Tiranë sh.a):

Në fund të vitit 2020, për UKT Sh.a (Ujësjellës Kanalizime Tiranë), niveli i të ardhurave ishte 3,905 milionë LEK dhe shpenzimet 3,540 milionë LEK. UKT sh.a. regjistroi fitim neto pozitiv prej 365 milionë LEK për vitin 2020. Ky trend pozitiv vazhdoi dhe në gjashtë mujorin e parë të vitit 2021, ku të ardhurat e UKT Sh.a ishin 2,066 milionë LEK ndërsa totali i shpenzimeve ishte 1,603 milionë LEK. Kjo tregon ecurinë pozitive të kompanisë ku fitimi neto për periudhën rezulton 463 milionë LEK.

Hekurudha Shqiptare Sh.a:

Në fund të vitit 2020, Hekurudha Shqiptare nëpërmjet pasqyrave financiare, ka raportuar se të ardhurat arritën në masën 632 milionë LEK, ndërsa shpenzimet e përgjithshme në masën 2,687 milionë LEK. Shoqëria regjistroi humbje neto prej 2,055 milionë LEK për vitin 2020. Në raportin e tyre për 6M e parë të 2021, të ardhurat nga hekurudhat shqiptare ishin 264 milionë LEK, ndërsa shpenzimet e përgjithshme 519 milionë LEK. Fitimi neto për firmën rezulton ende negativ, prej 255 milionë LEK, por karahasuar me vitin 2020 vihet re trendi pozitiv që firma ka ndjekur për uljen e shpenzimeve.

AlbGas Sh.a:

Në fund të vitit 2020, AlbGas raportoi të ardhurat në shumën 145 milionë LEK dhe shpenzimet në 170 milionë LEK. Në fund të vitit 2020 raportohen humbjet neto prej 25 milionë LEK për firmën. Në tremujorin e dytë të vitit 2021 të ardhurat e AlbGas Sh.a ishin 23 milionë LEK, ndërsa shpenzimet e përgjithshme 109 milionë LEK. Edhe për 6M mujorin e parë të 2021, AlbGas sh.a. regjistroi humbje neto në masën 86 milionë LEK, duke treguar kështu një performancë të dobët për periudhën.

Albcontrol Sh.a:

Të ardhurat e AlbControl në fund të vitit 2020 ishin 1,779 milionë LEK dhe shpenzimet 2,331 milionë LEK. Firma regjistroi humbje neto prej 551 milionë LEK për vitin 2020. Për periudhën 6M 2021, të ardhurat e AlbControl Sh.a ishin 493 milionë LEK ndërsa shpenzimet në total ishin 902 milionë LEK. Albcontrol Sh.a ka vazhduar të ndjekë trendin negativ të vitit 2020 ku humbjet neto për periudhën shënuan 408 milionë LEK.

Posta Shqiptare (Albanian Postal Service):

Shërbimi Postar Shqiptar në fund të vitit 2020 raportoi të ardhura 2,702 milionë LEK dhe shpenzime 2,755 milionë LEK. Në këto kushte, Posta Shqiptare shënoi humbje neto prej 53 milionë LEK për vitin 2020. Të dhënat tremujore mbi ecurinë financiare të shërbimit postar shqiptar për vitin 2021 janë ende të padisponueshme.

Detyrimet Kontigjente:

- **Vendimet e Gjykatës së të Drejtave të Njeriut në Strasburg (GJEDNJ)** kryesisht çështje dhe vendime që lidhen me kthimin dhe kompensimin e pronave tek ish-pronarët. Sipas Avokaturës së Shtetit, risqet financiare që burojnë nga vendimet e GJEDNJ-së janë të karakterizuara nga një aftësi e dobët parashikuese, përse kohë që kjo Gjykatë nuk funksionon më me një kalendar të përcaktuar për komunikimin e çështjeve dhe nxjerrjen e vendimeve.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka respektuar në vazhdimësi të gjitha vendimet e miratuara nga GJEDNJ përmes zbatimit të VKM-ve respektive miratuar në mbështetje të tyre, me përpikmëri dhe brenda afateve strikte të përcaktuara prej këtij organi. Kjo, duke konsideruar faktin se kur pagesat nuk kryhen brenda afatit tre mujor nga data kur vendimi përkatës merr formën e prerë, shteti shqiptar ngarkohet me pagesën e një kamatë-vonese për çdo ditë vonesë. Sidoqoftë, për garantimin e shlyerjes në kohë të këtyre vendimeve, MFE ka rekomanduar vazhdimisht përdorimin e të gjitha kanaleve të mundshme institucionale dhe procedurale, brenda hapësirave që siguron kuadri ligjor në fuqi, duke sugjeruar skedulimin e detyrimit financiar, sipas mundësive të buxhetit të shtetit me këste, në negociim me përfituesit. **Edhe për vitin 2022**, likuidimi i detyrimeve të këtij lloji parashikohet të përballohet nga Fondi Rezervë i buxhetit të shtetit.

Ndërkohë, hyrja në fuqi më datë 30.12.2018 e ndryshimeve në ligjin “Për Avokaturën e Shtetit”, përmban një kre të veçantë dedikuar ekzekutimit të vendimeve të GJEDNJ-së, ku specifikisht në nenin 19/4 përcaktohen dy mënyra ekzekutimi të shpërblimit:

- ✓ *Vendimet me detyrim financiar mbi 10.000 EUR, implikojnë nxjerrjen e VKM-ve respektive për ekzekutimin e tyre.*
 - ✓ *Vendimet me detyrim financiar deri në 10.000 EUR, ekzekutohen drejtpërdrejtë nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, pas kërkesës zyrtare të Avokaturës së Shtetit.*
- **Vendimet e Gjykatës Ndërkombëtare të ARBITRAZHIT** që kanë të bëjnë me zgjidhjen e konflikteve në mosmarrëveshjet dy ose shumëpalëshe, në ngarkim të shtetit shqiptar. Duke patur parasysh efektet e qënësishme financiare që rëndom shoqërojnë këto vendime, ato vlerësohen me risk të konsiderueshëm për buxhetin e shtetit. Në pjesën më të madhe, efektet financiare që rrjedhin nga zbatimi i këtyre vendimeve janë përballuar nga buxheti i vetë institucioneve buxhetore (kryesisht ministri linje) të cilat kanë qenë edhe palë e paditur në gjykimet respektive. Ndërkohë që, në rastet kur palë e paditur cilësohet ‘shteti shqiptar’ apo ‘qeveria shqiptare’, këto

vendime likujdhohen përmes buxhetit të MFE dhe/ose Fondit Rezervë të buxhetit të shtetit, nëse lind nevoja.

- ✓ *Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në vazhdimësi, ka rekomanduar forcimin e rolit negociues të institucioneve buxhetore dhe Avokaturës së Shtetit në çështjet e kësaj natyre, si edhe disiplinimin e procesit të shlyerjes financiare të përfituesve. Kjo, me qëllimin final të lehtësimit, reduktimit dhe/ose shmangies së barrës financiare mbi buxhetin e shtetit.*
- **Vendimet gjyqësore administrative të formës së prerë**, kryesisht për largime nga puna të ish-punonjësve, procese gjyqësore me karakter shpronësimi etj, implikojnë kosto buxhetore të paparashikuara. Për t'i paraprirë stokut eventual të akumulimit të tyre në kohë, Ministria e Financave dhe Ekonomisë përveç një monitorimi periodik, vazhdimisht i ka bërë apel edhe aftësisë menaxhuese të vetë institucioneve buxhetore, përmes aplikimit me këste apo instrumentave të tjerë zbutës në kohë të barrës së tyre buxhetore.

Detyrimet e Prapambetura

Bazuar në VKM nr. 50 datë 05.02.2014 “Për miratimin e Strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura e të planit të veprimit” dhe Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike 2014-2021, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka ndërmarrë disa hapa konkretë në drejtim të monitorimit, raportimit dhe parandalimit të detyrimeve të prapambetura. Vlen për t'u theksuar se tashmë monitorimi i detyrimeve të prapambetura është një proces i konsoliduar në kohë dhe cilësi, përmes monitorimit periodik intensiv të të gjitha detyrimeve të pashlyera të institucioneve buxhetore. Duke nisur nga muaji Dhjetor 2020, ky monitorim dhe raportim i cili më parë kryhej mbi bazë **bazë tremujore** nëpërmjet raportimit shkresor të institucioneve tashmë gjenerohet automatikisht nga Sistemi Informatik Financiar i Qeverisë (SIFQ) sipas përcaktimve të udhëzimit nr.37 të datës 06.10.2020. Ky format i raportimit të detyrimeve të prapambetura përveç se rrit saktësinë dhe siguron të dhënat në kohë, është gjithashtu një format gjithëpërfshirës duke unifikuar raportin për të gjithë njësitë e qeverisjes së përgjithshme.

Deri në fund të muajit Qershor 2021 regjistrohet një stok kumulativ prej 18.09 miliard LEK detyrime të prapambetura nga njësitë e qeverisjes së përgjithshme. Konkretisht:

- ✓ *Totali detyrimeve të qeverisë qendrore rreth 9.73 miliard LEK*
- ✓ *Totali detyrimeve për rimbursimin e TVSH-së rreth 1.72 miliard LEK*
- ✓ *Totali detyrimeve të qeverisë vendore rreth 6.64 miliard LEK.*

Krahasuar me stokun e detyrimeve të raportuara për 6M e vitit 2020 rezulton që:

- ✓ *Niveli i përgjithshëm i detyrimeve të prapambetura është rreth 9.2 miliard LEK me i ulët. Megjithatë kemi një rritje prej rreth 2.92 miliard LEK të detyrimeve të njërive të qeverisjes qendrore, detyrimet për rimbursimin e TVSH-së janë ulur njëkohësisht me rreth 10.07 miliard LEK në gjashtë mujorin e parë të vitit 2021 krahasuar me 6M 2020.*

8. VEPRIMTARITË POTHUAJSE FISKALE

Në fund të muajit qershor 2021, portofoli i borxhit të garantuar vlerësohet në 48 miliard Lekë (2.9% e PBB) ose 3.8% e portofolit të borxhit të qeverisjes qendrore. Në stokun e garancive përfshihen dhe dy

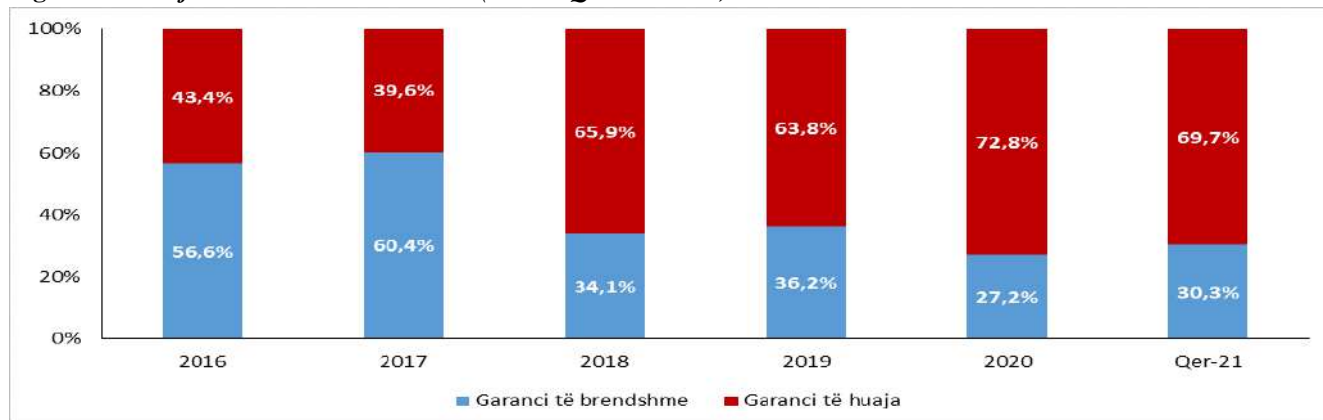
garancitë që emetoi qeveria e Republikës së Shqipërisë gjatë muajve prill – maj 2020, në kuadër të menaxhimit të situatës së krijuar nga pandemia COVID-19.

Marrëveshjet e Garancisë të emetuara nga qeveria qendrore kishin për qëllim stimulimin e huadhënies për të mundësuar pagesën e pagave të punonjësve të shoqërive tregtare dhe kapitalin qarkullues të nevojshëm për rimëkëmbjen e aktivitetit tregtar të shoqërive tregtare.

Gjithsej nga qeveria u akorduan 26 miliard Lekë në formën e garancive, të cilat deri në fund të muajit qershor mundësuan kreditimin e shoqërive tregtare me rreth 20.5 miliard Lekë.

Për sa i përket kompozimit sipas rezidencës së kreditorit, peshën më të madhe e mbajnë garancitë e lëshuara në favor të kreditorëve të huaj.

Figura 2: Portofoli i Garancive Shtetërore (2016 – Qershor 2021)

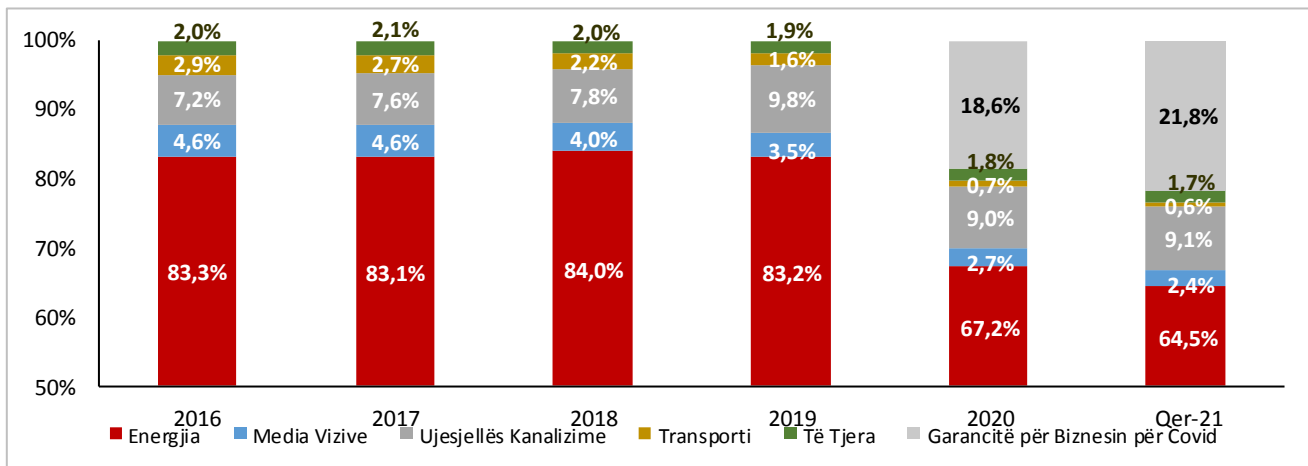

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Rikompozimi i më shumë se gjysmës së portofolit të garancive të emetuara në favor të Korporatës Elektroenergjitike Shqiptare (*KESH sh.a.*) nga linja huaje afatshkurtra në hua afatgjatë, ka zbutur ndjeshëm riskun e rifinancimit të detyrimeve të kësaj kompanie, i cili mund të buronte nga risku sistemik i sektorit bankar ose ndryshimi i politikave investuese të bankave që kishin financuar linjat e huave. Rrjedhimisht, edhe risku në buxhetin e qeverisë qendrore për materializimin e këtyre detyrimeve nga detyrime indirekte në detyrime të drejtpërdrejta është reduktuar.

Megjithatë, risku nga detyrimet kontigjente në buxhetin e shtetit vijon të jetë i konsiderueshëm, pasi rreth 65% e garancive shtetërore i përkasin sektorit të energjisë, duke e bërë buxhetin të ndjeshëm ndaj çdo risku që mund të paraqesë ky sektor.

Figura 3: Portofoli i Garancive shtetërore (2016 – Qershor 2021)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

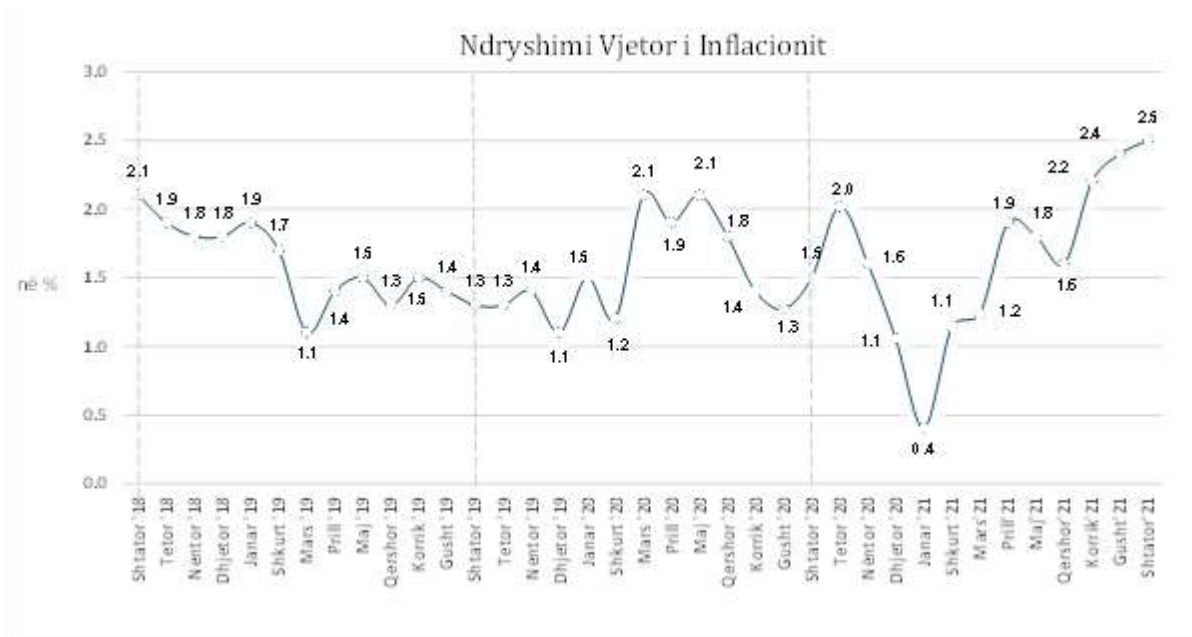
Deri në fund të vitit 2021, niveli i garancive shtetërore në terma absolutë pritet të arrijë në rreth 57.5 miliard Lekë.

9. SHTOJCA ILUSTRUESE

9.1 TREGUESIT E PËRZGJEDHUR MAKROEKONOMIKË DHE FISKALË

Në muajin Shtator 2021 ndryshimi vjetor i indeksit të çmimeve të konsumit është +2.5%, një vit më parë ky ndryshim ishte +1.5%. Inflacioni mesatar për periudhën Janar – Shtator 2021 është +1.7%. Ndryshimi mujor i indeksit të çmimeve të konsumit në muajin Shtator 2021, krahasuar me Gusht 2021, është 0.5%.

Figura 4: Ndryshimi Vjetor i Inflacionit, në %.

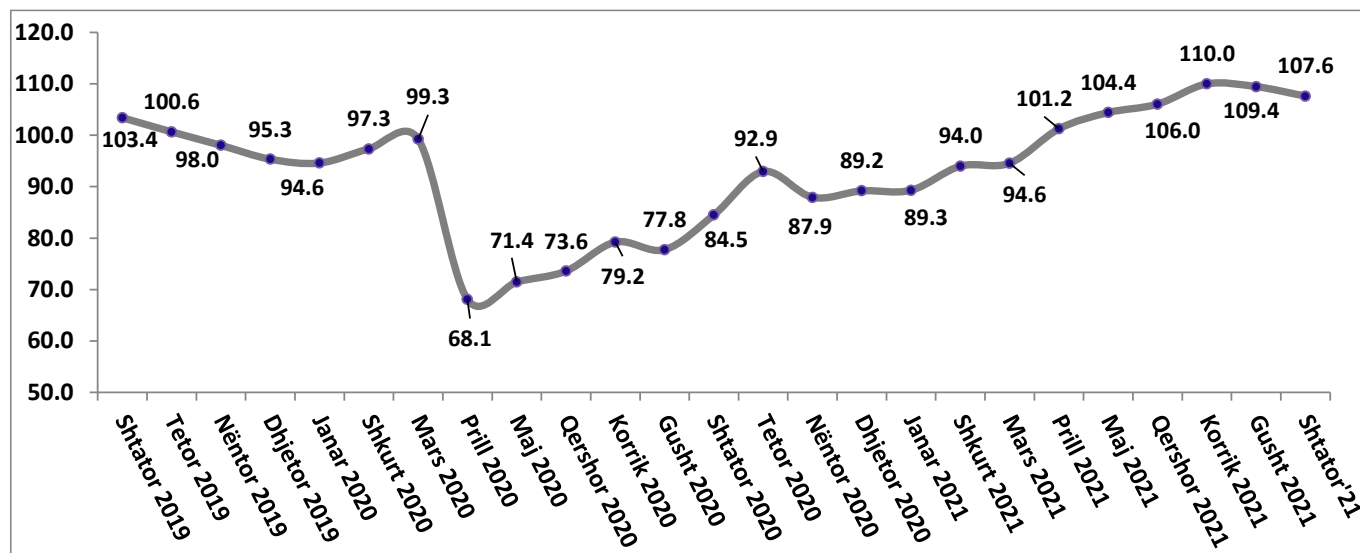

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)⁴ shënoi nivelin 107.6 në Shtator 2021, duke pësuar një rënie prej 1.8 pikësh nga muaji i kaluar dhe një rritje me 23.1 pikë përqindje në krahasim me Shtator 2020. Niveli

⁴ Duke filluar nga muaji maj 2021, seritë kohore të vrojtimeve të besimit do të publikohen për herë të parë me frekuencë mujore (me përjashtim të pyetjeve të cilat do vijnë të kryhen vetëm me frekuencë tremujore).

aktual i TNE-së qëndron 7.6 pikë mbi mesataren afatgjatë (në nivelin 100), dhe rreth 7.3 pikë përqindje mbi mesataren e 5 viteve të fundit (Shtator_2016 – Shtator_2021). Rënia e TNE-së u përcaktua nga rënia e besimit në sektorin e ndërtimit dhe në sektorin e shërbimeve. Nga ana tjetër, besimi në sektorin e industrisë dhe sektorin e tregtisë, së bashku me besimin konsumator, u përmirësuan në muajin shtator.

Figura 5: Treguesi i Ndjesisë Ekonomike

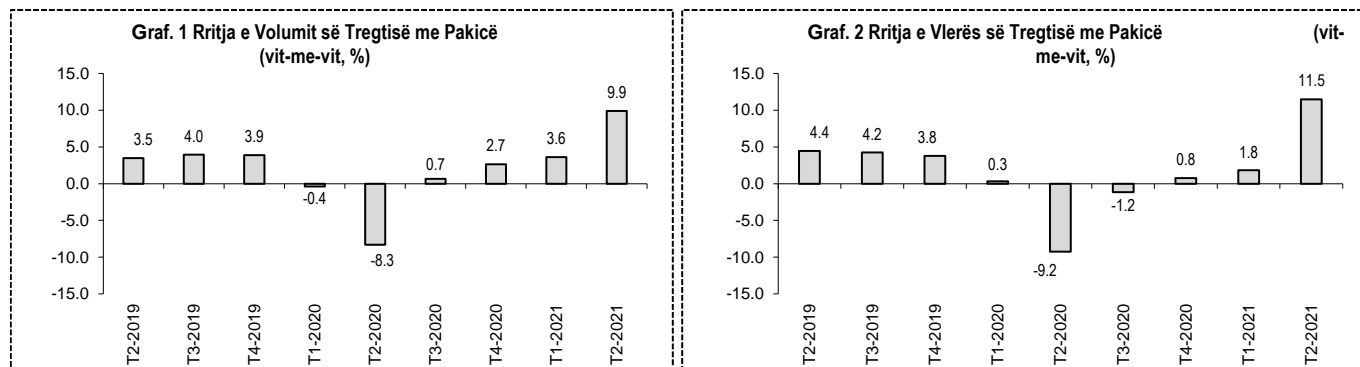

Burimi: Banka e Shqipërisë, Tetor 2021

Indeksi i Tregtisë me Pakicë përgjatë tremujorit të dytë të vitit 2021 në terma *Volumi*, pësoi rritje me +9.9. Gjithashtu, indeksi i tregtisë me pakicë gjatë kësaj periudhe në terma *Vlere*, u rrit me +11.5%.

- (a) Rritja e volumit të tregtisë me pakicë (vit-më-vit, në %);
- (b) Rritja e vlerës të tregtisë me pakicë (vit-më-vit, në %)

Figura 6

Burimi: Instat, MFE, Shtator 2021

Për periudhën Janar-Shtator 2021 eksportet e mallrave arritën vlerën 265.6 mld lekë, duke u rritur me 36.5%, krahasuar me një vit më parë. Kontribut më të lartë pozitiv në rritjen e eksporteve pati kategoria “Materiale ndërtimi dhe metale” me kontribut +14.3 pikë përqindje, “Minerale, lëndë djegëse, energji elektrike” me +11.6 pikë përqindje.

Ndërsa gjatë kësaj periudhe, *importet e mallrave* arritën vlerën 555.65 mld lekë, duke u rritur me 29.6%, krahasuar me një vit më parë. Kategoria kryesore që ndikoi në rritjen e importeve ishte “Makineri, pajisje dhe pjesë këmbimi” me +7.8 pikë përqindje.

Tabela 6: Tregtia e Jashtme: Eksportet dhe Importet për periudhën Janar- Shtator 2021 (krahasuar me të njëjtën periudhë të viti më parë).

	Eksporte		Importe	
	Rritja (në %)	Kontributi në rritje (në pikë %)	Rritja (në %)	Kontributi në rritje (në pikë %)
Ushqime, pije, duhan	15.2	2.2	14.8	2.8
Minerale, lëndë djegëse, en.elektrike	79.7	11.6	51.3	4.6
Produkte kimike dhe plastike	37.6	1.1	26.3	4.0
Lëkurë dhe artikujt prej tyre	5.1	0.0	15.6	0.3
Prodhime druri dhe letre	14.5	0.5	15.3	0.6
Tekstile dhe këpucë	9.0	3.5	22.6	2.8
Materiale ndërtimi dhe metale	98.0	14.3	35.3	4.7
Makineri, pajisje dhe pjesë këmbimi	31.5	2.6	36.7	7.8
Të tjera	25.1	0.8	51.1	2.0
Gjithsej	36.5	36.5	29.6	29.6

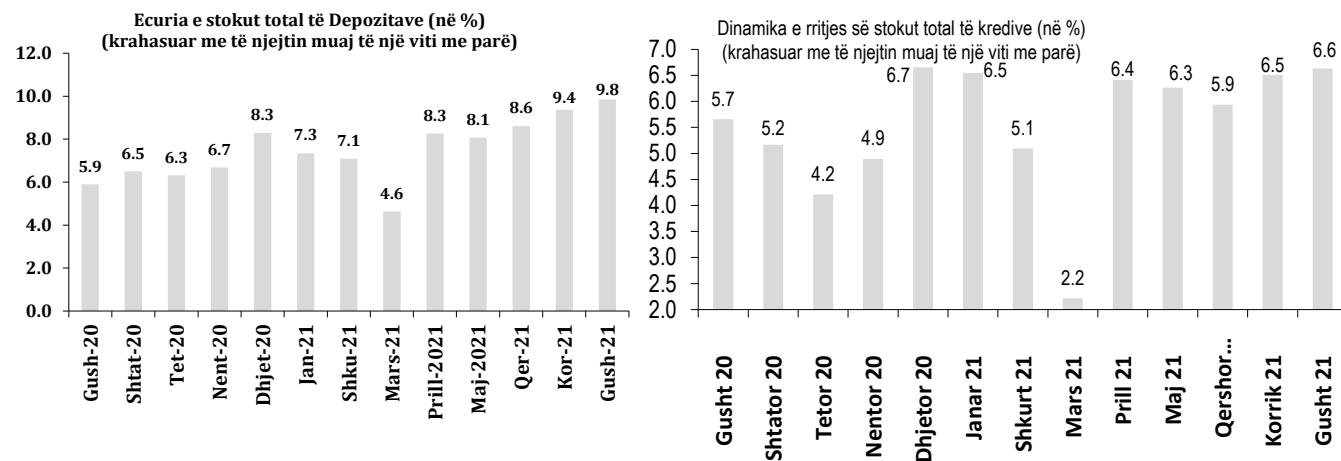
Burimi: Instat, Tetor 2021

Gjatë muajit Gusht të vitit 2021 *stoku total i depozitave bankare* ka shënuar rritje me 9.8% krahasuar me Gushtin e vitit 2020. Stoku total i depozitave në Lekë shënoi rritje me 7.1%, ndërsa ai në valutë është rritur me 12.2% në terma vjetorë. Gjithashtu, *stoku total i kredive bankare* pati një rritje me 6.6%, krahasuar me muajin gusht të vitit 2020. Stoku i kredive në lekë shënoi një rritje prej 8.2%, ndërsa ai në valutë rritje prej 4.9%, në terma vjetorë.

(a) Ecuria e rritjes së stokut total të depozitave, në %, në terma vjetorë.

(b) Ecuria e rritjes së stokut total të kredive, në %, në terma vjetorë.

Figura 7

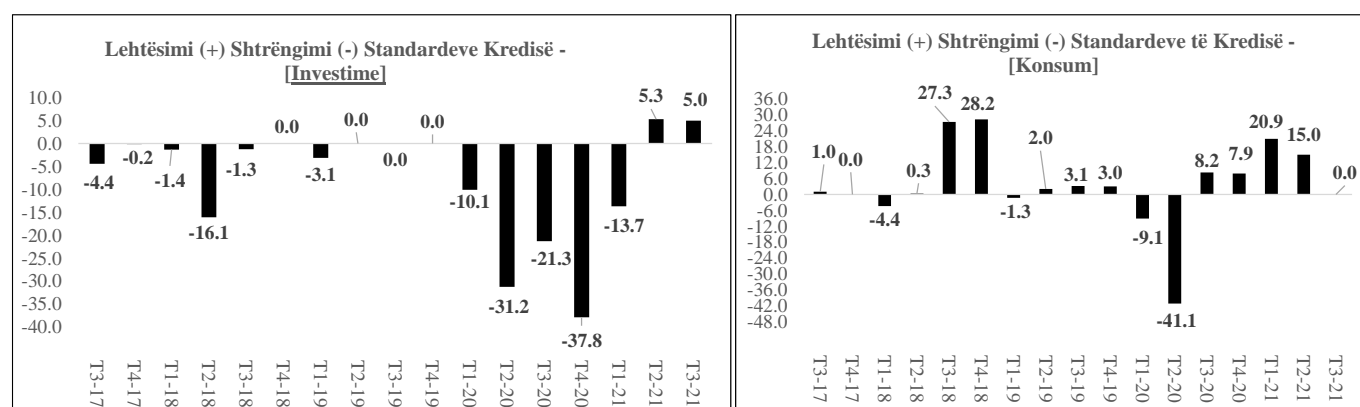

Burimi: Banka e Shqipërisë, Shtator 2021

Sipas opinionit të bankave tregtare, *standardet e kreditimit për bizneset* u lehtësuan në tremujorin e tretë të vitit 2021. Ato u perceptuan me lehtësim të standardeve për biznesin e vogël dhe të mesëm në nivelin +1.4%, për biznesin e madh në nivelin 9.2%, për kredinë dhënë me qëllim investimi në nivelin +5%, apo atë për likuiditete në nivelin +11.1%. Ndërkohë, *standartet për kredinë dhënë individëve* për blerje banese u lehtësuan në nivelin 7.6%, ndërsa për kredinë dhënë individëve për konsum gjatë tremujorit të tretë 2021 nuk pati ndryshim.

(a) Lehtësimi (+) Shtrëngimi (-) Standardeve Kredisë për Biznesin - [Investime]
 b) Lehtësimi (+) Shtrëngimi (-) Standardeve të Kredisë për Individët - [Konsum]

Figura 8

9.2 ZHVILLIMET FISKALE GJATË 8-MUJORIT 2021

Të ardhurat tatimore totale për 8 mujorin 2021, u realizuan në vlerën 303.1 miliardë lekë, 19% ose 48.3 miliardë lekë më shumë se 8 mujori i vitit 2020 dhe 5.2% ose 15 miliardë lekë më shumë se plani 8 mujor i vitit 2021.

Nga totali i të ardhurave, të ardhurat e arkëtuara nga “tatimet dhe doganat” (përfshirë kontributet e mbledhura nga DPT) për 8 mujorin 2021, u realizuan në vlerën 281.7 miliardë lekë, 18.5% ose 44 miliardë lekë më shumë se 8 mujori 2020 dhe 4.3% ose 11.6 miliardë lekë më shumë se plani 8 mujor i vitit 2021.

Tabela 16 Performanca Tatime+Dogana dhe Kontributet Janar-Gusht 2021

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	Fakt 8M 2021	Plan 8M 2021	Diferenca Fakt/Plan 2021	
			në vlerë	në %
1. TVSH Neto TOTAL	97,595	94,340	3,255	3.4%
a. Tvsh në import	79,376	72,476	6,901	9.5%
b. Tvsh brenda vendit Neto	18,219	21,864	-3,646	-16.7%

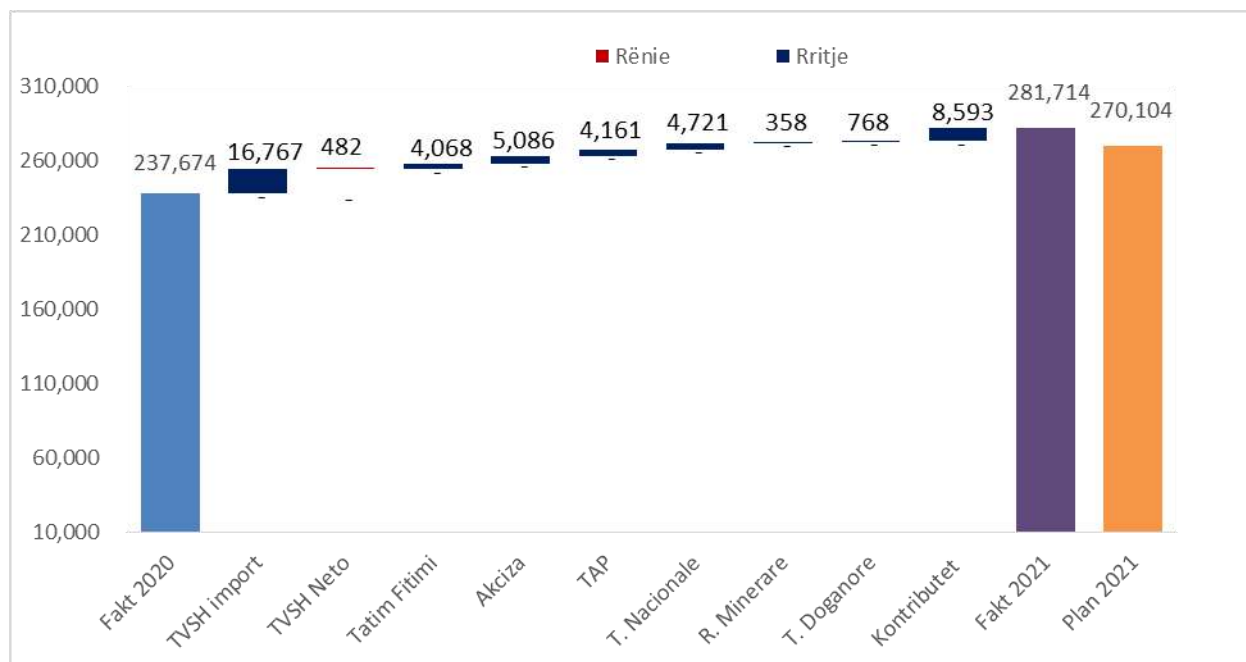
<i>c. Rimbursim TVSH</i>	17,864	12,300	5,564	45.2%
2. Tatimi mbi fitimin	21,660	22,276	-616	-2.8%
3. Akciza	33,398	31,527	1,871	5.9%
4. Tatimi mbi të ardhurat personale	27,205	26,581	624	2.3%
5. Taksat Nacionale Total	26,773	24,805	1,968	7.9%
<i>a. Taksat nacionale</i>	25,207	23,224	1,983	8.5%
<i>b. Renta Minerare në eksport</i>	1,566	1,580	-14	-0.9%
6. Taksë doganore	4,714	4,286	428	10.0%
TOTAL TATIME + DOGANA	211,345	203,815	7,530	3.7%
7. Kontributet e mbledhura (DPT)	70,370	66,289	4,081	6.2%
TOTAL DPD + DPT (Kontributet)	281,715	270,104	11,611	4.3%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Faktorët kryesorë që kanë ndikuar në performancën e 8 mujorit kundrejt planit janë:

- ✓ Zgjerimi i aktivitetit ekonomik, duke u mbështetur nga performanca e mirë e sektorit privat dhe nga kërkesa e brendshme
- ✓ Aktiviteti ekonomik i shtuar ka çuar në rritje të tregtisë që ka nxitur më tej rritjen ekonomike.
- ✓ Performanca e mirë e sektorit të ndërtimit ne vijim të masave të suksesshme të qeverisë në lidhje me investimet në kuadër të rindërtimit pas tërmetit, si dhe investimeve në infrastrukturë.

Grafiku 13 Performanca e të ardhurave tatimore dhe doganore (përfshirë kontributet) 2020/2021

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Drejtoria e Përgjithshme e Doganave për 8-mujorin e vitit 2021, ka arkëtuar 119.1 miliardë lekë, me një rritje krahasuar me vitin 2020, në masën 23 miliardë lekë ose 23.9% dhe me realizim kundrejt planit në masën 108.4%. Performanca pozitive krahasuar me planin lidhet me zgjerimin e aktivitetit ekonomik duke sjellë rritjen e volumit të importeve të taksuara për mallrat kryesore si karburant importi, cigare dhe metalet bazë çka ndikon pozitivisht në të ardhurat tatimore nga veprimtaria doganore.

Të ardhurat nga “TVSH”-ja në import janë realizuar në vlerën 79.4 miliardë lekë, me realizim në masën 109.5% kundrejt planit të periudhës. Ekzistojnë një sërë faktorësh që kanë ndikuar në realizimin e performancës së tatimit mbi vlerën e shtuar. Rritja e importeve të taksueshme ka ndikuar direkt në rritjen e arkëtimeve të TVSH-së në import. Produktet doganore si karburant importi, automjetet e përdorura dhe metalet bazë, të cilat zënë peshë të konsiderueshme rreth 34.1% në strukturën e të ardhurave të TVSH-së, kanë dhënë një efekt pozitiv me + 6.6 miliardë lekë, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të mëparshëm.

Të ardhurat nga “Akciza” janë realizuar në vlerën 33.4 miliardë lekë, me realizim kundrejt planit në masën 105.9%. Ndikim të rëndësishëm pozitiv në të ardhurat nga akciza kanë pasur produktet karburant importi, me një rritje 71.8 mijë ton, (+21.3%) më shumë se viti i kaluar, me efekt në të ardhurat e akcizës +3 miliard lekë, ose 20.9%, cigare me një rritje 205 ton, (+12.1%) më shumë se viti i kaluar, me efekt në të ardhurat e akcizës +1.8 miliard lekë, ose 18.4%. Ndër produktet e akcizueshme që kishin ndikim negativ janë birrë prodhim vendi me një rënie prej 936 ton (-3.3%) krahasuar me një vit më parë, me efekt negative në akcizë me -181 milionë lekë, gaz I lëngët me një rënie prej 16.3 mijë ton (-16.6%) krahasuar me një vit më parë, me efekt negative në akcizë me -39 milionë lekë.

Të ardhurat nga “Renta Minerare” në eksport janë realizuar në vlerën 1.6 miliardë lekë, me realizim në masën 99.1% kundrejt planit. Gjatë 8 mujorit të vitit 2021 krahasuar me vitin e kaluar, të ardhurat nga renta minerare për naftën bruto kanë pësuar rritje si rezultat i rritjes së sasisë së prodhimit të naftës bruto e cila për 8 mujorin 2021 është 3.6% më shumë se viti i kaluar me efekt +32.7 milionë lekë, por në të njëjtën kohë edhe rritja e çmimit të naftës bruto në tregjet ndërkombëtare, ka sjellë një efekt +312 milionë lekë. Ndërkohë, të ardhurat nga mineralet e eksportuara kanë pësuar rritje në masën 44.1 milionë lekë, për shkak të rritjes së sasisë së eksportuar me 9.3% krahasuar me 8 mujorin e vitit 2020 me efekt +24.6 milionë lekë njëkohësisht dhe rritjes së çmimit të mineraleve, me efekt +19.5 milionë lekë.

Të ardhurat nga “Taksa Doganore” janë realizuar në vlerën 4.7 miliardë lekë, me realizim në masën 110% me planin e periudhës. Vlera e importi të taksuar për 8 mujorin 2021, është rritur me 29.6% krahasuar me periudhën Janar-Gusht 2020. Peshën më të madhe në taksën doganore e zënë produktet si cigaret (11.2%), fruta perimet (9.1%), mish importi (9.3%), veshjet e këmbës (9.2%).

Të ardhurat e mbledhura nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (përfshirë kontributet) për 8 mujorin e vitit 2021 janë realizuar në vlerën 162.7 miliardë lekë, 21.1 miliardë lekë ose 14.9% më shumë se e njëjta periudhë e një viti më parë dhe realizim të planit të 8 mujorit në masën 101.5%.

Të ardhurat nga TVSH-ja brenda vendit janë realizuar në vlerën 18.2 miliardë lekë, ose 3.6 miliardë lekë më pak se plani. Deficiti i krijuar me planin lidhet kryesisht me rimbursimin e TVSH i cili është realizuar në vlerën 17.9 miliardë lekë, 45.2% ose 5.6 miliardë lekë më shumë se plani për 8 mujorin e vitit 2021. Sektorët me kontribut pozitiv krahasuar me 8 mujorin e vitit 2020 janë sektori i tregtisë, ndërtimit dhe sektori i prodhimit

Të ardhurat nga “Tatimi mbi Fitimin” janë realizuar në vlerën 21.7 miliardë lekë, me realizim 2.8% ose 616 milionë lekë më pak se plani. Nga analiza e tatimit mbi fitimin sipas sektorëve rezulton sektori i shërbimit me rritje 30% krahasuar me 8-mujorin e vitit 2020 dhe sektori i ndërtimit me rritje 37% krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të mëparshëm.

Nga tatimi mbi të ardhurat personale janë realizuar në vlerën 27.2 miliardë lekë, ose 624 milionë lekë më shumë se plani. Ndikim të rëndësishëm në të ardhurat nga tatimi mbi të ardhurat personale kanë patur të ardhurat nga tatimi mbi deklaratën individuale vjetore të të ardhurave me rritje 100% krahasuar me 8-mujorin e vitit 2020 dhe të ardhurat nga tatimi mbi dividendin dhe aksionet me rritje 53% krahasuar me 8-mujorin e vitit 2020.

Të ardhurat nga “Taksat Nacionale” janë realizuar në vlerën 25.2 miliardë lekë, me realizim në masën 108.5% e planit. Peshën më të madhe në të ardhurat e taksës nacionale e zë taksa e qarkullimit rrugor me 52.1% të totalit të taksës nacionale, e cila gjatë 8 mujorit 2021 ka pësuar rritje me 17% krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020.

Të ardhurat nga “Kontributet e D.P.T-së” janë realizuar në vlerën 70.4 miliardë lekë, me realizim në masën 106.2% e planit të periudhës.

9.3 TË ARDHURAT E PRITSHME PËR VITIN 2021

Të ardhurat tatimore në vitin 2021, pritet të realizohen në nivelin 103% të programit të rishikuar. Krahasuar me vitin 2020, të ardhurat tatimore do jenë +49 miliard lekë më shumë, ose 14.9 % më të larta. Niveli i të ardhurave të vitit 2021 është impaktuar pozitivisht nga rigjallërimi i ekonomisë në vitin 2021, sidomos atij privat, rritja e investimeve shtetërore në përgjithësi dhe në kuadrin e rindërtimit në vecanti, rritja e volumit të eksport-importeve, turizmit dhe prodhimit, e shoqëruar kjo me rritjen e kërkesës së brendshme

Të ardhurat nga Tatimet, Doganat dhe Kontributet pritet të rezultojnë +3.3 % ose 13.8 miliardë lekë më shumë se plani për vitin 2021.

Tabela 17

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	Plan 2021	I Pritshmi 2021	Diferenca I Pritshmi/Plan	Në %
1. TVSH Neto TOTAL	152,061	151,460	-601	-0.40%
<i>a. Tvsh në import</i>	110,751	123,190	12,439	11.23%
<i>b. Tvsh brenda vendit Neto</i>	41,310	28,270	-13,040	-31.57%
<i>c. Rimbursim TVSH</i>	17,000	24,300	7,300	42.94%
2. Tatimi mbi fitimin	33,631	33,631	0	0.00%
3. Akciza	49,400	51,830	2,430	4.92%
4. Tatimi mbi të ardhurat personale	41,200	42,679	1,479	3.59%
5. Taksat Nacionale Total	38,000	40,900	2,900	7.63%
<i>a. Taksat nacionale</i>	35,600	38,400	2,800	7.87%
<i>b. Renta Minerare në eksport</i>	2,400	2,500	100	4.19%

6. Taksë doganore	6,460	7,500	1,040	16.10%
TOTAL TATIME + DOGANA	320,752	328,000	7,248	2.26%
7. Kontributet e mbledhura (DPT)	97,455	104,000	6,545	6.72%
TOTAL DPD + DPT (Kontributet)	418,207	432,000	13,793	3.30%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Pritshmëria e të ardhurave nga Administrata Doganore

Të ardhurat e pritshme për vitin 2021, janë vlerësuar mbi bazën e performancës së të ardhurave në periudhën Janar-Gusht 2021, rezultateve pozitive dhe tejkalimeve në arkëtime në muajin shtator, si dhe të faktorëve që do të ndikojnë në muajt në vijim.

Tabela 18

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	Plani Vjetor	I Pritshmi 2021	Diferenca I Pritshem/Plan 2021	Në %
1. Tvsh në import	110,751	123,190	12,439	11.23%
2. Akciza	49,400	51,830	2,430	4.92%
3. Renta Minerare ne eksport	2,400	2,500	100	4.19%
4. Taksë doganore	6,460	7,500	1,040	16.10%
TOTAL DOGANA	169,010	185,020	16,010	9.47%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Performanca e të ardhurave nga TVSH në import është ndikuar në një masë të rëndësishme nga disa faktorë:

- Rritja e volumit të importeve gjithsej me 30 %, rritja e importeve të taksueshme me 30.1%. Në 8 mujorin Janar-Gusht, importet e taksueshme janë rritur me 29.6 % krahasuar me 8 mujorin e vitit të kaluar.
- Rritja në sasi e importit të karburantit dhe cigareve, të cilat janë produkte me peshë të konsiderueshme në të ardhurat për TVSH-në.

Në të ardhurat nga akciza pritet të arkëtohen mbi 51.8 miliard lekë, ose +4.9 % më shumë se programi. Ecuria e 8 mujorit dhe perspektiva deri në fund të vitit ndikohet nga disa faktorë:

- Cigare për konsum, objekt akcize është rritur 12.1 % ose 205 ton krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar. Pritshmëria është që të realizohet objektivi vjetor i programuar.
- Karburanti për konsum, objekt akcize është rritur 21.3 % ose 72 mije ton krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar. Edhe në karburante pritshmëria është që të realizohet objektivi vjetor i programuar.

Të ardhurat nga Renta Minerare në eksport për vitin 2021 pritet të jenë 2.5 miliardë lekë, ose 100 milion lekë më shumë, në nivel realizimi 104.2% kundrejt planit. Të ardhurat nga renta minerare për naftën bruto janë rritur si rezultat i rritjes së sasisë së eksportuar, si dhe si rezultat i rritjes së çmimit të naftës bruto në tregjet ndërkombëtare krahasuar me vitin 2020, duke sjellë rritje të rentës për njësi nga 2.34 lekë/ton në 3.12 lekë/ton. Ndërkohë edhe të ardhurat nga mineralet e eksportuara kanë pësuar rritje

për shkak të rritjes së çmimit të mineraleve në tregjet ndërkombëtare, e cila është shoqëruar edhe nga rritja e sasisë së eksportuar me 118 mijë ton, krahasuar me vitin 2020.

Të ardhurat nga Taksa Doganore parashikohet të realizohen për 12-mujorin 2021 në masën 1 miliardë lekë ose në masën 116.1% ndaj planit si dhe një rritje e pritshme 1.2 miliardë ose 20.2% krahasuar me faktin e vitit 2020.

Pritshmëria e të ardhurave nga Administrata Tatimore

Të ardhurat e pritshme për vitin 2021 janë vlerësuar mbi bazën e performancës gjatë periudhës Janar-Gusht 2021, si dhe të faktorëve që do të ndikojnë në muajt në vijim.

Tabela 19

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	Plani Vjetor	I Pritshmi 2021	Diferenca I Pritshem/Plan 2021	Në %
1. Tvsh brenda vendit Neto	41,310	28,270	-13,040	-31.57%
Rimbursim TVSH	17,000	24,300	7,300	42.94%
2. Tatimi mbi fitimin	33,631	33,631	0	0.00%
3. Tatimi mbi të ardhurat personale	41,200	42,679	1,479	3.59%
4. Taksat nacionale	35,600	38,400	2,800	7.87%
TOTAL TATIME	151,742	142,980	-8,762	-5.77%
5. Kontributet e mbledhura (DPT)	97,455	104,000	6,545	6.72%
TOTAL DPT + Kontributet	249,197	246,980	-2,217	-0.89%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Të ardhurat nga Tatimi mbi Vlerën e shtuar brenda vendit pritet të realizohen në masën 28.3 miliardë lekë, pra realizim në masën 68.4% kundrejt planit, ose -13 miliardë lek më pak. Krahasuar me planin, rimbursimi i TVSH-se rritet 43 % ose +7.3 miliard lekë, faktor ky që ka ndikuar drejtpërdrejt në uljen e të ardhurave nga TVSH-ja e brendshme.

Të ardhurat nga Tatimi mbi Fitimin pritet të realizohen në masën 33.6 miliardë lekë, me realizim 100% të planit vjetor të përcaktuar.

Tatimi mbi të Ardhurat Personale pritet të realizohen në masën 42.7 miliardë lekë, duke shënuar rritjee me rreth 1.5 miliardë lekë ose 3.6% më shumë se parashikimi. Ndikim të rëndësishëm në të ardhurat nga tatimi mbi të ardhurat personale kanë patur të ardhurat nga tatimi mbi deklaratën individuale vjetore të të ardhurave me rritje 100% krahasuar me 8-mujorin e vitit 2020 dhe të ardhurat nga tatimi mbi dividendin dhe aksionet me rritje 53% krahasuar me 8-mujorin e vitit 2020;

Të ardhurat nga Taksa Nacionale pritet të realizohen në masën 38.4 miliardë, duke shënuar një rritje prej 2.8 miliardë lekë ose 7.8% më pak se plani. Ndikim të rëndësishëm në të ardhurat nga taksa nacionale ka patur taksa e qarkullimit rrugor e cila zë 52.1% të totalit të taksës nacionale, e cila gjatë 8 mujorit 2021 ka pësuar rritje me 17% krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020.

Të ardhurat nga Kontributet e Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore priten të realizohen në masën 104 miliardë lekë, duke shënuar një realizim 106.7% te planit të parashikuar. Rezultatet me rritje të qëndrueshme në arkëtimin e kontributeve janë pasojë e përmirësimeve në luftën kundër informalitetit dhe punës së zezë, çka ka rritur numurin e të punësuarve.

Krahasimi me vitin 2020 për të Ardhurat Doganore, Tatimore dhe Kontributet e Sigurimeve Shoqërore dhe Shëndetësore

Viti 2021 pritet të mbyllet me një performancë pozitive në të ardhura, duke shënuar një rritje me 49 miliardë lekë, ose 14.9% kundrejt vitit 2020. Rritja e të ardhurave tatimore reflekton fillimin e rimëkëmbjes ekonomike post covid.

- Të ardhura nga TVSH-ja në import pritet të jenë +22.7 miliardë lekë ose +18.4% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhura nga TVSH-ja brenda vendit Neto pritet të jenë -1.6 miliardë lekë ose -5.7% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhurat nga Tatimi mbi Fitimin, pritet të jenë +5.3 miliardë lekë, ose +15.6% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhurat nga Tatimi mbi të Ardhurat Personale, pritet të jenë +9 miliardë lekë, ose +21.1% krahasuar me vitin 2020.
- Të ardhurat nga Akciza pritet të jenë +7.3 miliardë lekë ose +14.1% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhurat nga Taksat Nacionale dhe të tjera pritet të jenë +5.1 miliardë lekë ose +12.4% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhurat nga Taksa Doganore pritet të jenë +1.3 miliardë lekë ose +16.8% kundrejt vitit 2020.
- Të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore pritet të jenë 9.9 miliardë lekë ose +9.5% kundrejt vitit 2020.

Tabela 20

(në milionë lekë)

Lloji i taksave	I Pritshmi 2021	Fakt 2020	Diferenca i pritshem 2021/Fakt 2020	Në %
1. TVSH Neto TOTAL	151,460	130,354	21,106	13.9%
a. Tvsh në import	123,190	100,475	22,715	18.4%
b. Tvsh brenda vendit Neto	28,270	29,879	-1,609	-5.7%
c. Rimbursim TVSH	24,300	16,508	7,792	32.1%
2. Tatimi mbi fitimin	33,631	28,381	5,250	15.6%
3. Akciza	51,830	44,521	7,309	14.1%
4. Tatimi mbi të ardhurat personale	42,679	33,658	9,021	21.1%
5. Taksat Nacionale Total	40,900	35,829	5,071	12.4%
a. Taksat nacionale	38,400	34,034	4,366	11.4%
b. Renta Minerare ne eksport	2,500	1,795	705	28.2%
6. Taksë doganore	7,500	6,241	1,259	16.8%
TOTAL TATIME + DOGANA	328,000	278,985	49,015	14.9%
7. Kontributet e mbledhura (DPT)	104,000	94,121	9,879	9.5%
TOTAL DPD + DPT (Kontributet)	432,000	373,106	58,894	13.6%

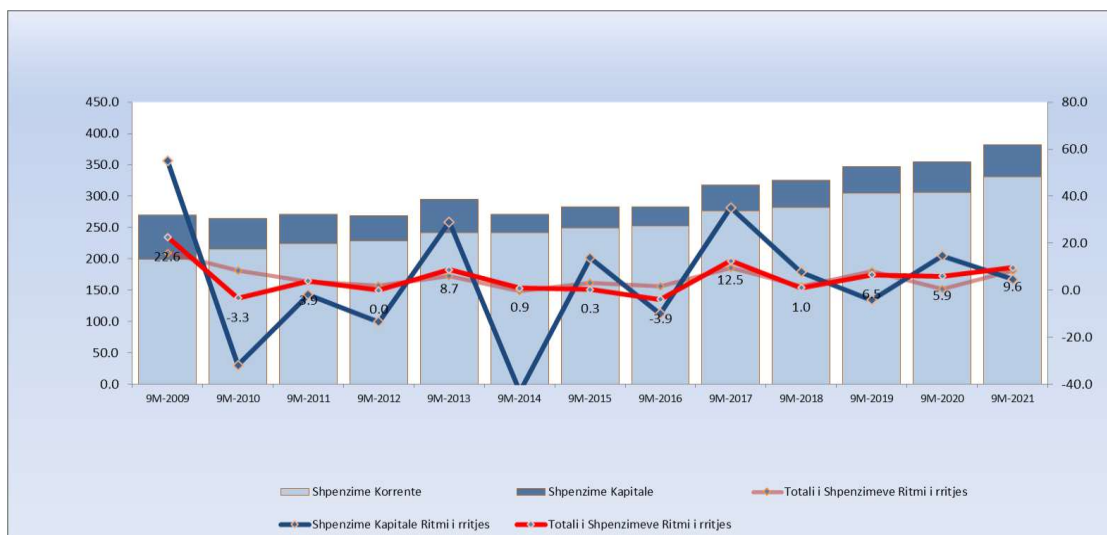
9.4 ANALIZA E SHPENZIMEVE BUXHETORE PËR PERIUDHËN JANAR-SHTATOR 2021

9.4.1 BUXHETI QENDROR

Shpenzimet e përgjithshme publike, për periudhën nëntë mujore të vitit 2021, arritën në rreth 403 miliard LEK me një realizim në masën 93.8 përqind të planit të periudhës, ndërsa krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020 ky zë ka rezultuar 9.6 përqind më i lartë ose rreth 35.4 miliard LEK më shumë.

Në terma vjetorë, shpenzimet e përgjithshme për 9 mujorin e vitit 2021 u realizuan në masën 68 përqind të planit vjetor fillestar dhe 66.1 përqind të planit vjetor të ndryshuar me Aktin Normativ nr.26, datë 22.06.2021 (AN nr.26).

Grafiku 14: Shpenzimet e përgjithshme korrente dhe kapitale (miliardë LEK) dhe ritmi i rritjes për periudhën 9 mujore (në %)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

a. Shpenzimet sipas natyrës ekonomike

Shpenzimet korente dhe ato kapitale, për periudhën 9 mujore kanë shënuar një realizim respektivisht:

- ✓ *Shpenzimet korente 97.7 përqind të planit të periudhës, 70.8 përqind të planit vjetor fillestar dhe 70.6 përqind të planit vjetor sipas AN nr.26.*
- ✓ *Shpenzimet kapitale 59.6 përqind të planit të periudhës, 55.1 përqind të planit vjetor fillestar dhe 49.2 përqind të planit vjetor sipas AN nr.26.*

Grafiku 15: Shpenzimet korente dhe kapitale fakt dhe plan 9 mujor (në milionë LEK)

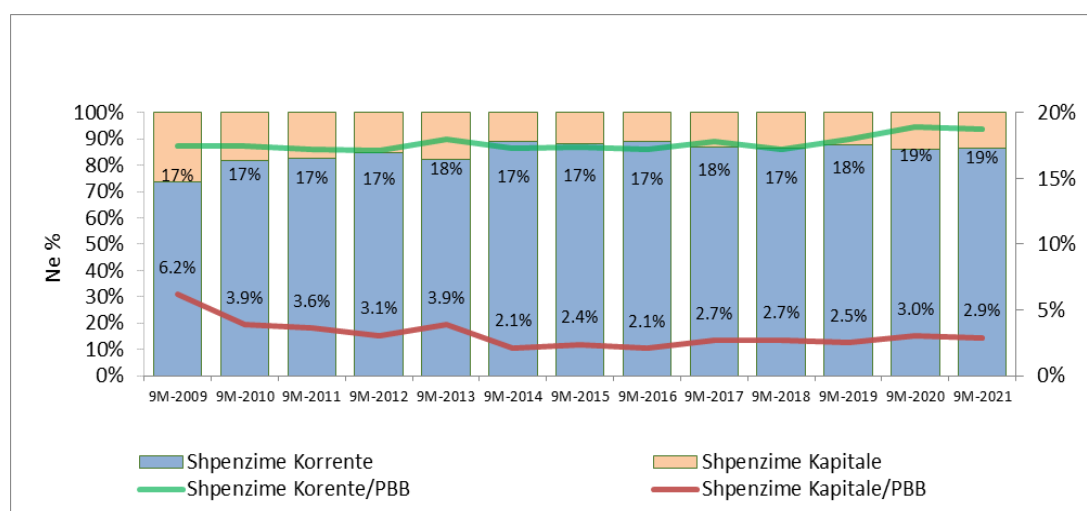

Shpenzimet korente për periudhën 9 mujore të vitit 2021 rezultuan në rreth 331.1 miliard LEK, ndërsa krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë ky zë ka rezultuar 8.2 përqind më i lartë ose rreth 25.2 miliard LEK më shumë. Shpenzimet korente për muajin e nëntë të vitit 2021 zënë 82.2 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që, krahasuar me PBB zënë 19 përqind. Për shpenzimet korente, për periudhën 9 mujore ndër vite, raporti kundrejt PBB ka një nivel mesatar prej 17 përqind.

Shpenzimet kapitale për periudhën 9 mujore të vitit 2021 paraqesin një realizim në masën rreth 51.3 miliard LEK. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, ky zë është 4.7 përqind më i lartë ose rreth 2.3 miliard LEK më shumë. Shpenzimet kapitale për muajin e nëntë të vitit 2021 zënë 12.7 përqind të totalit të shpenzimeve ndërkohë që, krahasuar me PBB zënë 2.9 përqind. Për shpenzimet kapitale, për periudhën 9 mujore ndër vite, raporti kundrejt PBB ka një nivel mesatar prej 3.1 përqind.

Shpenzimet për fondet e rindërtimit, për periudhën 9 mujore zënë rreth 4.96 përqind të shpenzimeve totale.

Grafiku 16 Struktura e shpenzimeve të përgjithshme dhe raporti me PBB-në për periudhën 9 mujore

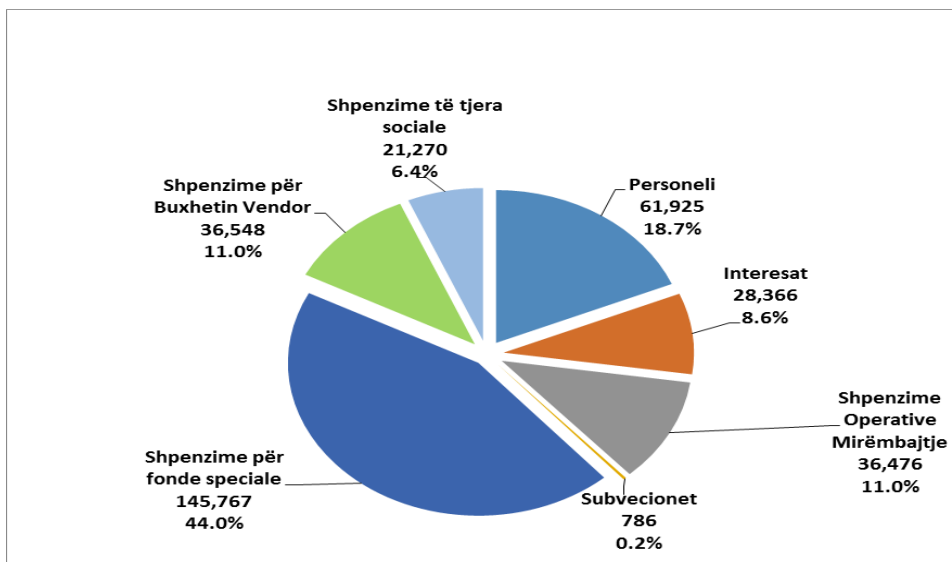

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet korente në raport me planin 9 mujor të këtij viti, paraqesin një realizim prej 97.7 përqind, duke rezultuar në rreth 331.1 miliard LEK. Zërat kryesorë që ndikuan në nivelin e realizimit të shpenzimeve korente kundrejt planit 9 mujor janë përkatësisht:

- ✓ *Shpenzimet për fonde speciale me 101.8 përqind të planit të periudhës, 74.7 përqind të planit vjetor fillestar dhe 75.2 përqind të planit vjetor të ndryshuar me AN nr.26.*
- ✓ *Shpenzimet e tjera sociale me 98.7 përqind të planit të periudhës, 74.1 përqind të planit vjetor fillestar dhe të ndryshuar.*
- ✓ *Shpenzimet operative mirëmbajtje me 97.9 përqind të planit të periudhës, 73.1 përqind të planit vjetor fillestar dhe 70.2 përqind të planit vjetor të ndryshuar me AN nr.26.*

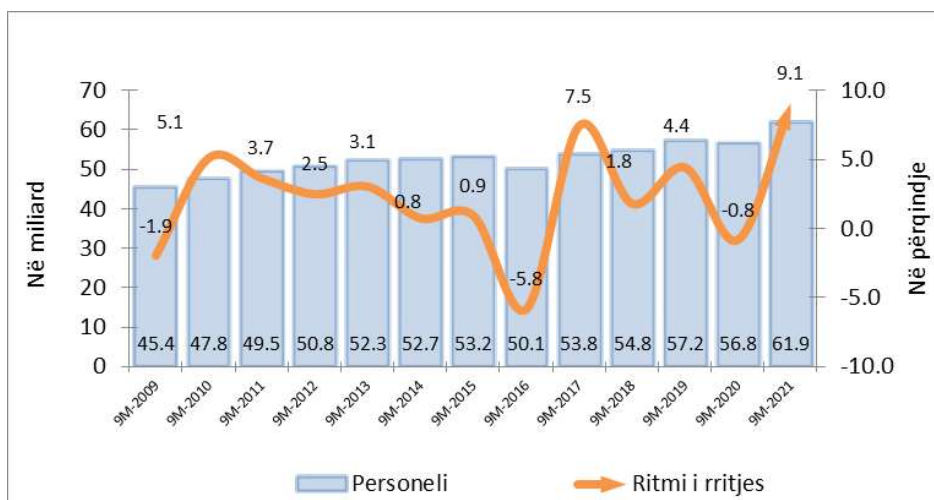
Grafiku 17: Struktura e shpenzimeve korente (milionë LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet e Personelit për periudhën 9 mujore të vitit 2021, përfaqësuan 18.7 përqind të totalit të shpenzimeve korente. Niveli i shpenzimeve faktike të personelit prej rreth 61.9 miliard LEK, realizon nivelin e parashikuar për këtë zë në planin e periudhës 9 mujore në masën 94.1 përqind. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, ky zë është 9.1 përqind më i lartë ose rreth 5.1 miliard LEK më shumë.

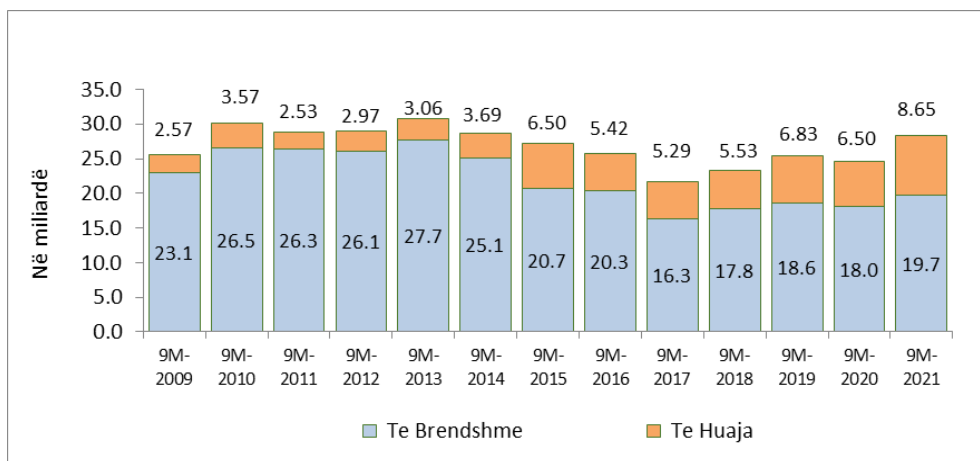
Grafiku 18: Shpenzimet e Personelit dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet për Interesa për periudhën 9 mujore të vitit 2021 kanë përfaqësuar 8.6 përqind të shpenzimeve korente. Niveli faktik i tyre prej rreth 28.4 miliard LEK ka rezultuar në masën 96.7 përqind të planit të periudhës. Në raport me planin vjetor fillestar dhe të ndryshuar, në nivel 9 mujori këto shpenzime janë realizuar në masën 64.8 përqind të tij, ndërsa krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, ky zë ka rezultuar 15.6 përqind më i lartë ose rreth 3.8 miliard LEK më shumë.

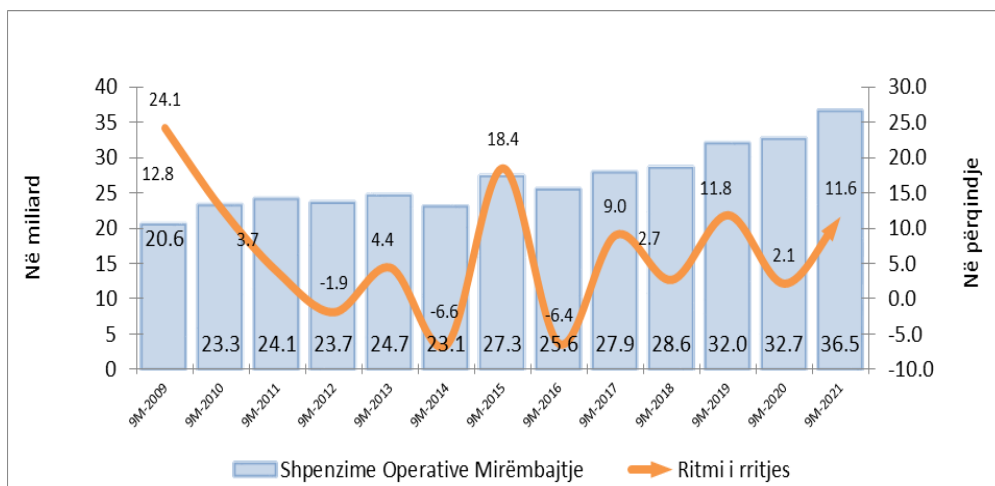
Grafiku 19: Shpenzimet për Interesa (në miliard LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet Operative & Mirëmbajtje, gjatë periudhës 9 mujore të vitit 2021, kanë shënuar një realizim në masën rreth 36.5 miliard LEK ose 97.9 përqind të planit të periudhës. Niveli faktik i tyre ka rezultuar në masën 73.1 përqind të planit vjetor fillestar dhe 70.2 përqind të planit vjetor ndryshuar me AN nr.26. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, ky zë ka rezultuar 11.6 përqind më i lartë ose rreth 3.8 miliard LEK më shumë.

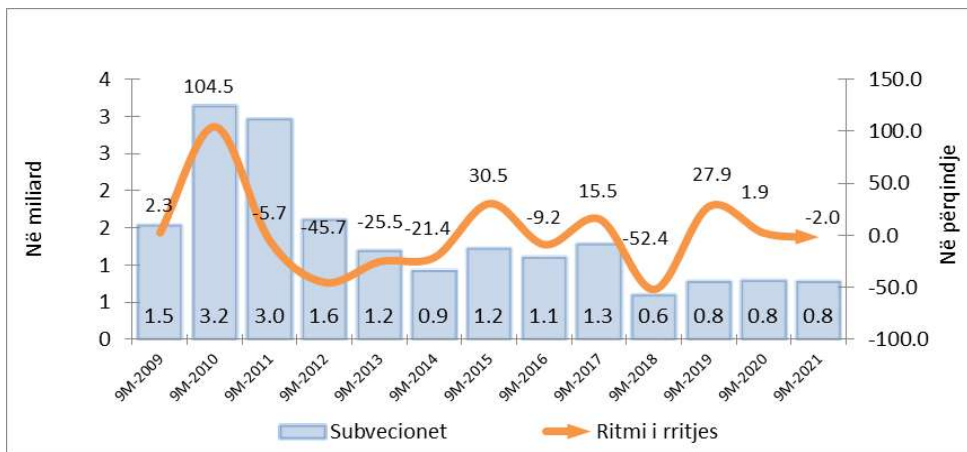
Grafiku 20: *Shpenzimet Operative e Mirëmbajtje dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard LEK)*

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet për Subvencione, gjatë periudhës 9 mujore të vitit 2021, arritën nivelin 786 milion LEK, me një realizim në masën 87.8 përqind ose 109 milion LEK më pak se plani i periudhës. Në raport me planin vjetor fillestar dhe të ndryshuar, ky zë është realizuar në masën 50.7 përqind, ndërkohë që kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020 shpenzimet për subvencione rezultojnë 2 përqind më të ulëta ose 16 milion LEK më pak.

Grafiku 21: *Shpenzimet për Subvencione dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard LEK)*

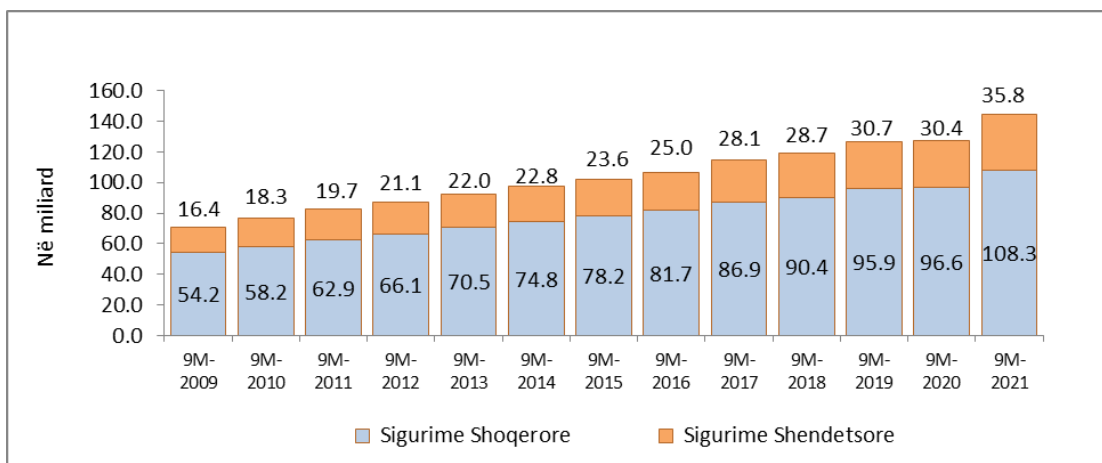
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet për Fondet Speciale gjatë periudhës 9 mujore të vitit 2021 rezultuan në nivelin rreth 145.8 miliard LEK, me një realizim prej 101.8 përqind kundrejt planit të periudhës, 74.7 përqind të planit vjetor fillestar dhe 75.2 përqind të planit vjetor të ndryshuar. Përkatësisht:

- shpenzimet për Sigurime Shoqërore u realizuan në masën rreth 108.3 miliard LEK,
- shpenzimet për sigurime shëndetësore në rreth 35.8 miliard LEK dhe
- shpenzimet për kompensimin e pronarëve në rreth 1.67 miliard LEK.

Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020, shpenzimet për sigurime shoqërore janë rreth 11.7 miliard LEK më të larta, shpenzimet për sigurime shëndetësore janë rreth 5.4 miliard LEK më të larta dhe shpenzimet për kompensimin e pronarëve 310 milion LEK më të larta.

Grafiku 22: Shpenzimet për Sigurime Shoqërore dhe Shëndetësore (në miliard LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet për Papunësinë për 9 mujorin e vitit 2021 janë realizuar në masën 776 milion LEK ose 113 përqind e planit të periudhës dhe 97 përqind e planit vjetor fillestar dhe të ndryshuar. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një rritje në masën 26.5 përqind ose 163 milion LEK më shumë.

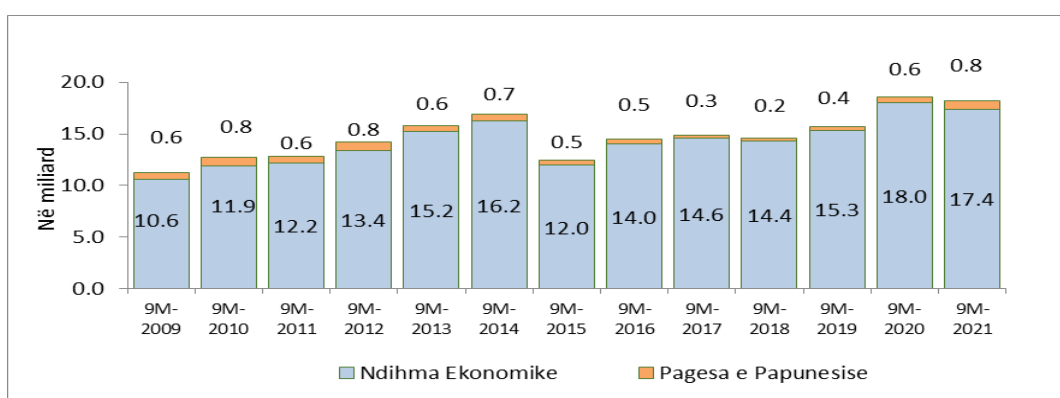
Shpenzimet për Ndhmën Ekonomike dhe Pagesën e Paaftësisë (PAK) për periudhën 9 mujore të vitit 2021 u realizuan në masën rreth 17.4 miliard LEK duke rezultuar 95.2 përqind e planit të periudhës ose

873 milion LEK më pak. Në raport me planin vjetor fillestar dhe të ndryshuar, ato janë realizuar në masën 70.5 përqind të tij. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 3.3 përqind ose 596 milion LEK më pak në terma nominalë.

Shpenzimet për kompensimin e ish-të përndjekurve politik për periudhën 9 mujore të vitit 2021 u realizuan në masën 575 milion LEK ose 85.4 përqind të planit të periudhës dhe 57.5 përqind të planit vjetor fillestar dhe të ndryshuar. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020, shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një ulje në masën 30.1 përqind ose 248 milion LEK më pak.

Shpenzimet për bonusin e lindjeve për periudhën 9 mujore të vitit 2021 u realizuan në masën 2.5 miliard LEK duke rezultuar 131.6 përqind e planit të periudhës ose 113.6 përqind e planit vjetor fillestar dhe të ndryshuar. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020 shpenzimet për këtë zë rezultojnë me një rritje prej 20.8 përqind ose 430 milion LEK më shumë.

Grafiku 23: Shpenzimet për Ndhimën Ekonomike, PAK dhe Papunësinë (në miliard LEK)

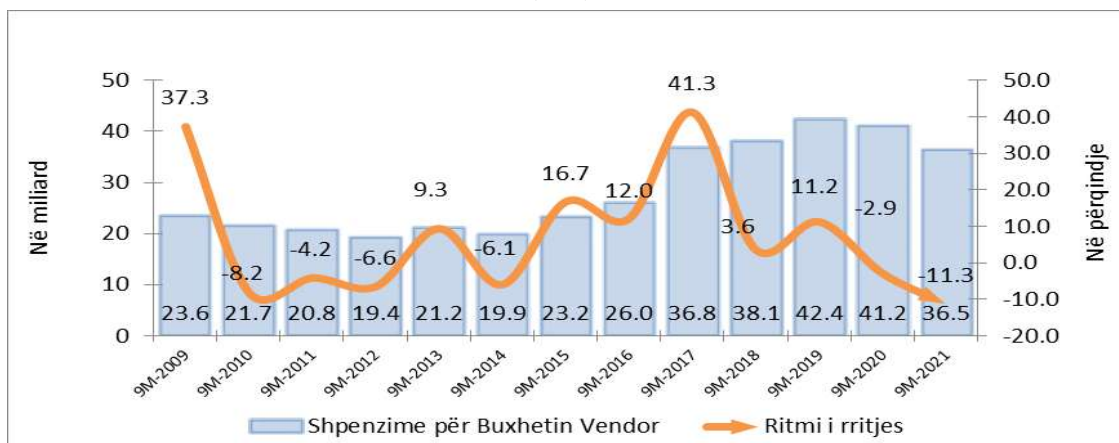

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet për Pushtetin Vendor, gjatë periudhës 9 mujore të vitit 2021 kanë arritur në masën rreth 36.5 miliard LEK duke përbërë 11 përqind të shpenzimeve korente. Këto shpenzime janë realizuar në masën 89.7 përqind e planit të periudhës ose 64.3 përqind e planit vjetor fillestar dhe 63.2 përqind e planit vjetor të ndryshuar. Kundrejt të njëjtës periudhë të vitit 2020 ky nivel rezulton 11.3 përqind më i ulët ose rreth 4.7 miliard LEK më pak.

Grafiku 24: Shpenzimet e Pushtetit Vendor dhe ritmi i rritjes së tyre (në miliard LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

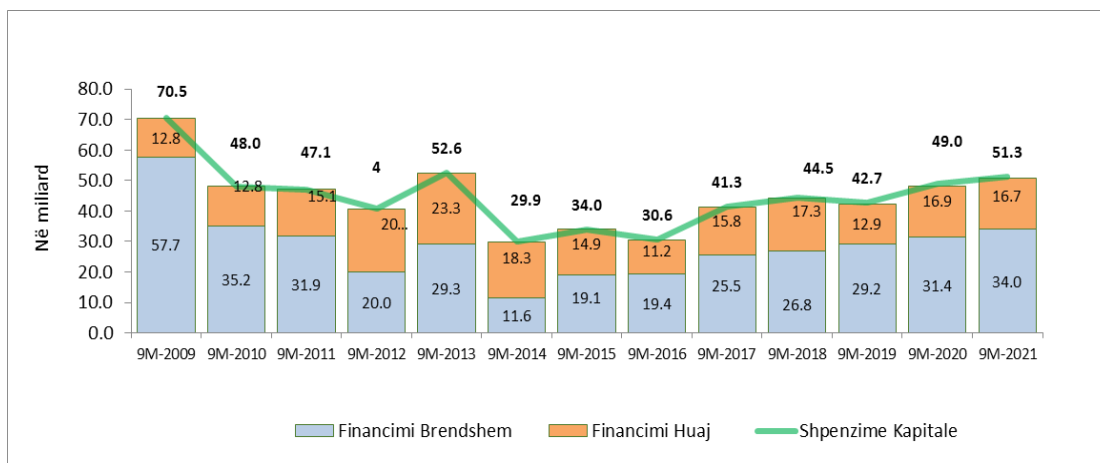

Shpenzimet kapitale, për periudhën 9 mujore të vitit 2021 kanë një realizim në masën rreth 51.3 miliard LEK ose 59.6 përqind në raport me fondet e planifikuara për këtë periudhë. Financimi i brendshëm ka

shënuar një realizim prej rreth 34 miliard LEK ose 76.5 përqind të planit të periudhës. Investimet nga të Ardhurat e Arsimit të Lartë janë realizuar në masën 548 milion LEK ose 90.6 përqind të planit të periudhës. Financimi i huaj ka shënuar një realizim prej rreth 16.7 miliard LEK ose 80.6 përqind të planit të periudhës.

Krahasuar me planin vjetor 2021, për 9 mujorin është konstatuar një realizim i përgjithshëm i investimeve publike në masën 55.1 përqind të planit vjetor fillestar dhe 49.2 përqind të planit vjetor të ndryshuar me AN nr.26. Financimi i brendshëm është realizuar në masën 59 përqind të planit vjetor fillestar dhe 49.4 përqind të planit vjetor të ndryshuar. Financimi i huaj është realizuar në masën 48.6 përqind të planit vjetor fillestar dhe të ndryshuar.

Grafiku 25: Shpenzimet Kapitale dhe burimi i financimit të tyre (në miliard LEK)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

FONDI I RINDËRTIMIT prej 28 000 milionë LEK, është përdorur sipas përcaktimeve të Ligjit nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar”, për të përballuar kostot e financimit të (i) projekteve të miratuara dhe të pafinancuara në vitin 2020, si dhe (ii) të projekteve të reja në vitin 2021.

Projektet për t’u financuar nga viti 2020 janë rreth 9.9 miliard LEK, nga të cilat:

- ✓ Rreth 6 523.5 milion LEK janë për projekte të Qeverisjes Vendore; dhe
- ✓ Rreth 3 358.3 milion LEK janë për projekte të Qeverisjes Qendrore.

Ndërkohë, rreth 18.1 miliard LEK janë akorduar për financimin e projekteve të reja të vitit 2021, në zbatim të Vendimeve përkatëse të Këshillit të Ministrave.

Fondi i Rindërtimit për 9 mujorin e vitit 2021 është realizuar në masën 19.99 miliard LEK, nga rreth 20.3 miliard LEK të planifikuara për këtë periudhë. Nga ky realizim, rreth 11.58 miliard LEK janë shpenzime të Qeverisjes Vendore dhe 8.41 miliard LEK të Qeverisjes Qendrore.

FONDI REZERVË prej 9 miliardë LEK, i miratuar me Ligjin nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar”, është i parashikuar të përdoret për:

- ✓ Raste të paparashikuara të njëjësive të qeverisjes së përgjithshme, në masën 8 000 milionë LEK;
- ✓ Përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin të vitit 2021, në masën 1 000 milionë LEK;

Deri në fund të periudhës 9 mujore 2021, përdorimi i tij rezulton si mëposhtë:

- Fondi Rezervë për raste të paparashikuara të njëjësive të qeverisjes së përgjithshme është përdorur nëpërmjet 22 VKM-ve, për një vlerë totale prej 6 350.7 milionë LEK nga 8 miliard LEK të planifikuara ose rreth 79% përqind të planit.

Nga këto:

- ✓ 3 472.7 milion LEK janë përdorur sipas VKM-ve përkatëse për kryerjen e pagesave për blerjen e dozave të vaksinave.
- ✓ 596.3 milion LEK janë përdorur për shpenzime korrente për përballimin e shpenzimeve për marrjen e masave të tjera anti-Covid19.
- ✓ 1 578.8 milion LEK janë përdorur për shpenzime të tjera korrente (shpenzime operative dhe transferta të brendshme),
- ✓ rreth 702.7 milionë LEK janë akorduar për investime.

Në fund të 9 muorit 2021, gjendja e papërdorur e fondit rezervë të buxhetit të shtetit, rezulton rreth 1 649.3 milion LEK.

- Fondi Rezervë prej 1 miliardë LEK i planifikuar për përballimin e kostos së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të vitit 2021, është akorduar dhe përdorur sipas VKM-së përkatëse të miratuar për këtë qëllim.

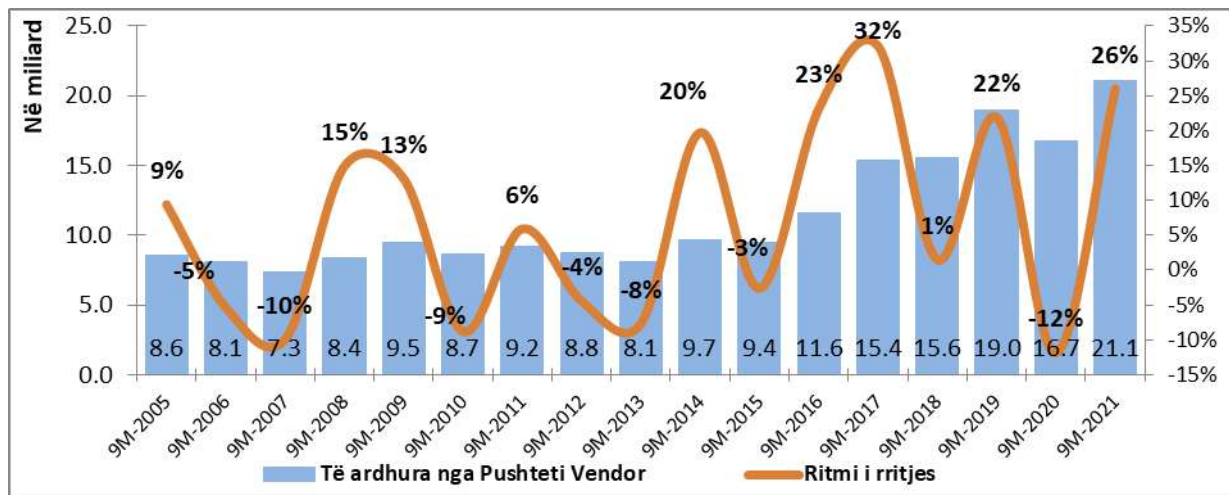
9.4.2 BUXHETI VENDOR

Ministria e Financave dhe Ekonomisë ndjek në mënyrë të vazhdueshme treguesit financiarë të të ardhurave dhe shpenzimeve të buxhetit vendor me qëllim monitorimin dhe asistencën e njëjësive të vetëqeverisjes vendore për përmirësimin e këtij procesi. Në këtë këndvështrim, referuar treguesve financiarë të 9 muorit të vitit 2021, mund të themi se 2021 shënon një vit rikuperimi dhe rimëkëmbjeje pas vitit 2020 si një vit përjashtimor për menaxhimin financiar në nivel vendor, gjatë të cilit Drejtoria e Financave Vendore ka marrë të gjitha masat për të ndihmuar të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore në funksion të adresimit të problematikave. Referuar të dhënave faktike të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë është realizuar analiza e të ardhurave dhe shpenzimeve të 9 muorit 2021 në nivel kombëtar të buxhetit vendor.

Të ardhurat e Pushtetit Vendor

Për 9 muorin e vitit 2021, njësitë e vetëqeverisjes vendore në shkallë kombëtare kanë mbledhur të ardhura në masën rreth 21.1 miliard lekë, shifër kjo që është rreth 4.3 miliard lekë më shumë se vlera e të ardhurave të mbledhura gjatë të njëjtës periudhë të vitit 2020. Parë në këtë këndvështrim rritja e efektshmërisë së mbledhjes së taksave nga pushteti vendor për vitin 2021 ka ardhur si pasojë e rimëkëmbjes ekonomike pas një situatë të vështirë ekonomike të shkaktuar nga pandemia globale COVID-19 gjatë vitit 2020. Në këtë drejtim të ardhurat vendore janë rritur me rreth 26% në 9 muorin e vitit 2021 krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë.

Grafiku 26: Të ardhurat e përgjithshme të pushtetit vendor dhe ritmi i ndryshimit të tyre

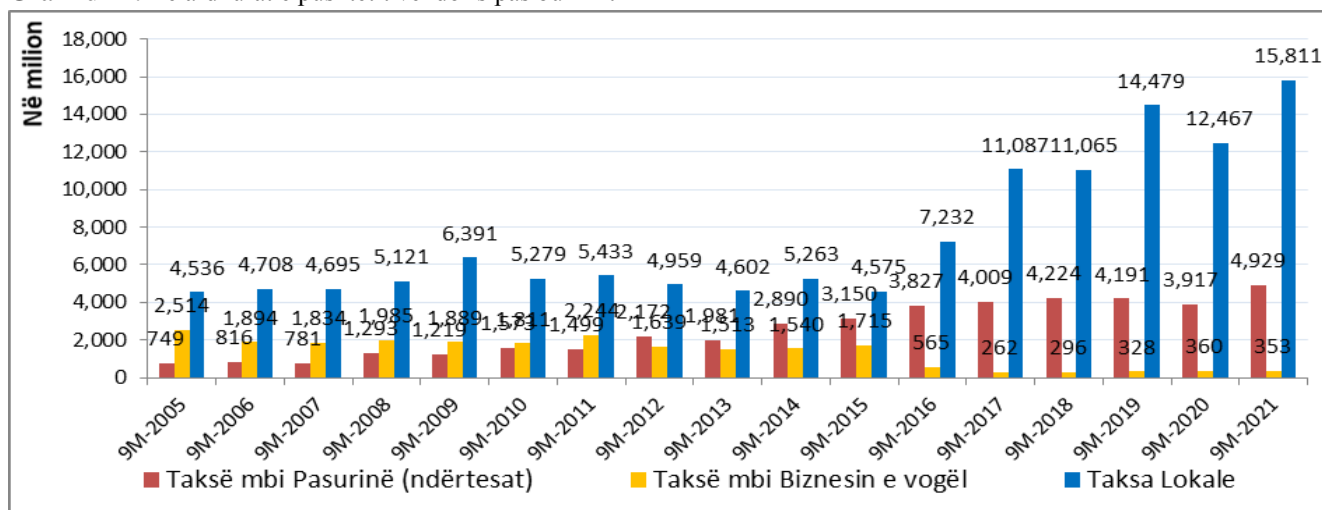

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Rikthimi i ekonomisë në prodhim dhe aktivitet normal ka nisur që prej mesit të vitit 2020 e në vazhdim dhe pritshmëria e rritjes së nivelit të arkëtimit të të ardhurave për njësitë e vetëqeverisjes vendore duket edhe në rezultatin e deritanishëm.

Në mënyrë krahasimore në grafikun e mëposhtëm paraqiten nivelet e të ardhurave sipas taksave për të njëjtën periudhë për disa vite, të cilat kanë pësuar ndryshime si në vlerë ashtu edhe në strukturën e burimit të tyre.

Grafiku 27: Të ardhurat e pushtetit vendor sipas burimit

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

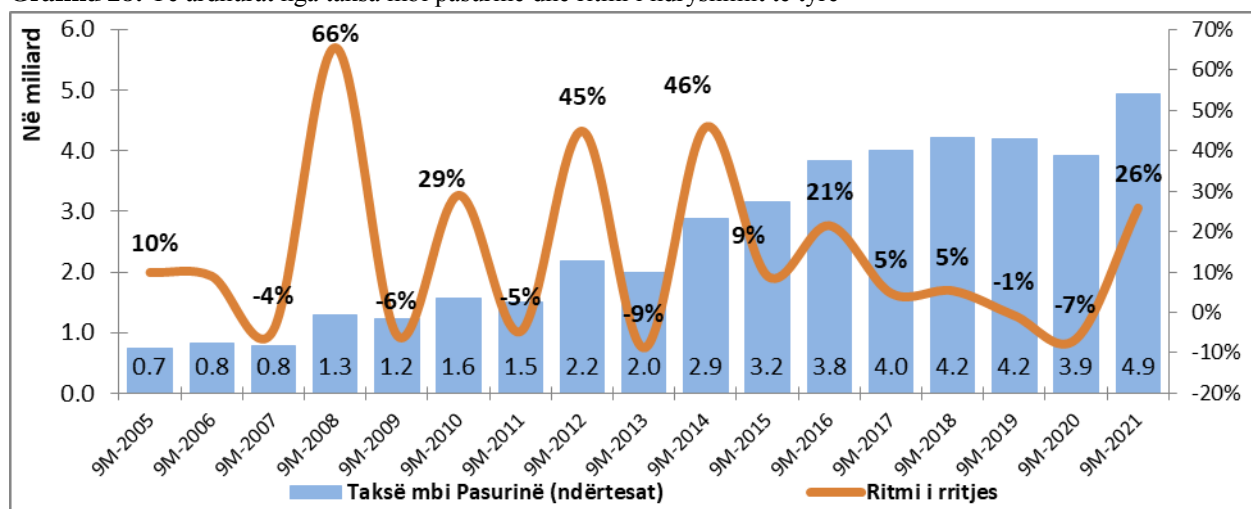
Nga të ardhurat e siguruar nga njësitë e vetëqeverisjes vendore për 9 mujorin e vitit 2021, peshën më të madhe e zënë taksat lokale me rreth 76% të shumës totale të këtyre të ardhurave. Ritmi i rritjes së këtyre të ardhurave për vitin 2021 ka pësuar një rritje të konsiderueshme me rreth 26% krahasuar me vitin 2020, si dhe nëse e krahasojmë me gjithë vitet e tjera duke filluar nga viti 2005 sipas grafikut dhe duke marrë parasysh se viti 2020 është një vit përjashtimor, trendi i ecurisë së këtij zëri ka konfirmuar edhe një herë se procesi i decentralizimit kryesisht që prej vitit 2016 e më pas ka dhënë një efekt shumë pozitiv duke bërë që njësitë e vetëqeverisjes vendore të mbledhin më shumë të ardhura dhe sigurisht të ofrojnë më shumë shërbime e investime publike nga të ardhurat që ato vetë gjenerojnë. Nga realizimi faktik i 9 mujorit të vitit 2021, rezulton se nga taksa e biznesit të vogël janë mbledhur 353 milion lekë, rreth 7 milionë lekë më pak se një vit më parë ose ndryshe me një ritëm rritje rreth -2%. Megjithatë kjo taksë zë një peshë mjaft të vogël në të ardhurat vendore dhe si rrjedhim ritmi i rritjes së tyre ka një ndikim të vogël në burimet e veta të të ardhurave të pushtetit vendor. Të ardhurat nga taksa e pasurisë janë mbledhur në

vlerën 4,929 milion lekë gjatë 9 mujorit 2021 ose krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë rreth 1,012 milionë lekë më shumë pra me një ritëm rritjeje me rreth 26%.

- *Taksa mbi Pasurinë*

Të ardhurat nga taksa mbi pasurinë përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të të ardhurave të pushtetit vendor ose ndryshe rreth 23 % të këtyre të ardhurave. Për 9 mujorin e vitit 2021, kjo taksë është mbledhur në vlerën 4.9 miliardë lekë, ose rreth 26 % më shumë se e njëjta periudhë e vitit 2020, apo rreth 18 % më shumë se e njëjta periudhë e vitit 2019. Parë në këndvështrimin e efikasitetit, mbledhja e kësaj takse është me rritje nga viti në vit, me një performancë shumë të mirë gjatë vitit 2021, duke përmirësuar në këtë mënyrë menaxhimin e të ardhurave nga kjo taksë përmes përdorimit të metodologjisë së re së përlllogaritjes mbi bazë vlere. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, ka pjesë të objektivave rritjen e të ardhurave nga ky burim, përmes së cilave do t'i sigurojë pushtetit vendor konsolidimin e një burimi të rëndësishëm të të ardhurave dhe sigurisht një mundësi më të madhe për të zhvilluar investime publike në nivel vendor.

Grafiku 28: Të ardhurat nga taksa mbi pasurinë dhe ritmi i ndryshimit të tyre

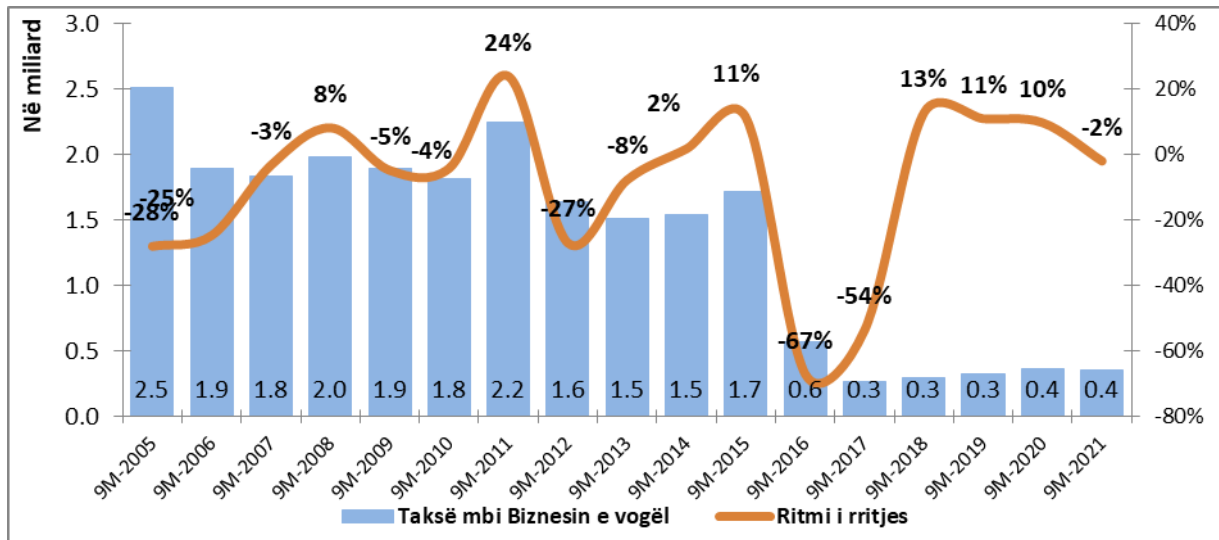

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

- *Taksa e biznesit të vogël*

Të ardhurat nga taksa mbi biznesin e vogël, për 9 mujorin e vitit 2021 janë realizuar në masën 0.35 miliard lekë, e cila rezulton me ulje me rreth 2% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë ose ndryshe rreth 7 milion lekë më pak. Ulja e këtyre të ardhurave në raport me vitin 2015 vjen si rezultat i ndryshimeve fiskale në ndihmë të biznesit të vogël të cilat kanë ndikuar pozitivisht në përmirësimin e klimës së biznesit. Ky burim i të ardhurave vendore zë një peshë të vogël në raport me burimet e tjera të të ardhurave vendore, vetëm 2% kundrejt totalit, duke patur ndikim relativisht të vogël në forcimin e kapacitetit fiskal të njësisve të vetëqeverisjes vendore.

Grafiku 29: Të ardhurat nga taksa mbi biznesin e vogël dhe ritmi i ndryshimit të tyre

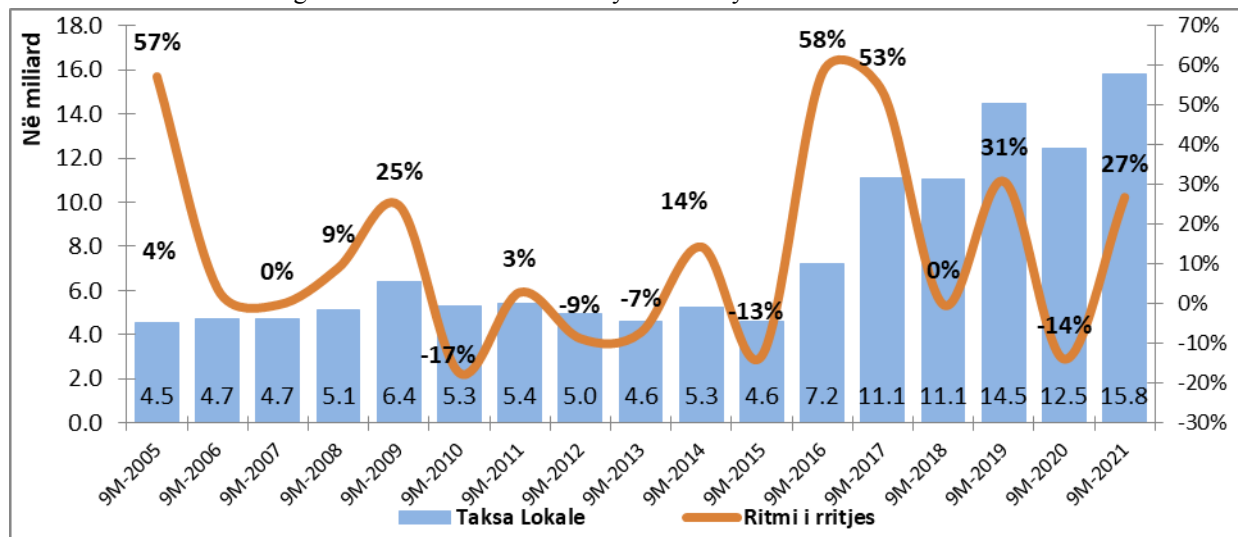

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

- **Taksa lokale**

Referuar grafikut të mëposhtëm, të ardhurat nga taksat lokale kanë konsoliduar trendin në rritje nga viti në vit pas reformës administrativo-territoriale. Për 9 mujorin 2021 këto taksa janë mbledhur në vlerën rreth 15.8 miliard lekë, rreth 3.5 miliard lekë më shumë se një vit më parë ose ndryshe me rreth 27% me rritje. Duke parë trendin e rritjes së të ardhurave nga taksat lokale në vite, viti 2020 përbën një vit përjashtimor si pasojë e situatës globale të krijuar nga pandemia COVID-19, dhe rezultatet e vitit 2021 konfirmojnë rimëkëmbjen dhe rikuperimin pozitiv të ekonomisë në përgjithësi. Mbështetur në parashikimin fillestar mbi të ardhurat vendore, rezultati në mbledhjen e taksave lokale tejkalon pritshmëritë për 9 mujorin 2021.

Grafiku 30: Të ardhurat nga taksa lokale dhe ritmi i ndryshimit të tyre

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet e Pushtetit Vendor

Shpenzimet e qeverisjes vendore janë një tregues i rëndësishëm i procesit të menaxhimit të financave publike në nivel vendor dhe tendencave zhvillimore të ekonomisë në tërësi. Rritja e peshës së shpenzimeve të pushtetit vendor në raport me shpenzimet e buxhetit qendror apo ndaj produktit të

brendshëm bruto përbëjnë një tregues të rëndësishëm të ecurisë pozitive të reformave në menaxhimin financiar në nivel vendor në drejtim të thellimit të decentralizimit fiskal. Ndër vite, shpenzimet e qeverisjes vendore evidentohen si një tregues financiar në rritje dhe kjo vjen si pasojë e rritjes së nivelit të shërbimeve apo funksioneve që qeverisja vendore ofron për qytetarët, të financuara këto nëpërmjet rritjes së të ardhurave të veta vendore dhe mbështetjes financiare nga qeveria qendrore. Rritja e kompetencave dhe hapësirës administruese ka bërë që tashmë njësitë e vetëqeverisjes vendore të rrisin përgjegjësinë, transparencën e konsultimin publik, si dhe llogaridhënien në përdorimin e financave publike vendore, tregues këto të cilësisë së mirëmenaxhimit financiar publik në nivel vendor.

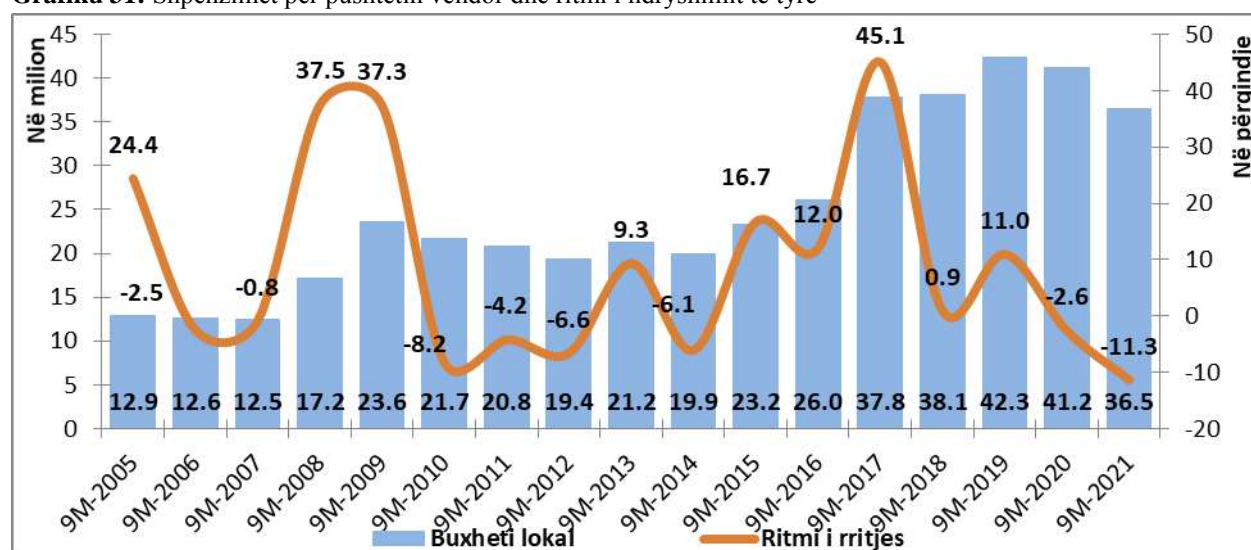
Buxheti vendor ndër vite ka një rritje të dukshme që vjen si rrjedhojë e decentralizimit fiskal në aspektin e mbledhjes dhe përdorimit në mënyrë autonome të të ardhurave dhe rritjes së transfertave buxhetore nga qeveria qendrore. Në kuadër të mirëqeverisjes dhe rritjes së cilësisë së shërbimeve ndaj qytetarëve, gjithmonë e më shumë njësitë e vetëqeverisjes vendore po synojnë rritjen e raportit të shpenzimeve për investime ndaj atyre të personelit.

Referuar treguesve fiskalë të buxhetit të konsoliduar, niveli i shpenzimeve për 9 mujorin e vitit 2021, në raport me atë të 9 mujorit të vitit 2020 paraqitet me ulje, por këtu nënvijëzojmë faktin që për këtë periudhë në vitin 2020 në shpenzimet e buxhetit vendor është përfshirë edhe Fondi i Rindërtimit, që për 9 mujorin 2020 rezulton të jetë rreth 4,957 milionë lekë (i ndarë në 54.6 milion lekë investime, 46.5 milion lekë shpenzime operative dhe 4,856 milion lekë transferta te brendshme dhe transferta tek individët). Për 9 mujorin 2021, Fondi i Rindërtimit akorduar për buxhetet vendore rezulton të jetë realizuar në masën rreth 11,580 milionë lekë (i papërfshirë në analizën e mëposhtme të shpenzimeve vendore). **Nëse do të krahasonim 9 mujorin e vitit 2021, me 9 mujorin e vitit 2020 pa përfshirë Fondin e Rindërtimit rezulton që shpenzimet e pushtetit vendor janë rritur me rreth 1%.**

Grafiku i mëposhtëm në tërësi evidenton që buxheti i qeverisjes vendore tashmë është drejt konsolidimit duke mos paraqitur luhatje të konsiderueshme krahasuar nga viti në vit, ndryshim ky i cili vjen që prej vitit 2017.

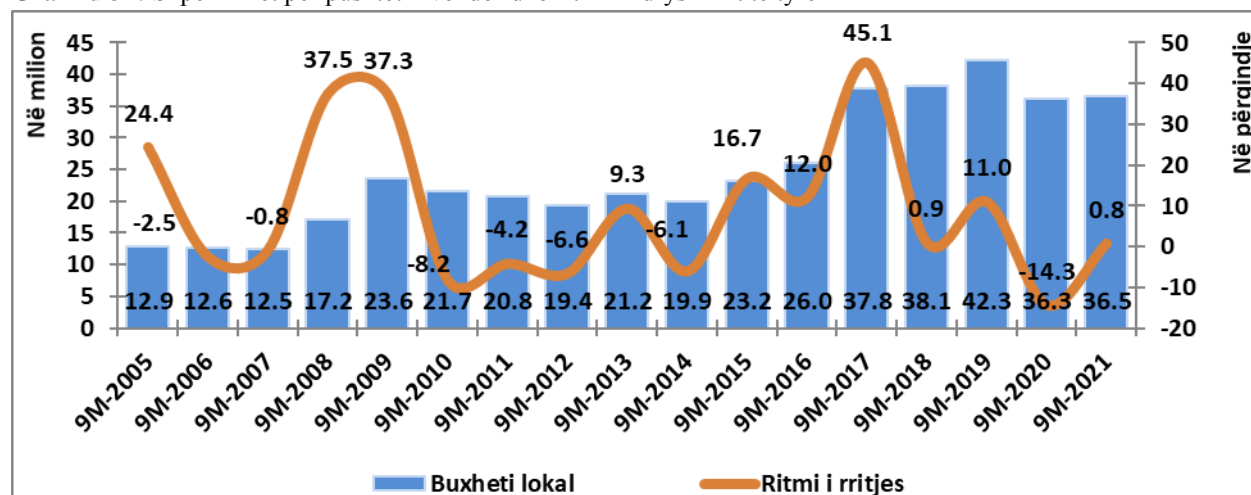
Në 9 mujorin 2021 në tërësi, të gjithë zërat e buxhetit vendor kanë pësuar një rritje në raport me 9 mujorin e vitit 2020, me përjashtim të transfertave të brendshme për buxhetet familjare, për të cilat njësitë e vetëqeverisjes vendore gjatë periudhës së pandemisë COVID-19 përmes rishikimeve buxhetore kanë rialokuar buxhetin në këtë zë për përbalimin e situatës së krijuar si edhe kanë përfshirë dhe një pjesë të fondeve të Rindërtimit.

Grafiku 31: Shpenzimet për pushtetin vendor dhe ritmi i ndryshimit të tyre

Nëse do të paraqitnim përsëri grafikun e shpenzimeve për pushtetin vendor dhe ritmin i ndryshimit të tyre duke eliminuar në to pjesën e fondit të rindërtimit për vitin 2020, grafiku do të tregonte rritje në vitin 2021 referuar 9 mujorit 2020, si më poshtë:

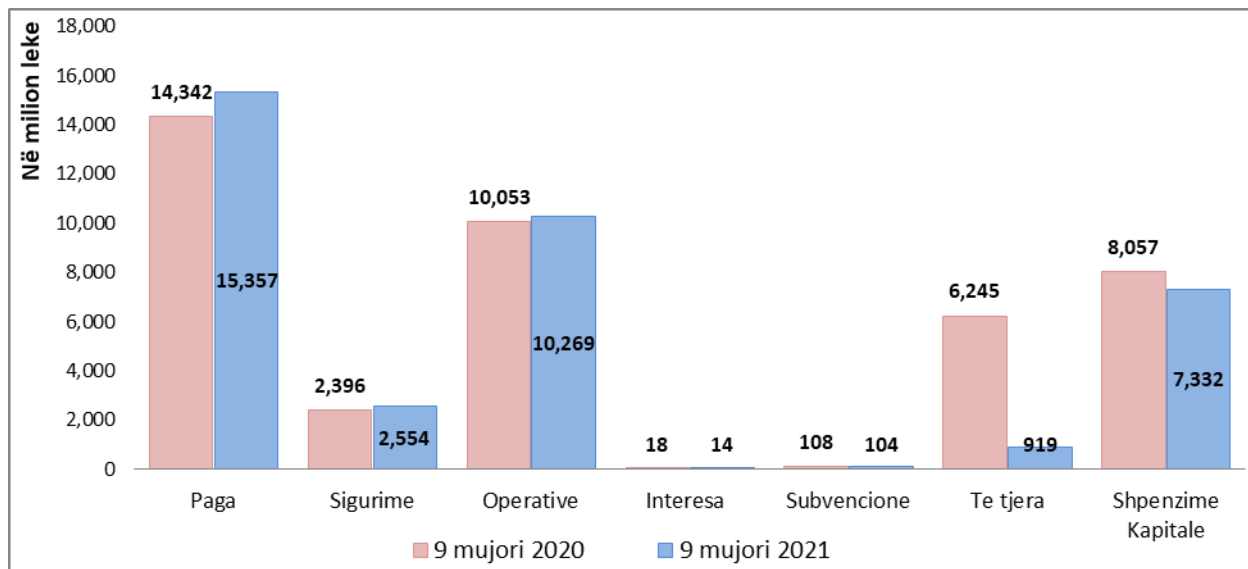
Grafiku 32: Shpenzimet për pushtetin vendor dhe ritmi i ndryshimit të tyre

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimeve e personelit gjatë 9 mujorit 2021 kanë pësuar një rritje në raport me një vit më parë me rreth 1,173 milion lekë, rritje kjo e cila në strukturën e shpenzimeve rezulton me rreth 8.4% më shumë se një vit më parë. Megjithatë, shpenzimet e personelit janë të qëndrueshme në vite, tregues ky që reflekton mbylljen e periudhës tranzitore të konsolidimit të njësisë të vetëqeverisjes vendore. Gjatë 9 mujorit të vitit 2021 konstatohet gjithashtu rritje në zërin shpenzime operative të pushtetit vendor në raport me një vit më parë, prej rreth 216 milion lekë. Ndryshimi në zërin shpenzime për investime për 9 mujorin 2021 vjen me një ulje prej rreth 725 milion lekë ose 9% më pak nga e njëjta periudhë e vitit 2020. Një ngarkesë të madhe të rënies ekonomike gjatë vitit 2020 e kanë mbuluar shkurtimi i shpenzimeve kapitale. Në këtë drejtim njësitë e vetëqeverisjes vendore tashmë janë më të përgjegjshme që pas daljes nga kjo situatë të marrin masa si në drejtim të rritjes së cilësisë së shërbimeve që ofrojnë por edhe të volumit të punëve publike të cilat ato duhet të kryejnë për përmirësimin e jetës së qytetarëve. Referuar peshës që ka secili zë ndaj shpenzimeve të pushtetit vendor, peshën më të madhe e zënë ato për personelin me rreth 49% të totalit të shpenzimeve, më pas vjen zëri i shpenzimeve operative me rreth 28.1% dhe në fund shpenzimet për investime të cilat zënë rreth 20.1% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor në 9 mujorin e 2021.

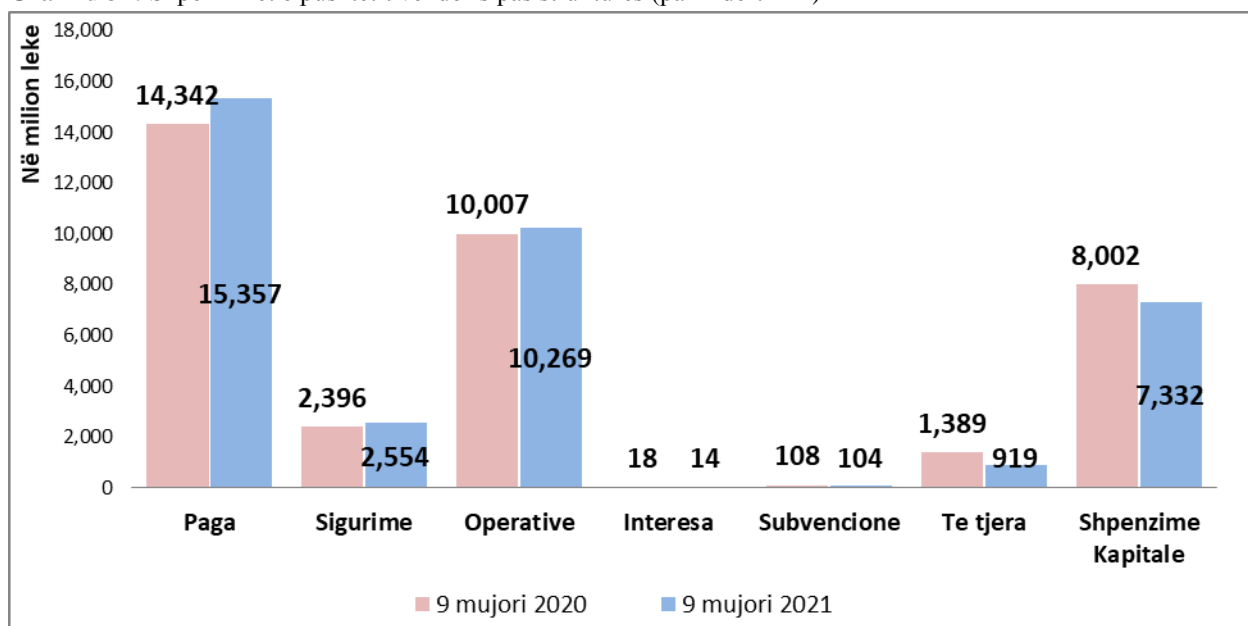
Grafiku 33: Shpenzimet e pushtetit vendor sipas strukturës

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Nëse do të paraqitnim përsëri grafikun e shpenzimeve të pushtetit vendor sipas strukturës së tyre duke eliminuar në to pjesën e fondit të rindërtimit për vitin 2020, grafiku do të paraqitej si më poshtë:

Grafiku 34: Shpenzimet e pushtetit vendor sipas strukturës (pa rindërtimin)

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Më poshtë paraqitet në mënyrë të përmblodhur tabela e ndryshimeve të të ardhurave dhe shpenzimeve në financat publike vendore gjatë 9 mujorit të vitit 2021 dhe 9 mujorit të 2020.

Tabela 21: Të ardhurat dhe shpenzimet faktike të pushtetit vendor sipas natyrës (në milion lekë)

Nr	E M Ë R T I M I	Fakt 9 mujori		Diferenca	
		2021	2020	2021/	% e 2021
				2020	kundrejt 2020
I.	Të ardhura nga Pushteti vendor	21,093	16,744	4,349	126%
I.1	<i>Taksa mbi pasurinë</i>	4,929	3,917	1,012	126%
I.2	<i>Taksa e biznesit të vogël</i>	353	360	-7	98%
I.3	<i>Taksa Lokale</i>	15,811	12,467	3,344	127%
II.	Shpenzime nga Pushtetit Vendor	36,548	41,219	-4,671	89%
II.1	Shpenzime Korente	29,217	33,162	-3,945	88%
	<i>Personeli</i>	17,911	16,738	1,173	107%
	<i>Shpenzime Oper. Mirmbajtje</i>	10,269	10,053	216	102%
	<i>Interesa</i>	14	18	-4	77%
	<i>Subvencione</i>	104	108	-5	96%
	<i>Te tjera</i>	919	6,245	-5,326	15%
II.2	Shpenzime Kapitale	7,332	8,057	-725	91%

Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Shpenzimet e Personelit, përbëjnë një pjesë të konsiderueshme të shpenzimeve totale të njësive të vetëqeverisjes vendore. Për 9 mujorin e vitit 2021, këto shpenzime janë realizuar në masën 17.9 miliard lekë ose rreth 1,173 milion lekë më shumë se e njëjta periudhë e vitit 2020. Në këtë rezultat financiar ka ndikuar edhe politika e re për rritjen e pagave të edukatorëve të arsimit parashkollor dhe arsimit bazë gjatë vitit 2021, prej 380 milion lekë, dhe si rrjedhim shpenzimet e personelit për këtë kategori punonjësish kanë pësuar rritje krahasuar më një vit më parë. Përveç kësaj rritja e shpenzimeve të personelit mund të jetë si pasojë e rritjes së numrit të punonjësve por gjithashtu edhe si pasojë e ndryshimeve në kategoritë e pagave për personelin e njësive të vetëqeverisjes vendore.

Shpenzimet Operative, të cilat janë shumë të rëndësishme për mbarëvajtjen dhe ushtrimin e funksioneve, rezultojnë me rritje në 9 mujorin e parë të vitit 2021 në krahasim më të njëjtën periudhë të një viti më parë. Shpenzimet operative përbëjnë rreth 28.1% të totalit të shpenzimeve të pushtetit vendor për 9 mujorin 2021. Në vlerë absolute në 9 mujorin 2021 janë shpenzuar rreth 10.2 miliard lekë ose e thënë ndryshe rreth 0.2 miliard lekë më shumë se në të njëjtën periudhë të një viti më parë. Në vijimësi duke parë edhe nga vitet e shkuara vihet re tendenca e rritjes nga viti në vit i shpenzimeve operative, e cila vjen si rrjedhojë edhe të rritjes së nivelit të shpenzimeve të mirëmbajtjes së vazhdueshme që shoqërojnë investimet tashmë të realizuara.

Shpenzimet për subvencione dhe të tjera, janë shpenzimet që përdorin njësitë e vetëqeverisjes vendore për të paguar interesat, për të subvencionuar politikat e ndryshme vendore dhe mbuluar funksione të tjera administrative. Në këto kushte nga sa përcaktohet në tabelën mësipërme në raport me 9 mujorin e vitit 2020, shpenzimet për subvencione në 9 mujorin 2021 kanë ulje me rreth 5 milion lekë ose ndryshe me rreth 4%, ndërsa shpenzimet e tjera janë ulur me rreth 5.3 miliard lekë, kjo diferencë është më e vogël duke eliminuar rreth 4.9 miliard lekë fondin e rindërtimit, si dhe një pjesë të kësaj difference e justifikon ndërhyrja që njësitë e vetëqeverisjes vendore kanë realizuar gjatë vitit 2020 në funksion të zbutjes së problematikave sociale që erdhën si pasojë e situatës së krijuar nga pandemia COVID-19. Njësitë e vetëqeverisjes vendore përmes rishpërndarjeve buxhetore gjatë vitit 2020 kanë mbuluar një barrë të madhe të ndihmës ekonomike ndaj qytetarëve në nevojë.

Shpenzimet Kapitale, janë një zë mjaft i rëndësishëm për shkak se këto shpenzime janë ato që ndikojnë drejtpërdrejt në rritjen ekonomike dhe përmirësimin e cilësisë së jetesës së qytetarëve. Nga tabela e mësipërme vëmë re që shpenzimet për investime janë realizuar në masën 7.3 miliard lekë dhe në krahasim me 9 mujorin e vitit 2020, shpenzimet për investime kanë patur një ulje me rreth 725 milion lekë apo 9%. Në tërësi shpenzimet kapitale pas reformës administrativo-territoriale kanë ardhur gjithmonë e në rritje, tregues ky i një performance më të mirë vendore dhe që ka ndikuar në rritjen e dukshme të punëve publike që po zbatojnë aktualisht njësitë e vetëqeverisjes vendore.

Nëse do të paraqitnim përsëri në mënyrë të përmbledhur tabelën e ndryshimeve të të ardhurave dhe shpenzimeve në financat publike vendore gjatë 9 mujorit të vitit 2021 dhe 9 mujorit 2020 duke eliminuar në to pjesën e fondit të rindërtimit për vitin 2020, të dhënat do të paraqiten si më poshtë:

Tabela 22: Të ardhurat dhe shpenzimet faktike të pushtetit vendor sipas natyrës (në milion lekë)

Nr	E M Ë R T I M I	Fakt 9 mujori		Diferenca	
		2021	2020	2021/ 2020	% e 2021 kundrejt 2020
I.	Të ardhura nga Pushteti vendor	21,093	16,744	4,349	126%
I.1	<i>Taksa mbi pasurinë</i>	4,929	3,917	1,012	126%
I.2	<i>Taksa e biznesit të vogël</i>	353	360	-7	98%
I.3	<i>Taksa Lokale</i>	15,811	12,467	3,344	127%
II.	Shpenzime nga Pushtetit Vendor	36,548	36,262	287	101%
II.1	Shpenzime Korente	29,217	28,260	957	103%
	<i>Personeli</i>	17,911	16,738	1,173	107%
	<i>Shpenzime Oper. Mirmbajtje</i>	10,269	10,007	263	103%
	<i>Interesa</i>	14	18	-4	77%
	<i>Subvencione</i>	104	108	-5	96%
	<i>Te tjera</i>	919	1,389	-470	66%
II.2	Shpenzime Kapitale	7,332	8,002	-671	92%

Fondi i rindërtimit është pjesë e shpenzimeve të buxhetit vendor që ka ndikuar gjithashtu në rritjen ekonomike të njësisve të vetëqeverisjes vendore. Financimi për NJVQV në vitin 2021 (çelur deri në fund të 9 mujorit), ku përfshihet edhe mbartja e fondit të akorduar me VKM, por e papërdorur në vitin 2020, është rreth 25.9 miliard lekë, ndërkohë që përdorimi deri në fund të 9 mujorit 2021 është rreth 11.5 miliard lekë.

Tabela 23: Detajimi i fondit të rindërtimit sipas llojit të shpenzimeve (në milion lekë)

Nr	E M Ë R T I M I	9 mujori 2021	
		Buxheti	Fakti
III.	Fondi i Rindërtimit	25,932	11,580
	<i>Shpenzime kapitale</i>	14,251	5,826
	<i>Shpenzime Oper. Mirmbajtje</i>	988	362
	<i>Transferta për familjet dhe individët</i>	10,693	5,392

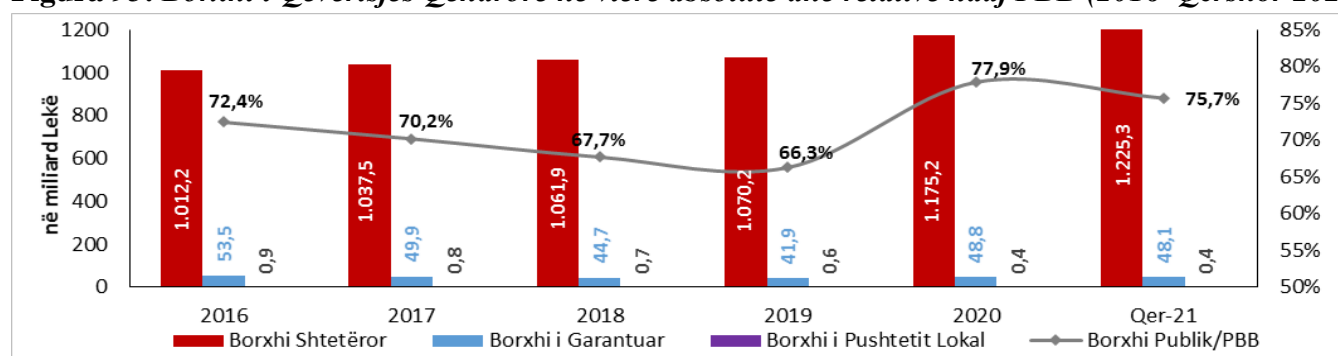
Burimi: Drejtoria e Financave Vendore, Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Treguesit fiskal të qeverisjes vendore për 9 mujorin e parë të vitit 2021, në tërësi dëshmojnë për vazhdimësinë e tyre pozitive dhe mbështesin faktin që njësitë e vetëqeverisjes vendore janë tashmë në rikuperim të problematikave të shkaktuara nga termeti i 26 nëntorit 2019 si dhe pandemia globale COVID-19.

9.5 ECURIA E BORXHIT PUBLIK PËR PERIUDHËN JANAR-QERSHOR 2021

Në fund të muajit qershor 2021, borxhi i qeverisjes qendrore u vlerësua në nivelin 1,273.3 miliard Lekë ose 75.7% e PBB. Në terma nominal, stoku i borxhit të qeverisjes qendrore është rritur më rreth 49.3 miliard Lekë krahasuar me fundin e vitit 2020, nga të cilat 39.9 miliard Lekë i përkasin borxhit të brendshëm dhe 9.4 miliard Lekë borxhit të jashtëm.

Figura 95: Borxhi i Qeverisjes Qendrore në vlerë absolute dhe relative ndaj PBB (2016–Qershor 2021)

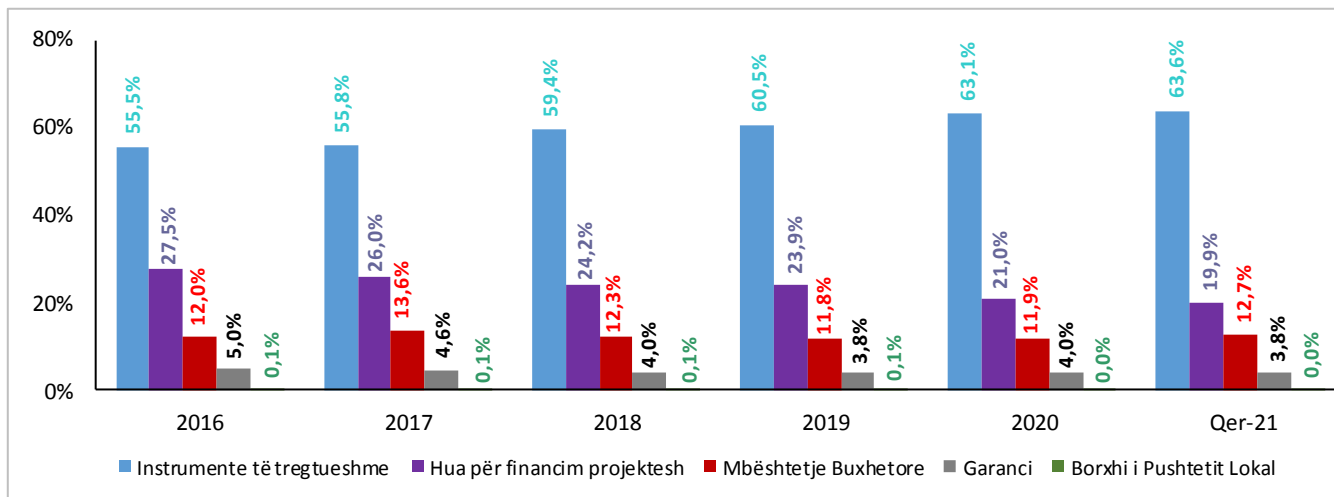

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Borxhi i qeverisjes qendrore pritet të vijojë të rritet deri në fund të vitit 2021 si rrjedhojë e emetimit të Eurobondit që synohet të emetohet në muajin nëntor si dhe me disbursimin e disa mbështetjeve buxhetore që janë në proces, ku mendohet se niveli i borxhit kundrejt PBB në fund të vitit të arrijë në nivelin 80%.

Për sa i përket kompozimit të portofolit të borxhit të qeverisjes qendrore sipas instrumenteve, më shumë se gjysmën e peshës vazhdojnë ta mbajnë instrumentet e tregtueshme (*bono thesari, obligacione, Eurobond*). Instrumentet e tregtueshme kanë shënuar një rritje me 0.5 pp krahasuar me fundin e vitit 2020, si rezultat i realizimit të huamarrjes gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit, kryesisht nëpërmjet emetimit të titujve shtetërorë në tregun e brendshëm për të mbuluar nevojat për hua në rritje.

Figura 106: Përbërja e borxhit të qeverisjes qendrore në raport me totalin (2016–Qershor 2021)

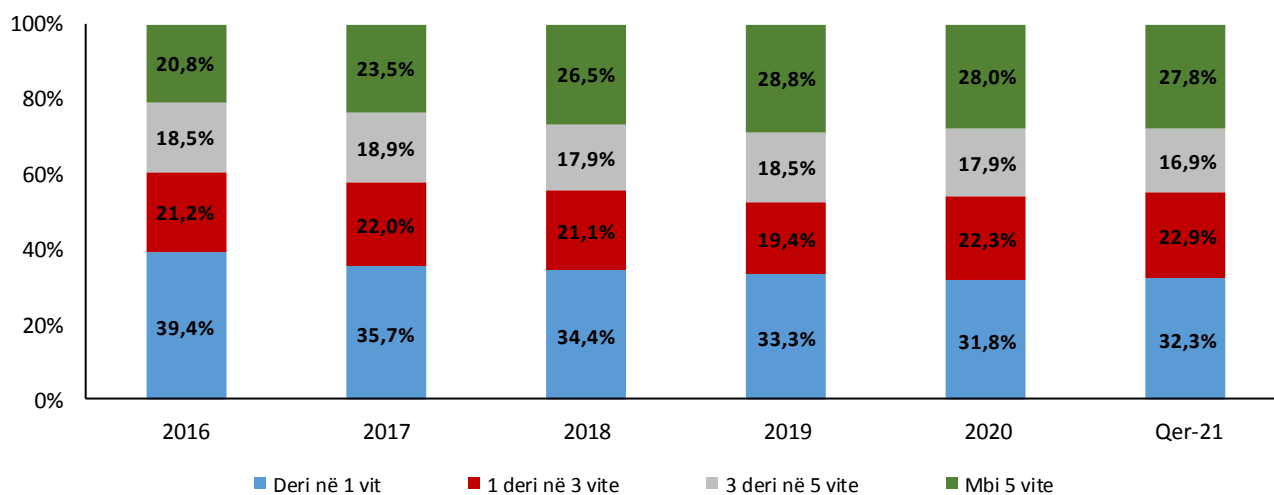
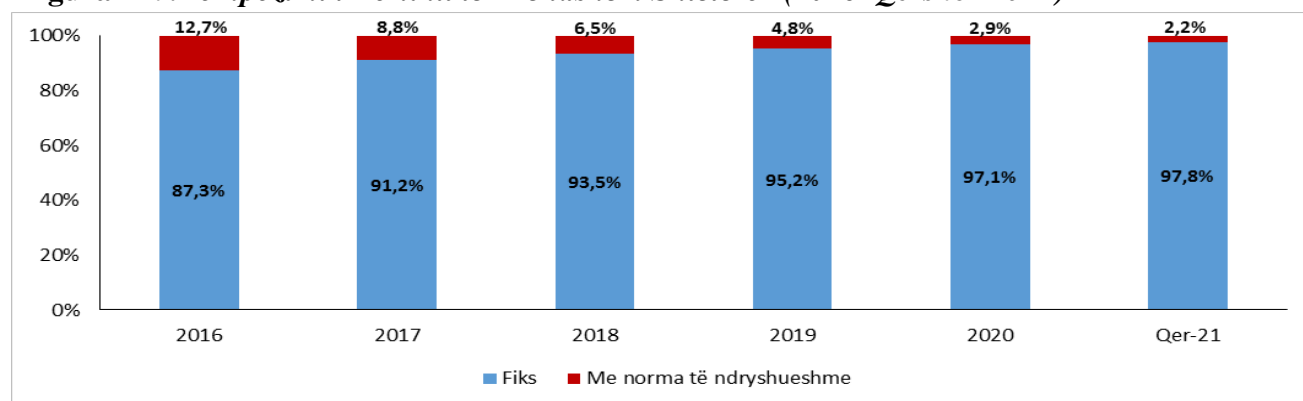

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Përbërja e Borxhit Shtetëror

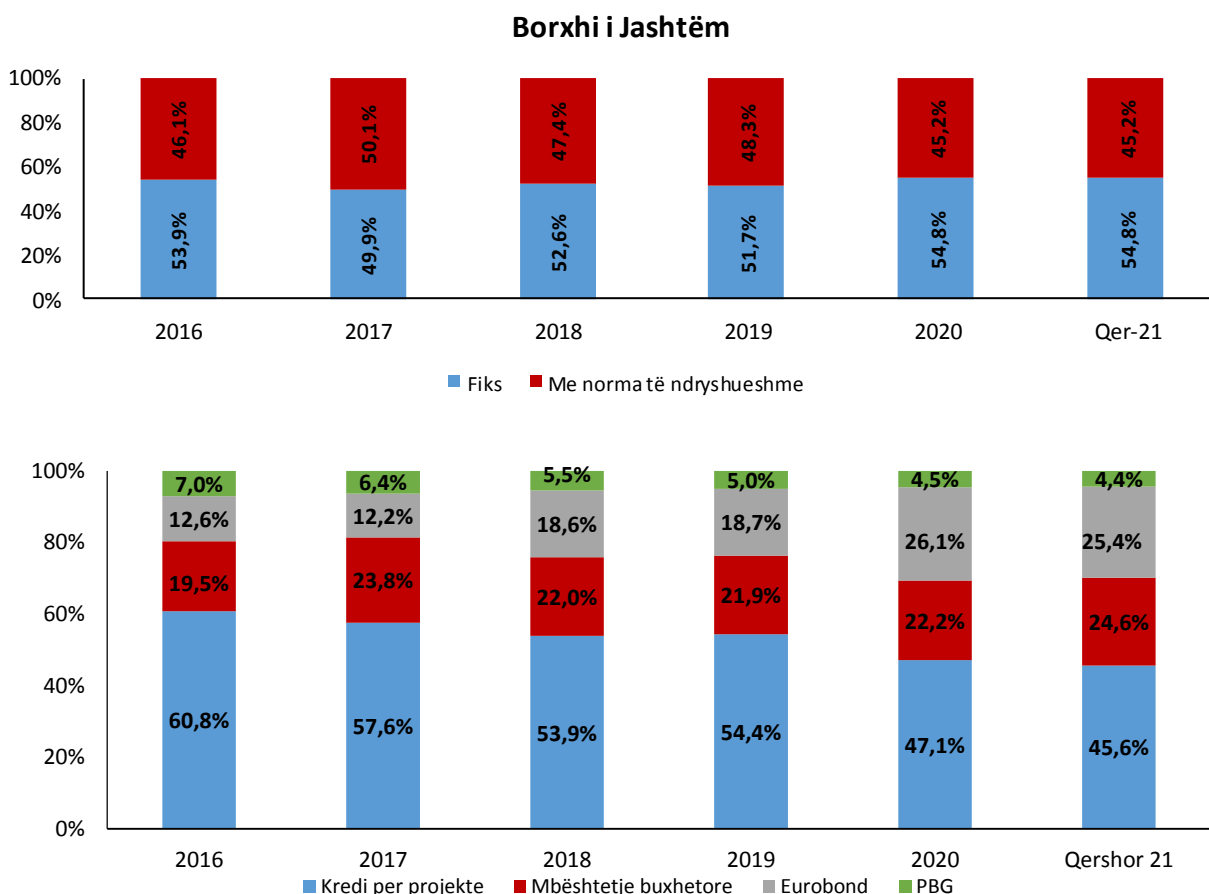
Gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2021 portofoli i borxhit shtetëror vazhdon të dominohet mbi 50% nga titujt shtetërorë të tregtuar në tregun vendas, në përputhje me objektivat strategjikë, i ndjekur nga borxh i siguruar nëpërmjet huave me terma koncensionale prej rreth 18%, hua jokoncensionale prej rreth 16% dhe tituj ndërkombëtarë prej rreth 12%.

Figura 117: Kompozimi i Borxhit të Brendshëm Shtetëror (2016–Qershor 2021)

Në portofolin e borxhit të jashtëm, mbi 50% të peshës e mban borxhi me normë interesi fikse. Për sa i përket kompozimit sipas instrumenteve, pavarësisht diversifikimit të portofolit drejt instrumenteve të tregtueshme, peshën më të madhe vazhdojnë ta mbajnë huatë me burim kreditorët dypalësh dhe shumëpalësh, me destinacion financimin e projekteve me natyrë zhvillimore.

Figura 128: Kompozimi i borxhit të jashtëm shtetëror sipas interesit dhe instrumenteve (2016–Qershor 2021)

Realizimi i Huamarrjes

Huamarrja gjatë periudhës janar-qershor 2021 u realizua në linjë me nevojat buxhetore edhe për këtë vit të rritura në kuadër të mënaximit të situatës së krijuar nga përhapja e pandemisë COVID-19. Nëpërmjet huamarrjes u mundësua rifinancimi i borxhit ekzistues, menaxhimi i nevojave për likuiditet, si edhe financimi i deficitit të planifikuar për vitin 2021.

Huamarrja në terma bruto u realizua në vlerën 215.4 miliard Lekë, nga të cilat 74.2% (ose 187.4 miliard Lekë) u financuan nëpërmjet burimeve të brendshme dhe 25.8% (ose 28 miliard Lekë) nëpërmjet burimeve të huaja. Krahasuar me planifikimin për vitin 2021⁵, huamarrja e brendshme është realizuar në nivelin 64.2% ndërkohë që huamarrja e huaj është realizuar në nivelin 10.7%.

⁵ Referuar Aktit Normativ Nr.26, datë 22.06.2021 “Për disa ndryshime në Ligjin Nr.137/2020 “Për buxhetin e vitit 2020””, të ndryshuar.

Rreth 172.6 miliard Lekë shërbyen për rifinancimin e borxhit ekzistues, ndërsa pjesa tjetër prej 42.8 miliard Lekë, për mbulimin e nevojave të qeverisë për likuiditet dhe mbulimin e deficitit buxhetor të planifikuar.

Huamarrja e Brendshme

Gjatë periudhës janar-qershor 2021, Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka emetuar në tregun e brendshëm tituj shtetërorë në vlerën 187.4 miliard Lekë, nga të cilat 122.3 miliard Lekë nëpërmjet titujve afatshkurtër dhe 65.1 miliard Lekë nëpërmjet titujve afatgjatë. Rreth 82.9% e huamarrjes së brendshme ka shërbyer për rifinancimin e titujve ekzistues dhe pjesa tjetër për të shërbyer nevojat buxhetore të planifikuara.

Pavarësisht nevojave për hua në rritje dhe pasigurisë së krijuar në tregun e titujve shtetërorë pjesa më e madhe e borxhit të ri është huazuar nëpërmjet titujve afatgjatë (rreth 72% e financimit neto), duke qënë në linjë me objektivat strategjike afatmesëm për reduktimin e riskut të rifinancimit dhe atij të normave të interesit.

Tabela 74: Huamarrja shtetërore nga burime të brendshme në terma bruto dhe neto

Lloji i Titullit	6M. I - 2021			
	Emetim (në mld Lekë)	Maturim (në mld Lekë)	Huamarrja Neto (në mld Lekë)	Huamarrja Neto (në %)
Tituj Afatshkurtër	122,3	113,3	9,0	28,0%
Bono Thesari në Lekë	122,3	113,3	9,0	28,0%
Tituj Afatgjatë	65,1	42,0	23,1	72,0%
Obligacione 2 vjeçare	27,1	20,4	6,7	21,0%
Obligacione 2 vjeçare në Euro			0,0	0,0%
Obligacione 3 vjeçare	11,0	5,0	6,0	18,8%
Obligacione 5 vjeçare	10,4	9,8	0,6	2,0%
Obligacione 7 vjeçare	8,4	6,9	1,5	4,7%
Obligacione 10 vjeçare	8,2		8,2	25,6%
Gjithsej Tituj Shtetërorë	187,4	155,3	32,1	100,0%

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Huamarrja e Huaj

Gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2021, huamarrja e huaj u realizua në nivelin 28 miliard Lekë. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, huamarrja e huaj është ulur me rreth 83 miliard Lekë, por kjo do të kompensohet me një huamarrje të jashtme të lartë gjatë gjysmës së dytë të 2021 pasi, si Eurobondi i planifikuar për tu emetuar këtë vit, edhe një numur mbështetjesh buxhetore në proces planifikohen të realizohen gjatëgjatshëmujorit të dytë të 2021.

Huamarrja e jashtme gjatë gjysmës së parë të vitit është realizuar kryesisht (në masën rreth 70%) nëpërmjet dy mbështetje buxhetore të disbursuara në muajin Mars, konkretisht transhi i parë i huasë së BE prej 90 milionë Euro si dhe mbështetje buxhetore e Bankës Boteore prej 80 milione USD.

Për sa i përket huamarrjes së huaj për financimin e projekteve, pjesa më e madhe e huamarrjes së huaj është realizuar në drejtim të sektorit të transportit, ndjekur nga sektori i ujësjellës kanalizime dhe ai i energjisë.

Tabela 85 : Huamarrja e huaj në terma bruto

Huajamarrja e Huaj Bruto	6M.I 2020		6M.I 2021	
	Vlera (në mld Lek)	%/Total	Vlera (në mld Lek)	%/Total
Kredi për financim projektsh	7,5	6,8%	8,6	30,8%
Energjia	1,0	0,9%	0,9	3,4%
Transporti	3,4	3,1%	3,6	13,0%
Ujësjetllës Kanalizime	2,2	2,0%	2,3	8,4%
Infrastruktura Urbane	0,4	0,4%	0,7	2,4%
Të Tjera	0,5	0,4%	1,0	3,6%
Mbështetje Buxhetore	23,4	21,1%	19,4	69,2%
Eurobond	80,1	72,1%	0,0	0,0%
Total Huamarrja e Huaj	111,0	100,0%	28,0	100,0%

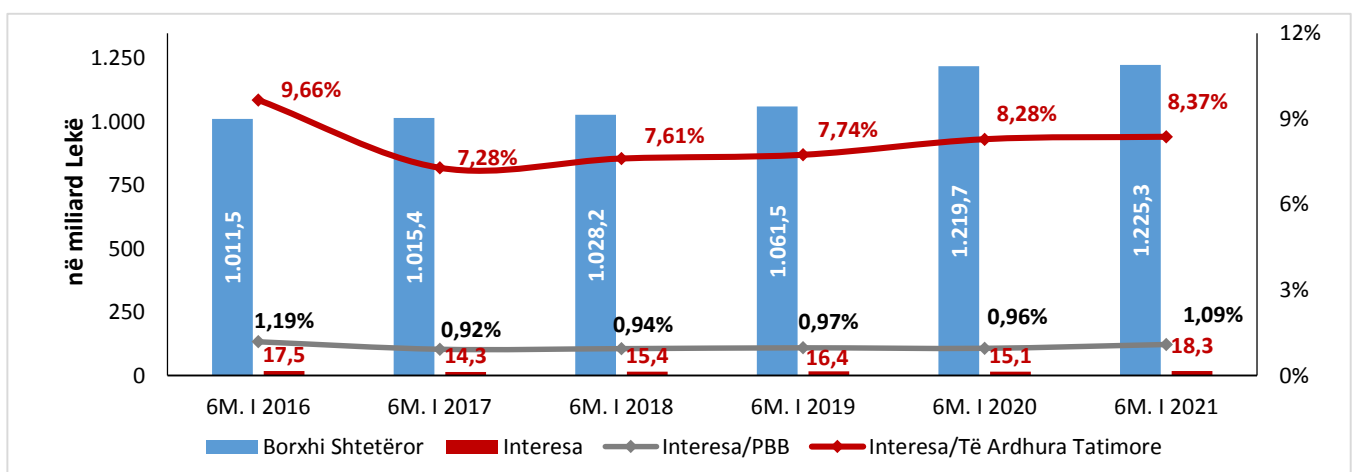
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Kostot dhe Risqet

Kostot

Krahasuar me gjashtëmujorin e parë të vitit 2020, në përputhje me parashikimet e projektbuxhetit të vitit 2021, shpenzimet për interesa vlerësohen rreth 3.2 miliard Lekë më të larta, kryesisht si rezultat i rritjes së shpenzimeve për interesa në portofolin e borxhit të jashtëm. Ndërkohë, shpenzimet për interesa në portofilin e borxhit të brendshëm kanë hasur një rritje të lehtë në krahasim me ato të 6-mujorit të parë të vitit 2020.

Figura 39: Interesat e Borxhit Shtetëror në vlerë absolute dhe relative ndaj PBB

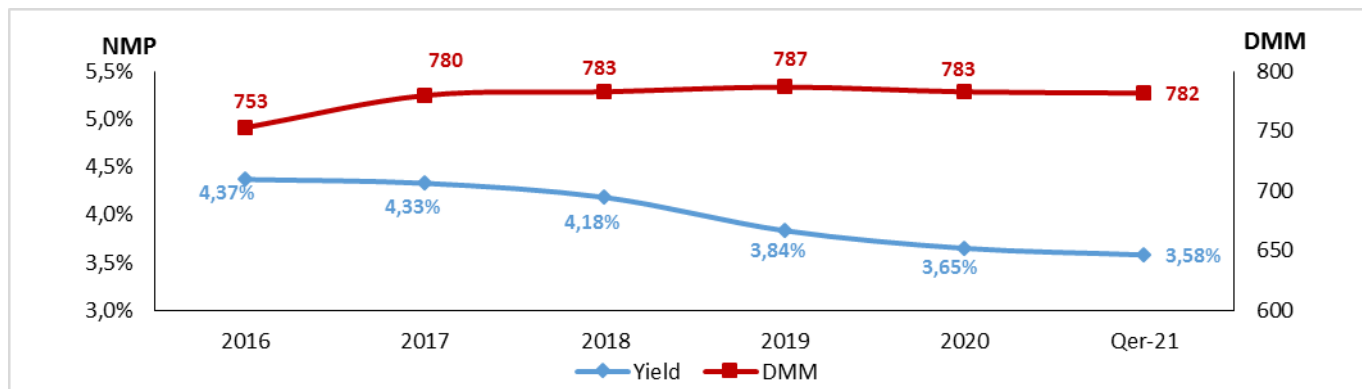

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Rritja e shpenzimeve për interesa ka erdhur si rrjedhojë e stokut të rritur të borxhit, si atij të brendshëm edhe borxhit të jashtëm.

Sa i takon kostot mesatare të borxhit të brendshëm, ai ka vijuar trendin rënës edhe në gjashtëmujorin e parë të vitit 2021, ndërkohë që kosto mesatare e borxhit të jashtëm ka pësuar një rritje të lehtë, kryesisht për shkak të rritjes së peshës së borxhit të jashtëm me terma tregtare/yo koncensionale.

Figura 40: Kosto mestare dhe jetëgjatësia mestare e borxhit të brendshëm

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Risqet

Gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2021 ekspozimi i portofolit të borxhit ndaj risqeve është menaxhuar përgjithësisht në linjë me objektivat strategjikë afatmesëm.

Risku i rifinancimit është menaxhuar në mënyrë të qëndrueshme. Jetëgjatësia e borxhit të brendshëm është në nivelin e 782 ditëve sipas të dhënave të fund-qershorit 2021, por sipas të dhënave paraprake ky tregues në fund të tremujorit të tretë ka përmirësim të ndjeshëm.

Risku i normave të interesit gjithashtu është gjithashtu një risk i mbajtur gjithashtu në nivele të qëndrueshme.

Tabela 96: Treguesit e riskut të normave të interesit për borxhin e brendshëm (2018–Qershor 2021)

Treguesi	2018	2019	2020	Qer-2021
Borxh me normë fikse/total	59.1%	62.0%	65.3%	66.2%
Borxhi i rivlerësuar në një vit	54.3%	50.9%	46.7%	50.1%
KMR (në vite)	2.06	2.11	2.14	2.14

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Në fund të Qershorit 2021, borxhi i denominuar në valutë të huaj është vlerësuar që mban peshën prej 46,4% kundrejt totalit të borxhit shtetëror. Ekspozimi ndaj riskut të kursit të këmbimit gjatë viteve më të fundit është mbajtur në nivele të qëndrueshme. Ky tregues në fund të vitit 2021 pritet të rritet në nivelin prej mbi 50% me emetimin e Eurobondit që parashikohet të mundësohet brenda këtij viti. Rritja e peshës së borxhit në valutë të huaj në këto nivele do të kërkojë një kujdes të shtuar nga pikpamja e menaxhimit të riskut të kursit të këmbimit duke synuar kthimin e këtij treguesi në nivelet e mëparshme.

Zhvillimet e Tregut Primar të Titujve Shtetërorë

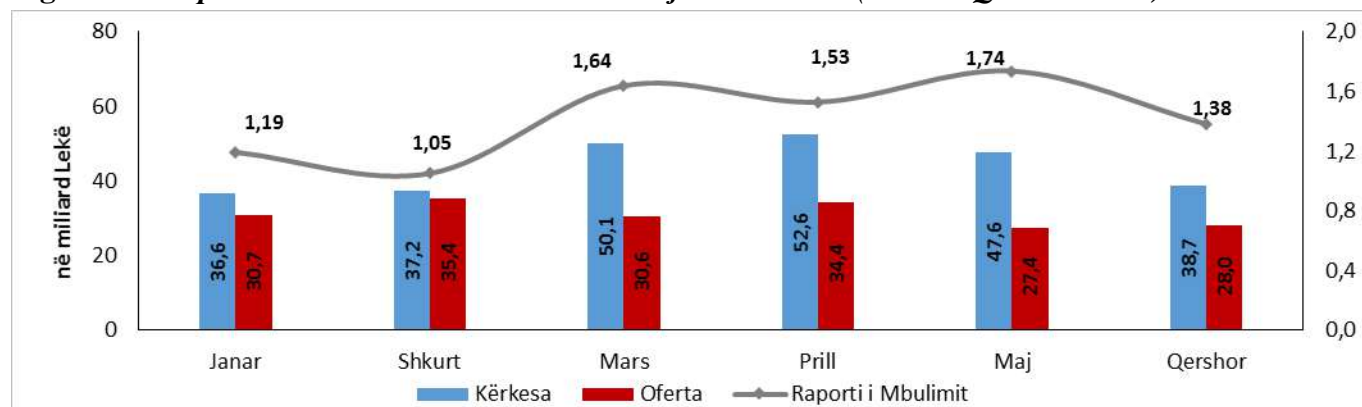
Tregu primar i titujve shtetërorë gjatë periudhës janar-qershor të vitit 2021 përgjithësisht është karakterizuar nga zhvillime pozitive, ndër të cilat mund të përmenden: i) kërkesa e kënaqshme e tregut në raport me nevojat e qeverisë për huamarrje; ii) vijimi me projektin pilot për emetimin e obligacionit 5-vjeçar dhe 3-vjeçar referencë.

Ecuria e ankandeve dhe kërkesa për titujt shtetërorë

Gjatë 6-mujorit të parë 2021 kërkesa për tituj shtetërorë ka rezultuar në vlerën 262.8 miliard Lekë, nga të cilat 158.8 miliard Lekë për bono thesari dhe 104.0 miliard Lekë për obligacione. Kërkesa gjatë këtij gjashtëmujori ka qenë relativisht më e lartë se oferta e qeverisë për tituj shtetërorë, duke rezultuar në një raport të përgjithshëm mbulimi prej 1.41.

Tregu i brendshëm ka mbuluar plotësisht nevojat për hua të qeverisë, duke reflektuar besimin e investitorëve ndaj Republikës së Shqipërisë dhe mirëkapitalizimin e sektorit bankar.

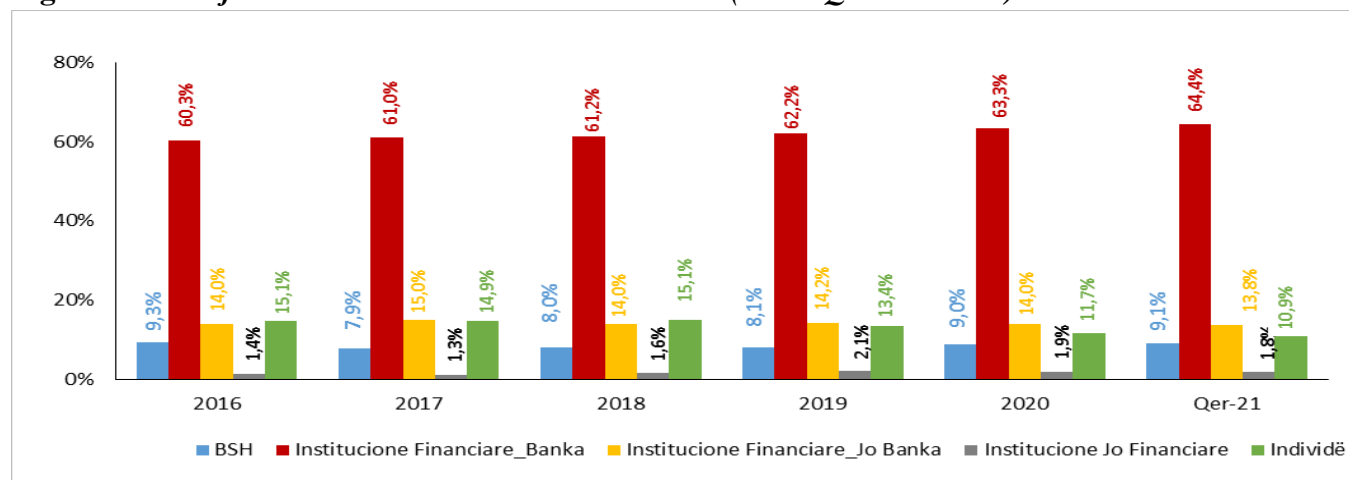
Figura 41: Raporti i mbulimit të ankandevë të titujve shtetërorë (Janar - Qershor 2021)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Nga pikëpamja e investitorëve, baza e investitorëve, vijon të jetë e përqëndruar në mbi 60% tek sektori bankar duke e bërë portofolin e borxhit të brendshëm të ndjeshëm ndaj risqeve sistematike që mund të paraqesë ky sektor. Struktura e tregut primar të titujve po konsolidohet nga strategjia e ndjekur duke filluar nga muaji korrik 2018, me anë të së cilës synohet zhvillimi i tregut për titujt referencë, si shtysë për zhvillimin e tregut sekondar në të ardhmen.

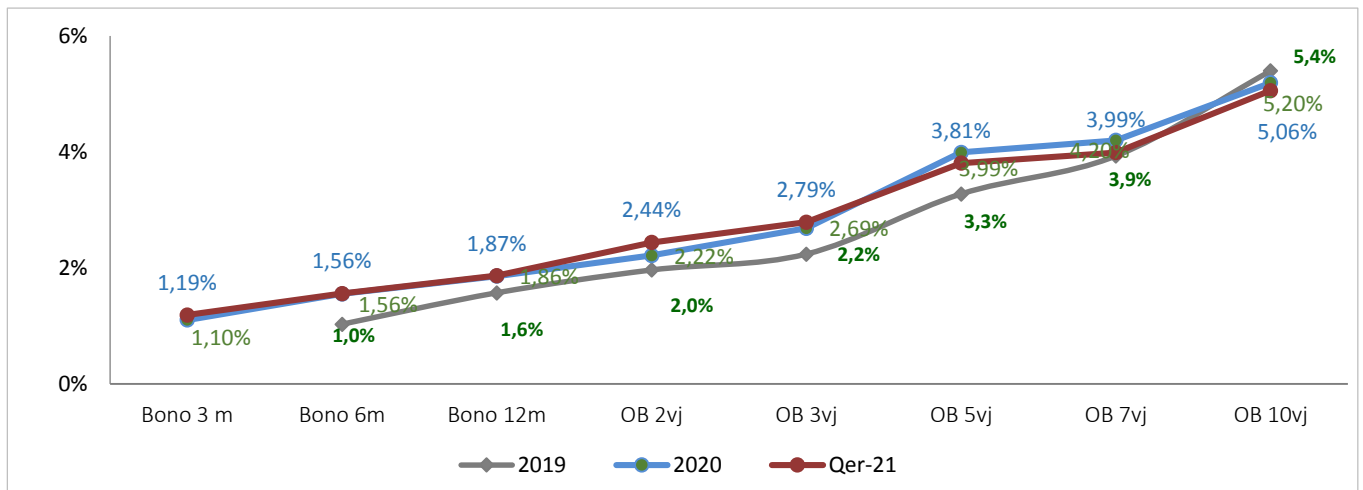
Figura 42: Mbajtësit e borxhit të brendshëm shtetëror (2016- Qershor 2021)

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Normat e interesit në tregun e titujve shtetërorë kanë regjistruar përgjithësisht nivele të njëjta me ato të vitit 2020 duke dalluar një rënie të normave për tituj afatgjatë në krahasim me ato të vitit 2020.

Figura 43: Kurba e yield-it mesatar të ponderuar të titujve shtetërorë

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

Pritshmëritë për Borxhin në vitin 2022

Referuar parashikimeve të rritjes ekonomike, si edhe deficitit buxhetor të planifikuar për vitin 2022, niveli i borxhit publik në raport me PBB parashikohet të ulet me rreth 1 pikë përqindje.

Nga pikëpamja e kompozimit të borxhit, pritet të ketë një rritje në favor të borxhit të denominuar në valutë vendase në krahasim me nivelin e pritshëm të fundit të vitit 2021, duke qenë se huamarrja e brendshme planifikohet të jetë ndjeshëm më e lartë se huamarrja e huaj.

Pavarësisht nivelit relativisht të lartë të huamarrjes së brendshme të planifikuar për vitin 2022, duke konsideruar nivelin e kënaqshëm të kërkesës, si edhe interesin që paraqet investimi në titujt afatgjatë për shkak të normave më të favorshme krahasuar me titujt afatshkurtër, huamarrja e re pritet të vijojë të realizohet kryesisht nëpërmjet titujve shtetërorë afatgjatë në përputhje me objektivat për reduktimin e risqeve.

Huamarrja e huaj do të realizohet nëpërmjet disbursimit të huave që financojnë ecurinë e zbatimit të projekteve prioritare të qeverisë. Gjithashtu, pritet të ketë edhe disbursime të huave në formën e mbështetjes buxhetore nga kreditorë multilateral në kuadër të mbështetjes së reformave të qeverisë, kryesisht asaj të energjisë.

Duke marrë në konsideratë vijimin e politikave monetare lehtësuese të Bankës së Shqipërisë, normat e interesit të titujve shtetërorë në tregun e brendshëm pritet të jenë të qëndrueshme dhe në nivele të krahasueshme me normat aktuale.

Për sa i përket tendencës së normave të interesit në tregjet e huaja, në kushtet ku Rezerva Federale dhe BQE, do të vijojnë ndjekjen e politikave monetare lehtësuese, vlerësohet se do të ketë qëndrueshmëri të normave të interesit edhe përgjatë vitit 2022.

Në këto kushte, kostot për njësi të borxhit të brendshëm dhe atij të huaj pritet të qëndrojnë pothuajse në nivele të krahasueshme me normat aktuale.

Ndërkohë për sa i përket shpenzimeve për interesa të borxhit, gjatë vitit 2022 parashikohet një rritje e tyre me rreth 20%, kryesisht për shkak të rritjes së konsiderueshme të stokut të borxhit në vlerë nominale gjatë vitit 2021.

Tabela 108: Shërbimi i borxhit shtetëror 2020-2021
(në milion Lekë)

Shërbimi i Borxhit Shtetëror	2020	Qer-21	2021 (I pritshmi)	2022 (Parashikim)
Shërbimi i Borxhit Shtetëror	96.091,7	35.592,4	72.451,0	88.485,5
Interesat e Borxhit Shtetëror	34.393,4	18.325,0	38.331,0	45.956,9
Interesat e Borxhit të Brendshëm	22.350,9	11.785,4	24.129,0	27.363,5
Interesat e Borxhit të Jashtëm	12.042,5	6.539,6	14.202,0	18.593,4
Ripagesat e Borxhit të Jashtëm	61.698,3	17.267,4	34.120,0	42.528,6

Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë (2021)

9.6 LISTA E KONCENSIONEVE AKTIVE DHE TË PLANIFIKUARA

Tabela 29: Lista e Koncensioneve aktive dhe të planifikuara

Kontrata Koncesion/PPP aktive deri në 2021

Kategoria	Lloji	Objekti i Kontratës	Vlera e kontratës
Kontrata mbi Bazë Tarifore			2,493,100,000
Kontratë Shërbimesh			2,493,100,000
		Dhënie me Koncesion/Partneritet Publik Privat të Shërbimit të Sistemit dhe Menaxhimit të Parkimit në Qytetin e Vlorës	-
		Krijimi dhe funksionimi i sistemit të kontrollit të pullave fiskale	1,223,100,000
		Kryerja e shërbimit të rimorkimit të anijeve, Shërbimi i Transportit, Transportimi i Ekuipazheve të anijeve, Operacionet e ngarkim-shkarkimit	1,200,000,000
		Prodhimi dhe shpërndarja e kartave të identitetit dhe pasaportave elektronike	-
		Shërbimi i kontrollit ligjor të instrumentave matës, nëpërmjet instrumentave shpërndarës të karburantit dhe gazit të lëngshëm	70,000,000
Spektori i Arsimit			3,339,318,008
Ndërtim, Operim, Transferim			3,339,318,008
		Për përmirësimin e infrastrukturës Arsimore në Bashkinë eTiranës për katër objektet arsimore në zonën Tirana 4	1,738,456,242
		Për përmirësimin e infrastrukturës Arsimore në Bashkinë Tiranë	1,600,861,766
Spektori i Bujqësisë			1,906,500,000
Ndërtim, Operim, Transferim			1,906,500,000
		Kontratë Koncesioni për kultivimin e ullirit deri në 1000 ha, Kavajë	1,906,500,000

Sektori i Energjisë		411,227,448,631
Ndërtim, Operim, Transferim		411,227,448,631
	Financimi, Projektimi, Ndërtimi, Vënia në Punë, Administrimi, Mirëmbajtja dhe Transferimi i Hidrocentraleve "Shkallë", "Cerrujë", "Plesha", "Bejni1", "Bejni2", "Klos"	1,465,039,743
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve Gjuraj, Kashëç, Ragam dhe Lepurushe	780,000,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve mbi Lumin Kardhiq	1,041,453,039
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve mbi Përroin Ujëmbledhës të Përroit të Zhejës	61,916,210
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve në Pellgun Ujëmbledhës të Shmilit dhe Zallit të Gjuralet, Rrethi Librazhd	1,165,964,018
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve RAPUN 3, RAPUN 3A dhe RAPUN 4	790,361,250
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve TREBINJA 1, TREBINJA 2, POTGOZHAN, KALIVAÇ dhe DUNICE	175,585,602
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve, Cemerica 1, Cemerica 2 dhe Cemerica 3	300,673,715
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit ARSTI	225,125,130
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Begaj	2,794,366,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Egnatia	321,956,600
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit KALIVAR	465,326,140
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Lingjaca	149,524,860
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit QYTEZË	27,700,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Stojan	124,333,623
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit VILIQ	199,260,305
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit LLËNGË	252,559,542
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve SHEBA 1, SHEBA 2, SHEBA 3 dhe SHEBA 4	416,000,000
	Ndërtim, operim dhe transferim Hec Holta Kabash dhe Holta Porocan	500,000,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve GERMANI 1, 2, 3, 4 dhe 5	348,238,001
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve mbi Lumin SETA	1,400,805,550
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve PRELLE 1 dhe PRELLE 2	1,512,585,536
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve të Lashkizës	322,691,040
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit RUNJA	351,244,805
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve ARRËZ, SHËNDELLI, SOTIRE, PODE, MESARE, URA, RAJAN 2, RADON, DEDOVE, PESHTAN, OSNATI DHE GRADISHT	837,404,386
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve FLETI 1, FLETI 2, FLETI A dhe FLETI B	815,963,996
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve KUKUR 1, 2, 3, 4 dhe 5	4,547,551,449
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Dragobia	2,404,858,492
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve në Kaskadën e Osumit	30,994,337,216
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve, Prishtë1, Prishtë2,	329,256,843
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve ZAJE, TUJAN, XHAFERAJ, KOLLOVOZ, NOVOSEJË, MËSHTEKËN	223,087,239
	Ndërtim, operim dhe transferimin i hidrocentralit ZEREC	120,311,959
	Ndërtim, operim, transferim i 5 Hidrocentraleve në rrjedhën e lumit Shkumbin	847,000,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Arrez 1, Arrez 2, Arrez 3 dhe Arrez 4	295,860,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Backa 1, Backa 2, Backa A, Backa B, Backa C	1,156,808,769
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Ballenjë	138,314,960
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Batra 1, Batra 2, Batra 3	369,786,250
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Bershi-Klos	250,548,894
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Bënçë dhe Tepelenë	675,221,200
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Bigas dhe Veleshnje	42,420,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Bregu i Madh	128,136,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Cangonj	62,650,250
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Çaje, Reke, Livadhe, Shkinak, Lapaj 2, Bushtrica 1, Bushtrica 2 dhe Bushtrica 3	3,673,402,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Darsi 1, Darsi 2, Darsi 3, Darsi 4	1,230,440,516
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Gavran1 dhe Gavran	164,333,245
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Gojan, Gjegjan, Peshqesh, Ura e Fanit, Fangu	16,322,955,740

	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Guri I Kuq 1/1 dhe Guri I Kuq 1/2	136,963,790
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Gjoni, Blishta, Klosi, Domi, Luçi, Shoshaj, Zenishti, Burreli	4,069,596,314
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Iballe 1, 2, Sapaç 1, 2, Berisha dhe Liqeni, Rrethi Pukë	1,572,169,360
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Kaskada e Hec-eve të Hotolishtit	567,859,875
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Kasollet e Selcës	526,318,254
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Kryezi 3, Kryezi 4 dhe Kryezi 5	131,064,360
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Lajthia, Kolesjan, Domaj	123,761,020
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Lefter 1, Lefter 2A, Lefter 2B, Lefter 3 (Zgjidhur me marrëveshjen me nr 2357 Rep nr 1173/3 Kol datë 06.11.2018)	208,659,212
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Lumzi	1,725,593,333
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi lumin Gostimë, Egnatia Shushicë	7,806,058,026
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi lumin Gjader	1,592,690,975
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi lumin Shushicë	2,433,789,054
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi lumin Valbonë rrethi Tropojë	7,331,612,960
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi përroin Zalli i Lunikut Librazhd	1,702,149,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Meshanik dhe Guvë	216,152,500
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Myhejani 1, Myhejani 2, Myhejani 3	577,625,340
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve në lumin e Shalës	19,811,063,785
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve në Pellgun Ujëmbledhës të Zallit të Bulqizës/Vajkal-Rrethi Bulqizë	587,563,575
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve në Rrjedhën e lumit Shkumbin, Qukës	6,249,092,892
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Përroin Sheja e Librazhdit	492,775,800
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Potam	291,900,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Quku 1 dhe Quku 2	150,894,676
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Rapun 1, Rapun 2	749,080,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Steblevë	159,680,320
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Suha 2	360,000,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Shkopet 2 dhe Shkopet 3	2,273,383,994
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Shpella Poshtë II dhe Shpella Poshtë III	144,560,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Shutri	139,666,667
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Shutri 1, Shutri 2	136,783,700
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve të Lusës	621,368,362
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Vendresh, në Pellgun ujëmbledhës Përroi Vendreshes, Komuna Vendresh, Rrethi Skrapar	37,250,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Vernik 1, Vernik 2, Vernik 3 dhe Vernik 4	971,365,040
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Vokopola 1, Vokopola 2 dhe Vokopola 3	497,257,690
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Zall Xhuxhe 1, Zhall Xhuxhe 2	85,780,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve Zalli i Qarishtes	5,273,943,244
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Blaç	44,000,032
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Bushtrica 1	506,147,190
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Denas	936,000,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Dobrenje-Tomorrice, në Përroin e Hijes, Skrapar	106,780,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Grabovë 2	1,486,571,351
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Kacinar	315,219,168
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Lunik	786,900,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Malind	294,085,200
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Mallia	176,321,017
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Nishan	212,520,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Plepi, në Përroin e Plepit, Komuna Okshtun, Rrethi Diber	86,818,382
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Sekë	1,177,887,502
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Selca 2, Mesmal	269,981,177
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Skatinë	129,541,704
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Stavec	870,315,194
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Shengjon, Komuna Fan, Rrethi Mirditë	101,242,260
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Shengjun	349,864,502
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Topçias	128,221,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Truen	192,560,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Valbona	274,205,000
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentraleve mbi lumin Curraj, Rrethi Tropojë	13,728,387,330
	Ndërtim, operim, transferim i hidrocentralit Poçem	14,134,724,113
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Spathare	80,070,750
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Suha-1	3,181,563,000
	Ndërtim, operim, transferim i hidrocentralit Labinot Fushë	347,706,122
	Ndërtim, shfrytëzim dhe transferim i Hidrocentraleve Lura 1, 2 dhe 3	1,300,177,500
	Ndërtim, operim, transferim i Hidrocentralit Tucep 2	166,000,000
	Ndërtimi, operim dhe transferim i hidrocentralit Lapaj	1,453,500,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Orgjost i Ri; Bele 1, 2; Topojan 1,2	3,565,744,707
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Belesova 1 dhe 2	46,315,030
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Bistrica 3 dhe 4	756,400,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Bishnica 1 dhe 2	250,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Borje, Oreshkë, Cernalevë, Cernalevë 1	830,097,322
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Çekrezë 1, 2	123,858,465
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Dobjot i Madh, Arrëz, Miras, Menkulas, Bracen, Kuç	124,254,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Gomsiqe 1,2,3,4 (Zgjidhur me marrëveshjen me nr 242 Rep, nr 1186/1 Kol datë 16.11.2018)	2,149,411,466
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Gostivisht, Langarica3, Ura e Dashit	309,815,533
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Hurdhasi 1, 2, 3	200,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Kozel, Helmes 1 dhe Helmes 2	108,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Lengarica 1 dhe 2	1,980,904,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Nishova 1, 2	89,684,218
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Progonat, Lekdush - Bëncë e Sipërme (Zgjidhur më 02.03.2018)	929,146,830
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Strelca 1, Strelca 2, Strelca 3	1,084,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Shemri dhe Mguille	69,026,908
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Shika 1,2,3,4	87,570,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentraleve Zerec 1,2	159,921,096
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Liqenet, Maja e Madhe, Zanore, Dragostunjë, Frari, Hotolisht, Ura	424,080,723
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Bisak	50,617,908
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Driza	151,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Kabash 1 dhe 2	671,000,000

	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Kacni	133,121,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Klos	96,422,100
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit koka 1	392,862,289
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Koxheraj	102,963,375
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Kryezi dhe Kryezi i Epërm	50,419,481
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Lumi Treskës	656,545,309
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Lumi Zalli i Okshtunit	4,443,351,400
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Martanesh	857,861,985
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Nicë	49,800,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Ostren i Vogël	46,870,792
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Peqin	521,573,382
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Perrollaj	51,434,808
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Përroi i Trebshit, Bulqizë	209,336,441
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Pobreg	995,034,550
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Qarr Kaltanj	273,892,660
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Radovë	188,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Selishtë	120,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Sllabinjë	1,290,117,487
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Stravaj	503,529,364
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Shutinë	115,000,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Thanë, Mollas	1,042,888,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Ujanik 2	134,550,000
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Vërtop	283,950,430
	Ndërtim, operim dhe mirëmbajtja e hidrocentralit Vlushë	1,898,100,000
	Ndërtim, operim dhe transferimi i hidrocentraleve Gur Shpat1, Gur Shpat 2	176,738,773
	Ndërtim, operim dhe transferimi i hidrocentraleve Sotirë, Sotirë 2	144,554,509
	Ndërtim, operim dhe transferimi i hidrocentralit Mollaj	79,700,000
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentraleve Lenie, Shalës, Strelcë	354,282,240
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentraleve të kaskadës së lumit Dardhë	907,956,000
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentralit Lena 1, Lena 2, Lena 2-A	311,332,059
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentralit Picar 1	35,455,750
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentralit Qafëzezë	51,955,070
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferimi i hidrocentralit Verbë - Selcë.	317,925,000
	Ndërtim, operim, mirëmbajtja dhe transferim të hidrocentraleve Murdhar 1 dhe Murdhar 2	501,411,750
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Fterre dhe Fterre 1.	650,565,750
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Çarshovë	83,500,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Dishnicë	15,300,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Fagekuq 1 dhe 2	587,975,273
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Lubonjë	39,000,000
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentralit Tervol	325,800,167
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve Kaskada e Luses	743,776,400
	Ndërtim, operim dhe transferim i hidrocentraleve VRANISHT, STROPAN, GRAPSH-ZICISHT dhe HOCISHT	92,548,781
	Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentralit Guri i Bardhë	800,908,292
	Ndërtimi, pronësi, shfrytëzim, mirëmbajtje dhe transferim i Hidrocentralit të ri në Ashta	19,520,000,000
	Për ndërtimin e Hidrocentralit Veleshicë	927,928,003
	Për ndërtimin, operimin dhe transferimin e Hidrocentraleve Veleshica 1, 2, 3, 4, 5, 6 Slllove dhe Bjesheke	3,254,323,134
	Për ndërtimin, operimin dhe transferimin e Hec Kukur	304,603,895
	Për ndërtimin, operimin dhe transferimin e Hidrocentralit Bushtica 3	559,309,182
	Për ndërtimin e Hidrocentraleve mbi Lumin Shalë	11,239,204,263
	Për ndërtimin e Hidrocentralit Kalivaç	16,913,853,000
	Për ndërtimin, operimin dhe transferimin e Hidrocentralit Peshku	188,055,946
	Projektimi, financimi ndërtimi, operimi, mirëmbajtja dhe transferimi i Hidrocentralit në Lumin Devoll	130,000,000,000
	Rehabilitimi, operimi dhe transferimi i Hidrocentralit "Labinot-Mal"	12,500,000
	Rehabilitimi, operimi dhe transferimi i hidrocentralit DOMAJ, Has	12,369,610

Sektori i Mjedisit			26,860,316,407
Kontratë Shërbimesh			49,660,000
		Menaxhimi dhe zhvillimi teknologjik i prodhimit të fidanëve pyjor/arror në Fidanishten Shtetërore të Cërrikut, Elbasan	49,660,000
Ndërtim, Operim, Transferim			26,306,943,761
		Ndërtimi dhe administrimi i impiantit të përpunimit të mbetjeve urbane të qarkut Elbasan	2,916,000,000
		Për ndërtimin e landfillit inceneratorit dhe rehabilitimin e venddepozimeve ekzistuese Tiranë dhe prodhimin e energjisë elektrike	18,374,766,200
		Për dhënie me koncesion të shërbimit të pastrimit, grumbullimit, transportit dhe seleksionimit të mbetjeve të Bashkisë Kamëz	1,350,000,000
		Për ndërtimin dhe administrimin e Impjantit të trajtimit të mbetjeve urbane të Qarkut Fier dhe prodhimin e energjisë	3,666,177,561
	Shfrytëzim		503,712,646
		Shfrytëzimi i Burimit ujor "Sasaj, Bunec", Sarandë	503,712,646
Sektori i Shendetesise			23,495,900,000
Kontrate Shërbimesh			23,495,900,000
		Ofrimi i setit të personalizuar të instrumenteve kirurgjikale, material mjekësor steril njëpërdorimësh në sallat kirurgjikale, trajtimi i mbetjeve biologjike dhe dezinfektimi i sallave kirurgjikale.	12,300,000,000
		Për ofrimin e shërbimit laboratorik të spitaleve universitare, rajonale dhe atyre bashkiake të Sarandës dhe Lushnjës	1,287,500,000
		Për paketën e shërbimeve të kontrollit mjekësor bazë për grupmoshat 40-65 vjeç	8,760,900,000
		Shërbimi i Hemodializës	1,147,500,000
Sektori i Transportit			137,828,751,538
Kontratë Shërbimesh			1,358,682,000
		Menaxhimi, Operimi, Mirëmbajtja, Përmirësimi teknik dhe Adaptimi i terminalit të trageteve dhe krocerave Durrës	559,305,000
		Për dhënie me koncesion të disa shërbimeve detare	238,374,000
		Projektim, financim, rehabilitim, testim, shfrytëzim dhe mirëmbajtje të Qendrave të Kontrollit Teknik të mjeteve	561,003,000
Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje			999,924,125
		Për rehabilitimin, operimin dhe transferimin e Aeroportit të Kukësit	999,924,125
Ndërtim, Operim, Transferim			122,639,953,913
		Infrastruktura Hekurudhore Fier-Ballsh, Fier-Vlorë	2,431,918,164
		Menaxhimi, operimi, mirëmbajtja dhe përmirësimi teknik i terminalit të konteinerëve në portin e Durrësit	3,705,000,000
		Ndërtim dhe Operim i Rrugës Milot - Balldren	17,737,025,000
		Ndërtim, shfrytëzim dhe transferim në pronësi të shtetit, të Portit të Jahteve Shëngjin	730,338,000
		Ndërtim i portit të jahteve në Kalanë e Turrës, Komuna Synej, Kavajë	4,450,000,000
		Ndërtim, operim dhe transferim i Hidrocentraleve mbi Lumin Devoll, Infrastruktura zëvendësuese	7,000,000,000
		Ndërtim, operim dhe transferim i Aeroportit "Nënë Tereza"	9,310,000,000
		Ndërtim, operim, dhe transferim i parkimit nëntokësor në parkun "Rinia", Tiranë	1,937,932,800
		Ndërtim, përmirësim, shfrytëzim dhe mirëmbajtje e Autostradës Milot-Morinë	5,311,940,715
		Ndërtim, shfrytëzim i portit të jahteve në qytetin e Durrësit (BOT)	1,356,144,750
		Ndërtim, shfrytëzim dhe transferim i portit të tipit MBM, Porto Romano, Durrës	1,224,000,000
		Operim, ndërtim, mirëmbajtje, përmirësim teknik dhe adaptimi i Terminalit Lindor Durrës	2,069,371,737
		Për projektimin, ndërtimin dhe mirëmbajtjen e rrugës Porti i Jahteve-Bypass Oriku-Dukat (Ura e Shën Lizës)	5,817,298,747
		Për përmirësimin, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e Rrugës së Arbrit	58,184,000,000
		Per dhenien me koncesion/PPP te portit turistik dhe te shërbimeve Marina Limion	1,374,984,000
Projektim, Ndërtim, Operim, Mirëmbajtje dhe Transferim			12,830,191,500
		Për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës	12,830,191,500

Sektori Tatimor dhe Doganor		28,163,764,824
Kontrate Sherbimesh		28,163,764,824
	Financimi, ngritja dhe operimi i shërbimit të skanimit të konteinerve e automjeteve të tjera në Republikën e Shqipërisë	27,663,364,824
	Shërbimi i markimit dhe monitorimit të karburanteve	500,400,000
Zhvillim Ekonomik		1,435,691,880
Kontrate Sherbimesh		1,435,691,880
	Për dhënie me koncesion të prodhimit të kripës Nartë, Vlorë	1,400,000,000
	Për Dhënie me Koncesion të Rregjistrimit të Barreve Siguruese	35,691,880
Nen-Totali 1		636,750,791,288

Kontrata Koncesione/PPP të planifikuara për 2022

Kategoria	Lloji	Objekti i Kontratës	Vlera e kontratës
Sektori			
Lloji i Kontrates			
		Ndërtimi dhe operimi i aeroportit të Sarandës	4,290,000,000
		Për ndërtimin operimin dhe mirëmbajtjen portit të integruar "Triport Vlorë "	5,612,500,000
		Dhënja me koncesion të një segmenti rrugor Milot-Fier në Autostradën Adriatiko Joniane	178,200,000,000
		Dhënja me koncesion/PPP e infrastrukturës së bazës së të dhënave dhe mbikqyrjes së qendrave të kontrollit teknik të mjeteve rrugore	20,295,000,000
		Për ofrimin e shërbimit të infrastrukturës së celësave publik PKI	208,800,000
		Për përmirësimin e infrastrukturës rrugore dhe rekreative të blloqeve të banimit në disa lagje të qytetit Elbasan	882,000,000
		Rritja e Sigurisë Rrugore	5,000,000,000
Nen-Totali 2			214,488,300,000
Totali (Nen-Total 1+ Nen-Total 2)			851,239,091,288
PBB Nominale Viti 2022			1,867,351,249,012
Vlera totale e Kontratave Koncesionare/PPP në përqindje ndaj PBB			45.6%

KËSHILLI I MINISTRAVE